

A FASIZMUS EREDETE ÉS FEJLŐDÉSE

AUGUSTO TURATI ELŐSZAVÁVAL

FORDÍTOTTA:
RÖKK ISTVÁN

STÁDIUM SAJTÓVÁLLALAT RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, VI., RÓZSA-UTCA 111

Stádium Sajtó vállalat Bt. Budapest. — Felelős üzemvezető: Győry Aladár

AUGUSTO TURATINAK, A FASISZTA PÁRT FŐTITKÁRÁNAK ELŐSZAVA

Mindinkább növekszik a kíváncsiak és kutatók száma, akik a világ minden részében a fasizmus eredetét és fejlődését kívánják megismerni és sürgősen keresnek olyan munkát, mely alapelveit, alkotmányát, szabályait és célkitűzéseit összefoglalja.

Ez az érdeklődés természetes és magától értendő. De a felelet, amit erre adhatunk, nehéz.

Nyolc éven át a fasizmus *küzdött*, nem pedig alapelveket keresett vagy teóriákat és módszereket állapított meg: küzdött, először az ellenfelek ellen, később a felmerülő nehézségek ellen, melyeket néhány év áldatlan kormánytalansága a megteendő úton mint megannyi csapdát hagyott hátra. Bárki határozta is él közülünk, hogy mozgalom történetét megírja vagy adatait összegyűjti, megszakította munkáját az új harcba hívó trombita.

Célkitűzés, program? Szerencsénkre a Duce. mindjárt uralmunk kezdetén kijelentette, hogy nem folytathatjuk a régi pártok szokásos ostoba játékát. Ezek minden hónapban új programot dolgoztak ki, mely a világegyetem kérdéseit bolygatta, de mindig megrekedt a többé-kevésbé jámbor illúziók mezején.

Külföldön sokan nem tudják megérteni, hogy a nagy politikai, erkölcsi és gazdasági újjászületés hol lassú vajúdással, hol lázas gyorsasággal haladó folyamatát sikeres kézzel irányítani csak oly férfi lehetett képes, aki nem restellte nyíltan beismerni, ha

a gyakorlat nem igazolta valamely célkitűzését, sőt egyenesen kötelességgé az alkalmazkodást a harc folyamán felmerülő esetlegességekhez, feltéve, hogy ez az alapvető eszmével, a fasiszmus szellemével ellentétben nem áll.

Néhány bajtársunk — nem tudom, tudakosságból-e, vagy naivságból — megkísérelte az alapelvek mesterséges rekonstrukcióját. A fasiszta ifjú óriásra azonban a gyárilag készült konfekciórúha még átszabása után sem illett.

A múltban keresték mozgalmunk igaz gyökereit, de — ami gyakran megtörténik az anyagban és tárgyban járatlanokkal — durva félreértés áldozatai lettek.

Megengedem, hogy a múlt ideológiáiban és néhány kitűnő régi államférfi koncepcióiban találhatunk akárhány szellemi közösséget bizonyító vonatkozást és közös kiindulópontot.

Hiábavaló is volna ezt tagadni és nem is felelne meg a nemzeti öntudat szellemének, mely mindig súlyosabb erőpróbákon át állja meg helyét és fejlődik tovább, hatalmas folyamként, mely mindenünnen magával viszi, magába ömleszti a zöld völgyek és hegyek vizeit.

De tagadom, hogy a fasiszmus e politikai szemléletek bármelyikének is leszarmazottja lenne, mely csak hozzáidomult a megváltozott politikai, szociális és gazdasági viszonyokhoz.

A fasiszmus valóban forradalom volt és most is az: előidézője mindenekelőtt egy férfi génusza, amely sokoldalú és sokszor ellentmondó lendületeivel megadta a fehér izzásig hevülő átolvasztó és újra felépítő munkának azt az energiát és azokat az anyagokat, melyek eleinte az együtt való felépítéshez összeolvaszthatatlanoknak látszottak.

Meggyőződésem, hogy minden igaz fasiszta, aki a pártharcokba a lövészárokból jutott, aki az átélte megalázó politikai események undorában mintegy

szabadító lendületet látott benne, tisztán és teljesen ugyanezt érzi.

Az előbb mondottakból az tűnik ki, hogy nincsen olyan könyv, mely világosan és a valósághoz híven le tudná szögezni a mozgalmunkat életre hívó politikai és erkölcsi okokat. Nincs olyan könyv, mely kutat és összerak, szintetizál és magyarázatokat, történelmet és programot ad, mely nekünk, harcosoknak és eszmehirdetőknek lehetőségessé teszi, hogy a küzdelmek forгатagában és aggodalmában — melyek gyakran nem az eszmék, de az emberek kis csatái — újra megtaláljuk saját magunkat, mely lehetőségessé tenné a fiataloknak, hogy újraéljék a történeteket és tudjanak hinni bennök. Könyv, mely a kutatóknak e nagy nemzeti mozgalmunkhoz az anyagot szolgáltatassa, hogy megvilágíthassák a ma öntudatát és megmagyarázhassák tetteinket és magatartásunkat.

Mégis van egy ilyen könyv. Az egyedüli, mely megfelel e súlyos és életfontosságú szükségletnek: Benito Mussolini alapvető írásainak és beszédeinek gyűjteménye, 1914-től a Róma elleni felvonulásig (Marcia su Roma) és a fasciók központi választmányának 1919-től 1922 október 27-ig terjedő határozatai, egy kötetben egyesítve.

A történés fonalán visszafelé haladva, a kutatás egyetlen kiemelkedő ponthoz jut, Benito Mussolini szakításához a szocialista tévtanokkal. Ettől kezdődőleg aztán minden könyörtelen következetességgel fejlődik a maga útján: a háborúba való beavatkozásért folytatott küzdelmek és szenvedések, a forradalmi háború, a megcsonkított győzelem, a frontharcosok csalódott és keserű békéje, a győzelmes állatiság véres farsangja, az 1919 február 18-án megjósolt feltámadás, mikor még sokan a gyalogos katona zubbonyát viseltük, a hosszú küzdelem, a halottaival és mártíraival, az első rendeletek és első kinyilatkoztatások, a fasiszta szindikalizmus felállítása, mely a korporációk forradalmi újításához fog vezetni, Nitti és Giolitti

kormányai elleni küzdelem, a Marcia su Roma előkészítése.

Sok mindent, mit ez a könyv hirdet és dicsőít, a győzedelmes valóság túlhaladott. Sok célt, melyet kitűzött, taktikai okokból elhanyagolt, több módszert pedig új és nagyobb szükségességekhez kellett szabnia.

De az eszmény folytonossága meg nem szakad: a fejlődés folyamán visszafelé menve, látjuk igazán, mily csodálatosan gazdagok meglátásai, öntudata, odaadása és szenvedélye.

Ez a könyv Mussolinié.

A fasizmus története az 1914. év viharos kezdetétől az államhatalom 1922-es évben véghezvitt elfoglalásáig e nagy olasz egyéniség varázskörében zajlik le, aki a hatvanas években megszakadt fejlődés fonalát ismét felveszi és a Risorgimento hagyományát uralma kezdetével összeforrasztja.

A nemzeti forradalmat, mely Olaszországban a múlt század első felében érlelődött meg, a demokratikus áramlatok és a „halhatatlan princípiumok“ meghamisították, a hideg liberális alkotmányosság pedig éltető nedveitől fosztotta meg.

Az olasz politika első vakmerő és gyökeres revízióját 1914-ben az interventizmus hajtja végre, mely a háborút mint a nemzet közös áldozatát követeli és ezzel megindítja az olasz állam válságát, mely idővel a fasiszta forradalommá fejlődik és az új rend felállításával zárul be.

A forradalmi tartalmú és forradalmi célú interventizmus (háborúba való beavatkozás melletti küzdelem) egy névben foglalható össze: Mussolini, Mussolini a vezére, ő kísérli meg a szocializmus kettészakítását, mikor a népnek megmutatja az új utakat, amelyeket Olaszország jövőjének nyitott meg. A lövészárkok Mussolinija forradalmi lelkitornával készíti elő az olaszokat. A háború után a visszatérést a sötét régi állapotokhoz ő akadályozza meg.

Megalakítja a fasciókat.

1919-től kezdődőleg övé az olasz élet minden mozzanata, övé a tömegek reménye. Övé a fiatalok utolsó lélegzete, akik nevével ajkukon hullanak el az utcákon. Az ő kezében fut össze a nép és a frontharcosok Olaszországért folytatott forradalmi harcmozdulatainak fonala. Alakja mindinkább belenő a történelembe.

Az életrajzírók, amikor Mussolini életének legkisebb és legjelentékenyebb részeibe fognak majd behatolni, rájönnek, hogy rejtélyes természeti folyamatként, élete minden mozzanatának az olasz élet egy-egy fázisa felel meg.

Mussolini és a forradalom tökéletesen eggyé nőnek, amikor a nép megindul a fasiszmus útjain. Mussolini nevének ezért van meg a maga sajátságos zamatja. A nép ezt azzal a teljes odaadással ejti ki, mint a haza nevét. Vezérnek hívja, mivel társadalmának megalakító ját, államának fejét és forradalmának őret látja benne.

Hallgatagon, makacsul, az ország legsötétebb és legreménytelenebb éjszakáiban ébren, kegyetlenül elszánva érkezik Mussolini az 1922-es évhez, mikor a közelgő utolsó nagy hódításra hívja fel a felkelő népet.

1922-ben Róma ellen vonul; vele Olaszország.

A forradalom folytatja útját. Egy félszázad aléltsága után a nemzet végre megteremti a maga kormányát. Megszületik az olaszok állama. Nyilvánvalóvá válik hatalmuk. Mindenki meglátja kiválóságukat. Megkezdődik az egész világ részére az olaszok százada: Mussolini százada.

I.

A HÁBORÚBA VALÓ BEAVATKOZÁSÉRT FOLYTATOTT KÜZDELEM A FASIZMUS ELŐJÁTÉKA

MUSSOLINI AZ OLASZ NÉP FORRADALMI HÁBORÚJÁT KÖVETELI.

Az olasz történelmi fejlődés 1914. évben döntő fordulóponthoz jut.

A népnek nincs igazi kormánya. A kormány begubózva a félsziget atavisztikus politikai hagyományaiba, nem hasonul a liberális áramlatokhoz és a demokratikus mozgalmakhoz; nem áll a helyzet magaslatán. Egészen az 1914. évig semilyen lehetőség se mutatkozik a (válság előidézésére. Maga a szocializmus sem idézte azt elő, sőt meg inkább elmérgesítette. A válságból kivezető út a háború, ez a hatalmas forradalmi torna, az új rend századokra kiható kezdete.

Ezért akarják az olaszok a háborút. És ezért akarja azt az a férfiú, akit a sors az olasz feltámadás véghezvitelére rendelt.

Mussolini interventista és ezzel feltárja a szakadékot a szocialisták és a forradalom között. A szocializmus nem képes a mozgalmat megindítani. Ezt a fasizmus fogja majd végrehajtani.

Minthogy a tömegekkel széles és közvetlen kapcsolatra van szüksége, új harcához meg kell alkot-

nia a legjellegzetesebb személyi és politikai harci eszközt: az újságot. A „Popolo d'Italia“ megszületik és az első naptól kezdve áthághatatlan korlátot von a két harcban álló erő: egyik oldalon a kicsinyes múltjára hiú, de a nemzet nagy jövőjével szemben ellenséges parlamentarizmus, másik oldalon a hivatalos szocializmus gyér segédforrásai folytán elszenvedett tömegek közzé.

A „Popolo d'Italia“ szabad férfiak táborhelye, egyhamar világítótornya lesz a vigasztalan szürkeségbe sülyedt olasz láthatárnak.

Mussolini kiindulópontja világos. A forradalom most már csak *nemzeti* lehet és az összes olaszok forradalma, de a forradalom előtt nagy történelmi erőpróbát kell kiállniok: a háború megpróbáltatását. Amelyik nép nem küzd végig egy háborút, hogy öntudatát egygyéforrassza, hogy próbára tegye a faj erkölcsi és fizikai ellenállóképességét, nem méltó új kormányzati rendszerre.

Győzni vagy meghalni: nem szónoki ellentét ez, hanem egy létező művelődés kategorikus imperatívusza. Arról van szó, hogy visszakergetjük-e Olaszországot demokratikus intézményei balkáni szervezetlenségébe, vagy a háborúba való belépéssel az európai civilizáció legfelső színvonalára lendítjük.

Lapja első oldaláról az új század kiáltása feke-téllik felénk, az olasz fiatalság kiáltása, Mussolini szózata: háború!

Merészség.

A híres bolognai nagygyűlés másnapján, amikor, hogy egy ünnepélyes mondást idézzek: „elégettek, de meg nem cáfoltak“ — feltettem magamnak egy kérdést, amit azután ma oldottam meg, ennek az eszmei és harcos újságnak a megalapításával. Azt kérdeztem magamtól: beszéljek-e vagy hallgassak? Térjek-e mint kedveszegett, kimerült katona fáradtan sátramba, avagy más fegyverekkel felvegyem ismét a harcot? Élni vagy meghalni, elteme-

tódni dicséret koszorúinak sokaságával borított sírban. A sok dicséret bizony a sírfeliratok kegyes hazugságaira emlékeztet. Hisz' oly biztos voltam, hogy az idő nekem ad igazat és összetöri a semlegesség dogmáját, éppen úgy, ahogy már azelőtt templomok és pártok nem egy tiszteletreméltó dogmáját széttörte; így nyugodt lelkiismerettel várhattam volna, a magamban való bizonyosság göggyével. Igaz, az idő szavatartó úriember, de mégis szükséges néha sürgetni ígéretei betartását.

Az általános leszámolásoknak olyan korszakában, mint a mai, nem csupán a halottak masíroznak gyorsabban, — amint azt a költő mondotta, — az élők gyorsabban masíroznak a halottaknál is. A várás elkésést jelentene és azt, hogy már kész és könyörtelen helyezettel találjuk szemben magunkat, amelyet hiábavaló siránkozások sem fognak jóvátehetni. Ha másodrendű kérdésről lenne szó, nem éreztem volna annak a szükségességét, vagy helyesebben azt a reámháruló kötelességet, hogy újságot alkossak; de most — amint azt a konzervatív szocializmus semlegesei mondják — óriási kérdés vár megoldásra. Az európai szocializmus sorsa legszorosabb összefüggésben van e háború várható kimenetelével; e háborúval nem törődni, az élettől és a történelemtől való elszakadást, a lassú fejlődésért és nem a szociális forradalomért való munkát jelentené. Azt már nem!

Az olasz forradalmi szocialisták — mindegy, hogy ész-okok vagy pedig homályos, de sohasem tévedő érzelmi megsejtések vezessék őket, — jól tudják, milyen harci kiáltást kell az olasz proletariátus szájába adni. A háborúban való semlegesség nem lehet a szocializmus ledönthetetlen dogmája. És általában, vannak-e a szocializmus és különösképen az olasz szocializmus tanaiban abszolút igazságok, melyek oly győzelmesen tudnának dacolni az idők múlásával és a tér korlátozottságával, mint az isteni sugallat örök és elvitázhatatlan igazságai? Mert az abszolút igazságok, amelyeken vitatkozni nem lehet, amelyeket többé nem lehet tagadni vagy megtagadni, már *halott* igazságok; ezeknél jobb az az igazság, amelyik öl. Nem vagyunk és nem is akarunk merev arccal mindig ugyanazon láthatárt néző, örökre mozdulatlan múmiák lenni, vagy az álszenteskedő forradalmárság szűk falai közé bezárkózni és mindig ugyanazokat a formulákat ismételni, melyek már veszélyesen hasonlítanak a hivata-

los vallások kész imáihoz. Férfiak vagyunk, a jelemben élő férfiak és a teremtő történelemnek le akarjuk róni a magunk szerény áldozatát. Renegátság? Következetlenség? Átpártolás? Egyik sem. Majd megváltak, ki a renegát, ki a következtelen, ki a szökevény! Ezt a holnapnak a történelme fogja megmondani, habár az előrelátás a normális emberi megérzések egyike. Ha holnap Európában egy kicsivel több szabadság lesz, egy, a szocializmus fejlődéséhez politikailag alkalmasabb légkör, amelyben a proletariátus képességei szabadabban fejlődhetnek, az árulók és renegátok azok lesznek, akik a cselekvés pillanatában tétlenül a sarokba húzódtak; ha azonban holnap a porosz reakció győzedelmeskedik Európán és Belgium elpusztítása után végrehajtja Franciaország tervbevevett elpusztítását és ezzel az emberi művelődés színvonalát leszorítja, az árulók és renegátok azok lesznek, akik semmit sem tettek a végpusztulás elhárítására.

És ebből a könyörtelen dilemmából nincs kiút, nem lehet az abszolút semlegesség hivatalos védőügyvédjeinek ravaszkodásaival védekezni, sem a piaci „Le vele!“ kiáltozásokkal, amelyek ezekben a napokban értelmüket veszítették.

Bátran kiáltom, hogy a háborúellenes propaganda a gyávaság propagandája. Sikere van, mert az önfenntartás ösztöne elkeseredetten erős. De azért ez mégis forradalomellenes propaganda. Ezt a propagandát csinálják a világi uralomért küzdő papok és jezsuiták, akiknek az osztrák császárság megmaradásához anyagi és lelki érdekeik fűződnek; és ezt csinálják a polgárok és síberek, kik — különösen Olaszországban — sajnálatraméltó erkölcsi és politikai fogyatkozásokkal tűnnek ki; ők a monarchia barátai, akik sehogyse tudják a hármasszövetség szerződését széttépni, amely azonkívül, hogy a már ismert módon biztosította az európai békét, biztosította a trónokat is. A béke híveinek ez a koalíciója jól [tudja mit akar és mi könnyen megértjük magatartásukat sugalló okaikat is. De mi, szocialisták, mindig az új Olaszország élő ereje voltunk, kivéve a reformizmus korszakát: nem akarjuk sorsunkat ezekhez a halott erőkhöz kötni, egy olyan békéért, amely ma nem ment minket a háború szerencsétlenségétől s amely holnap sem fog megmenteni sokkal nagyobb veszedelmektől és amely semmi esetben

sefft fog azoknak a népeknek a megvetésétől és gúnyjától megmenteni, amelyek a történelem e nagy színjátékát mind átéltek. Továbbra is, egyik napról a másikra akarjuk-e tengetni nyomorult életünket a polgári és monarchikus status quo boldogságában, vagy szét akarjuk zúzni a gyávaság és áskálódások e zavaros és alattomos szövedékét? Kérdem, hogy nem jött-e el most végre a mi óránk? A forradalmi szocialistáknak nem az-e a feladata, hogy a sokaság szunnyadó öntudatát életre ébressze és a halottak arcába egy pár lapát meszet hintsen? — és ilyen halottakból van egy néhány Olaszországban, akik még mindig makacsul azt gondolják, hogy élnek. Azt kiáltani: „A háborút akarjuk!“, nem lenne-e végeredményben sokkal forradalmibb tett, mint „Le vele!“-t kiabálni?

Mindezek a gyötrő kérdések, amelyekre részemről már megadtam a feleletet, magyarázzák meg újságom eredetét és céljait. Ez a tettem vakmerő és tudatában vagyok vállalkozásom minden nehézségének. Sok és nehezen megoldható nehézség van, de erős a bizalmam, hogy ieküzdöm őket. Sőt. Tegnap barátaim közül kevesen fognak követni; de sok más lázongó szellem fog körém gyülekezni. Egy független, igen szabad, egyéni újságot fogok alkotni. Az *én* újságomat. Csak saját lelkiismeretemnek vagyok felelős és senki másnak. Nincs támadó szándékom a szocialista párt ellen, vagy a párt különböző szervei ellen, melynek kereteiben bent akarok maradni, de mindenkivel felveszem a harcot, aki engem megakadályozni kísérelne olyan állásport szabad megbírálásában, melyet különböző okokból a proletariátus nemzeti és nemzetközi érdekeire végzetesnek tartok.

Rosszindulatúakkal és félkegyelműekkel nem törődöm. Meghagyom az elsőnek morális piszkukat, az utóbbiaknak szellemi sötétségüket. Megyek a magam útján előre. És utamat újra kezdve, ezután a rövid pihenő után, hozzátok intézem szerencsekívánataimat Olaszország fiataljai; hozzátok, gyárak és iskolák fiataljai; a szellemben és életben fiatalokhoz; hozzátok, fiatalokhoz, akikre az a feladat vár, hogy történelmet „csináljatok“. Titeket köszöntlek, abban a biztos hitben, hogy hangozom soraitokban nagy visszhangra és rokonszenvre fog találni.

Kiáltásom csak egyetlen szó, melyet normális időkben nem ejtettem volna ki, de amelyet most emelt hangon, biztos hittel és tétovázás nélkül kiáltok közéték, — félelmetes és megigéző szó: Háború!

(A Popolo d'Italia 1914 nov. 15-iki 1. száma.)

A SZOCIALIZMUSON TÚL, A JÖVŐ FELÉ.

1914 november 25-én a milanói szocialista párt gyűlésén Mussolini nyilvánosan hitet tesz a forradalmi háború mellett.

Különös prófétaí szavai, úgy látszott, egy pillanatra fölrázzák a szocialisták kispolgárian elpuhult és kábult mentalitását, mely már teljesen ernyedtt volt ahhoz, hogy bármi történelmi szerepet betölthessen. De az álforradalmár szocialisták szemei nem is látták meg a század nagy drámájának lángoló kezdetét, amelyre Mussolini figyelmeztette őket. Vakon mentek tovább a szakadék szélén. Mussolini elvált tőlük és a forradalmi és megújító háborút hirdette.

E beszéde annak a szocializmusnak vádirata, mely a jövő ellensége és a liberális-demokrata kormány csatlósa.

Mussolini szocialista elvtársaihoz intézett utolsó beszéde.

Sorsom felett döntöttetek és úgy tetszik, hogy az aktust bizonyos ünnepélyességgel akarjátok végrehajtani.

Szigorúbbak vagytok a polgári bíróknál is, mert ezek megadják a védelem jogát; a legbővebb és legkimerítőbb¹ védelem jogát, még az ítélethozatal után is, mert a felebbezéshez 10 napi időt hagynak. Ha elhatároztátok és úgy „gondoljátok, hogy én méltatlan vagyok arra, hogy soraitokban harcoljak, úgy zárjátok ki bátran, jogom van azonban tőletek teljes és megokolt vádiratot kérni. De ezen a mai gyűlésen a közvádiló se politikai, se erkölcsi kérdést nem vetett fel. Engem tehát egyszerű

napirenddel fejeztek le, mely semmit sem okol meg. Azt kellett volna mondanotok, hogy ebből és ebből az okból vagyok érdemetlen: és akkor belenyugodtam volna sor-somba. Ez azonban nem történt meg és közületek ezért sokan, ha nem is mindnyájan, rossz lelkiismerettel fognak innét távozni.

Az erkölcsi kérdést illetőleg, ismétlem, hajlandó vagyok bármilyen nyomozó- és kutató-bizottságnak alávetni magamat.

Ami a fegyelmi kérdést illeti, kijelentem, hogy ezt nem is vettétek tekintetbe, mivel voltak már precedensek és a fegyelmi kérdést magam sem vettem fel, mivel nyugodt a lelkiismeretem. Ti úgy gondoljátok, hogy engem ezzel el fogtok veszíteni, de tévedtek. Ma még gyűlöltök, mert még szerettek. Ami most engem töletek elvált, nem más, mint egy kis különbség, mely azonban az egész szocializmust kettéválasztó nagy különbség.

Cipriani nem lehet jelöltetek, mert ő már szóban és írásban kijelentette, hogy ha 65 éve megengedné, már a lövészárokból küzdene az európai militarista reakció ellen. Az idő majd eldönti, kinek volt igaza ebben a rettenetes kérdésben, amilyen elé még nem állították a szocializmust, abból az egyszerű okból, hogy az emberi történelemben még nem volt a maihoz hasonló világégés, ahol millió és millió proletár áll szemtől-szembe.

A jelenlegi háború mindenfelé felülemelkedő jelenség, amely bizonyos mértékben hasonlít a napóleoni hőskölteleményhez. Waterloo 1814-ben volt; talán 1914-ben más rendszerek fognak megbukni, más koronák fognak lehullani, de remélhetőleg sikerül megmenteni a szabadságot és a világtörténelemnek, különösen pedig a proletariátus történelmének új korszaka kezdődik. Új korszaka annak a proletariátusnak, amely minden kritikus órában ezen a helyen látott engem.

De már most kijelentem, hogy sem könyörületet, sem bűnbocsánatot nem fogok ismerni azok iránt, akik ebben a tragikus órában nem mondják azt, amit mondaniok kell, mert félnek a füttyöktől és a „Le vele!” kiáltásoktól.

A gyávák, a képmutatók és a hallgatók ne számítsanak könyörületemre és bocsánatomra.

A PROLETARIÁTUS ÉS A HÁBORÚ.

A népvezér folytatja harcát a háborúba való beavatkozás mellett, népgyűlések és újságcikkek polémiaiban, abban a hitben, hogy a háború egy új állam alapköveit fogja lerakni.

1914 december 13-án a vörös Pármában Mussolini kimondottan háborús beszédet tart.

A háborút akarjuk, az azonnali háborút. Nem igaz, hogy katonailag nem lennénk előkészülve. Miért várjuk meg a tavaszt?

A szocializmusnak nem szabad háborúellenesnek lennie, mert ez 50 évszázad történelmének letagadását jelentené. Egyképen akarjátok elítélni a tripoliszi háborút és az 1793-ibeli háborút, mely a francia forradalomból keletkezett? És Garibaldi? „ő is háborús uszító? Különbséget kell tenni háború és háború között, amint büntett és büntett között különbséget teszünk, vagy mint vérontás és vérontás között. Bovio mondotta: „A tenger minden vize se lenne elég, hogy lady Macbeth vérfoltjait lemossa, a Garibaldi kezének pedig egy korsó víz is elég.“

Guesde, a francia szocialistáknak a háború megkezdése előtti hetekben tartott kongresszusán azt állította, hogy háború esetén a szocialisztikusabb állam a kevésbé szocialisztikus állam áldozata lesz ... Figyeljétek csak meg az olasz szocialisták magatartását. Egyetlen egy erős beszédet sem hallottunk a parlamentben. Treves egy alkalommal így kiáltott fel: „Mi mem tagadjuk meg a hazát!“ Valóban, a hazát nem lehet megtagadni. Amint az anyát sem lehet megtagadni, még ha mostoha is hozzánk, még ha tarra kényszerít is, hogy a világ nagy útjain keressük szerencsénket!

Treves még azt is mondta: „Védelmi háborúnak nem szegülünk ellen.“

Ha ezt lehetségesnek tartja, akkor lehetségesnek tartja a fegyverkezés szükségességét. Miért nem nyitjátok meg már Olaszország kapuit az osztrák hadseregnek, hogy kirabolja házaikat és erőszakot tegyen aszszonyaitokon! Jól tudom, hogy van néhány aljas ember, aki Belgiumnak szemére hányja, hogy védekezett. Azt mondják, hogy inkább bezsebelhette volna a német ara-

nyat és szabad átvonulást biztosíthatott volna, míg így, ellenállást fejtve ki, a rendszeres és tudatos elpusztításnak tette ki városait.

De Belgium él és élni fog, mivel visszautasította ezt a gyalázatos vásárt; ha elfogadta volna, halott lenne a jövő századokban!

Talán akkor akartok védekezni, amikor az ellenség térde melleiteket szorítja? Nem jobb lenne a védelmet előkészíteni? És megelőzni? És nem jobb-e ma beavatkozni, mikor még kis áldozatba kerül, míg egy későbbi beavatkozás katasztrofális lehet.

Azt mondják: A holnap Európája semmiben sem fog a tegnaptól különbözni. Ez a leglehetőlenebb és legirtózatosabb feltevés. Ha ezt elfogadjuk, akkor a semlegesség az egyedül lehetséges megoldás. Nem érdemes feláldozni magunkat, hogy a dolgok a régiben maradjanak. De a szív és agyvelő nem engedi, hogy azt hihessük, hogy ez a három földrészen kiöntött rengeteg vér semmi gyümölcsöt se hajtson. Sőt, minden jel arra enged következtetni, hogy a holnap Európája mélységesen meg fog változni. Több vagy kevesebb szabadság? Nagyobb vagy kisebb militarizmus? Melyik biztosíthat a két hatalom közül győzelmével a munkásosztálynak nagyobb lehetőségeket? Az osztrák-német tömb, vagy az ántánt? A válasz nem lehet kétséges. És miként akarjátok az ántánt győzelmét elősegíteni? Talán újságcikkkel és népgyűlések napirendjeivel? Azt hiszitek, Belgium feltámasztásához elegendők ezek az érzelemnyilvánítások? Vagy Franciaország megmentéséhez talán elég? Annak a Franciaországnak a megmentéséhez, amely Európáért 1789-től 1871-ig annyi háborúban és forradalomban vérzett? Annak a Franciaországnak, amely az ember jogait hirdette, csupán frázisokkal áldoztok?

Mondjátok: Emberséges-e, szocialistához méltó-e, polgáriasult emberhez méltó-e, hogy itt álljatok a vérontás közepette és azt mondjátok: „A kezemet sem mozdítom és semmi közöm az egészhez“? A „szent önzés“ elvét, melyet Salandra képviselő úr vetett fel, a munkásosztály nem teheti magáévá. Nem és ezerszer nem! A szolidaritás elve nem csupán a gazdasági jellegű küzdelmekre vonatkozik, hanem ezentúl másra is. Tegnap szép és szükséges tett volt, hogy a küzdő elvtársakért lefizettük

a segítő filléreket; ma a küzdő nemzetek szolidaritástokat kérik, könyörögnek hozzátok. Beavatkozásunk az irtóztatós vérontást meg fogja rövidíteni. Ez még a németeknek is hasznára lesz, akik ellen küzdünk.

Visszautasítjátok ezt a közös felelősséget? De akkor mily bátorsággal fogtok a jövőben külföldre menni, olasz munkások? Nem féltek, hogy német társaitok elfordulnak tőletek, mivel a hármasszövetséget elárultátok; a francia és belga elvtársak pedig a síroktól és lövészárkoktól feldúlt országára mutatva, kérdezni fogják: Hol voltál, mit csináltál olasz proletariátus, míg én elkecseregettem verekedtem az osztrák-német militarizmus ellen, hogy megszabadítsam Európát a Kaiser hegemoniájának lidércnyomásától? És erre nem lesz mit felelnetek; ezen a napon szégyelni fogjátok hogy olaszok vagytok; ezen a napon átkozni fogjátok a papokat és a szocialistákat, a német militarizmus aljas cinkosait! De akkor már késő lesz!

Háború és szocializmus összeférhetetlenek, ha e két fogalmat univerzális jelentőségükben fogjuk fel; de minden kornak és minden népnek megvan a maga háborúja. Az élet csupa viszonylagosság; az abszolút nem létezik, csak a hideg és terméketlen elvontságok világában. Aki nagyon félti a bőrét, nem megy el a lövészárkokba. Aki ma tagadja a háborút, a Kaiser cinkosa, Ferenc József ingadozó trónjának alátámasztója, a papok és a hóhérok pajtása. Akarjátok-e, hogy a Bismarcktól megrészegült Németország, az elgépiesedett, elamerikanizált Németország ismét a múlt század első felének szabad és elfogulatlan Németországa legyen? Akartok egy a Rajnától a Visztuláig terjedő német köztársaságot? örül a szívetek, ha a Kaisert az Óceán egy messzi szigetének foglyaként láthatjátok? Németország lelke csak a vereséggel változhat meg. Németország legyőzetésével kezdődik az új európai tavasz hajnalhasadása ...

Talpra kell állnunk és küzdenünk, és ha szükséges: életünket is oda kell adnunk. Semleges hatalmak sose voltak urai a törtéetésnek. Hanem mindig elszenvedték azokat. A vér forgatja a történelem malmának kerekét.

A FORRADALMI FASCIÓK TÜNTETÉSE A HÁBORÚBA VALÓ BEAVATKOZÁS MEL- LETT.

Mussolini harca a neutralizmus ellen, amely az ősi Olaszország összes faji. és nemzeti jellegzetességeit markánsan összefoglalja, könyörtelenül és izzóan tovább folyik.

Mussolini lapjában, a Popolo d'Italia-ban május 1-én a háborút követeli, úgy is, mint a kis belső zsarnokoskodások alól való felszabadulást, amikor is első sorban a szocialista párt kis zsarnokoskodásaira gondol. A szocialista párt tehetetlenül és elbutulva pár esztendővel a fejlődés mögött maradt. A munkás-internacionálé nem más már, mint egy polémiát nyújtó vitatárgy. Ezt ismétli a forradalmi fasciók kiáltványa, mely maga köré gyűjti az összes fiatal, nagylelkű, hősies és rebellis erőket, melyekkel Olaszország a nagy leszámolás előestéjén rendelkezik.

A nemzet eszméje, — teli szociális és történelmi valósággal, melyet a szocialisták 1911-iki kiáltványukban már elismertek, de amelyet a kormányok cserbenhagytak vagy megaláztak — Mussoliniban ismét megtalálja a védelmezőjét, a háborúba való beavatkozásért folytatott küzdelemben.

1915 május 1-e.

**Proletárok, ünnepeljétek meg ezt a napot, mint a
a szabadító háború előestéjét.**

...A Belgiumba való betörés megvilágította mindenkinek a németek terveit és ezzel pusztító terveiknek tudományos rendszerességét... Sok idő fog elmúlni, mire Európa Belgium fájdalmát el fogja tudni felejteni. Az olasz szocialisták a cinizmus és elfajultság oly mély fokára süllyedtek le, hogy nem tesznek már különbséget támadó és megtámadott között. Egy kalap alá vonják Ausztriát Szerbiával és Németországot Belgiummal. Az

internacionálé meghalt, mert ma legalább két új internacionálé él. A megtámadott népek internacionáléja és azoké, akik védekeznek. Míg az egyensúly vissza nincs állítva, míg nem tétetett igazság, az internacionálé nem egyéb ostoba mesénél. És még utána Is vesztegzár alatt kell majd tartani a németeket és csak azután venni fel a polgáriasult népek szövetségébe.

Az 1915. év májusának a háború első májusának kell lennie! Aki nem látja be ennek féltétlen szükségességét, nagyon távol van a szocializmus szellemétől.

(A Popolo d'Italia május 1-i számából.)

A forradalmi fasció május 1-i kiáltványa.

Polgártársak!

A munkának mai nemzetközi ünnepe Európa legnagyobb nemzeteit fegyverben látja viszont.

A központi hatalmaknak a civilizáció ellen intézett előre megfontolt támadása az ólomzapor és a vér viharát szabadította a világra, mély a népek által lassú és fáradságos kitartással kiküzdött polgáriasulást pusztulással fenyegeti. Oly nemzetek szabadságát és függetlenségét, melyek mindig a haladás és a forradalmi merészség első vonalaiban küzdöttek, az osztrák-német militarizmus imperialista zsarnoksága elnyomással fenyegeti. A köztársaság Franciaországa az ipar és a béke Belgiuma, az önvédelem görcsös kínlődésában a nemzetközi szolidaritásra hivatkoznak, amelynek ma üljük ünnepét. Egymillió olasz, akiket 50 évvel ezelőtt tehetetlen miniszterek várakozásaiban csaltak meg, a felszabadulás után epekedik; elnyomatásuk napról-napra súlyosbodik.

Polgártársak!

A legigazabb és legkézzelfoghatóbb bizonyítéka a nemzetközi szolidaritásnak, melyet a megtámadott nemzeteknek nyújthatunk: háborúban való részvételünk. Az a részvétel, melyet mi a háború kezdete óta támogatunk, mindazon ideális okokból, melyeket a lázas várakozás e hónapjaiban megszakítás nélküli propagandánkban fejtettünk ki.

Amíg minden népnek függetlensége vissza nem állítatik, senkise számítson se pihenőre, se a népek testvéresüléséért kifejthető eredményes propagandára.

A szolidaritásnak szavakban való és ezért terméketlen hirdetése ma minden jogokért és civilizációért küzdő fülének sértés és gúny. Erős férfiak és fegyverek kellene, hogy a barbár német betörést, mely egy világuralom álmával tör előre, meg lehessen állítani.

Polgártársak!

Kölcsonözzetek a Munka mai ünnepének nemzetközi interventista küzdelmünkhöz való csatlakozásokkal mély és ünnepélyes értelmet és hallassátok mindenütt szilárd elhatározásokat, hogy mindenáron kívánjátok az Ausztria és Németország elleni háborút.

Éljen a civilizáció nemzetközi szövetsége!

A Fasciók Központi Választmánya.

AZ ELŐJÁTÉK: MEGINDÍTJUK A HÁBORÚT.

Olaszország a közeledő nagy események lázában vajúdik. Mussolini lapja, a Popolo d'Italia nekilendül szétnyílik az események szelében, mint egy harci zászló. A tömegek mohó kezein repül át felgyújtja a lelkeket és lázba hozza a szíveket. Cikkeinek címe mintha már egy-egy trombitaharsogás lenne. A május 8-iki szám címei: A közelgő háború lázában remeg egész Olaszország. — Május 20-án gyűl össze a parlament. — A németek és az osztrákok szöknek az országból. — Bülow utolsó látogatásai. — Az olaszok még bizonytalanul, de hatalmasan érzik a közelgő kitorés dübörgését.

A nagy dráma megkezdődött.

... Az egységes és szétoszthatatlan Olaszország Belgiumi kiürítésére 48 óra időt engedélyez. Hervé szerint Olaszországinak a központi hatalmakhoz intézett ultimátumában lényegileg ennek kell foglaltatnia. Szépséggel és

értelemmel teli gesztus lenne, mely egy csapással helyrehozná a világ szemében 9 vagy 10 hosszú hónap gyáva és merkantilig semlegességét. Olaszország háborúja az ellenségeskedések megkezdésétől fogva a Világ rokonszenvének visszanyerését hozná magával. (Szerencsére az olasz beavatkozás egyik következménye Belgium gyors és biztos talpraállása lesz.

Diplomatáink és államférfiaink elvezettek bennünket a háború küszöbére. De elmulasztottak bennünket a legfontosabbakról felvilágosítani.

A hármasszövetség, úgy Játszik, halott, mert a németek sietve utaznak el az országból, de kormányunk még nem közölte a hármasszövetség megszűnéséről szóló jegyzékét: ezért kételkednünk kell abban, hogy ez a jegyzék már meg volna szövegezve.

A KÉPVISELŐHÁZI TAGOK A HÁBORÚBA VALÓ BEAVATKOZÁS ELLEN.-

Mussolini a képviselőházat árulással vádolja.

Az olasz események forgatagában a képviselők kasztja nyíltan háborúellenes álláspontot foglal el, a háborút később elszenvedi, de sohasem nevezheti a magáénak. Ez a semleges politika az állam törvényes formája között próbálja levezetni az ország túláradó forradalmi erőit. Mussolini nyíltan megtámadja a parlamentet, megfenyegeti a kormányt, szemükbe kiáltva a nép akaratát. A Popolo d'Italia első oldalának vezércikke „Giolitti olaszellenes és arcátlan intrikáiról“ beszél. Mussolini erőteljes és indulatos cikkben felszólítja a kormányt, hogy engedelmeskedjék a nemzetnek.

Le a parlamenttel!

Mialatt az ország napról-napra lázasabb nyugtalan-sággal várja Róma szavát, Rómából nem hallunk mást, mint vérlázító képviselőházi manőverek nem kevésbé

vérlázító híreit. Olaszország legrettenetesebb vállalkozásának előestéje e rendjeles csorda gázságainak jegyét viseli magán. Megvetés és megalázottság érzései váltakoznak lelkünkben. Ezek a képviselők a délamerikai köztársaságocskák módjára „nyilatkozatokkal“ fenyegetőznek. Ezek a képviselők Bülow herceghez járnak ebédre és iskolába; ezek a képviselők választóik hű nyájával a leglehetősebb rémhíreket hitetik el, hogy pánikot idéznek elő; bár ezeknek a képviselőknek a nemzet élén kellene állaniok, ahelyett, hogy deprimálnák és megaláznák, bátorítaniok, megerősíteniök kellene azt. Ezek az üzérkedő, gyáva, sarlatán képviselők készek a Kaiser akaratát végrehajtani; ezeket a képviselőket a haditörvényszék elé kellene állítani!

... Itt az ideje, hogy nyíltan beszéljünk! Miért tétovázunk? Az osztrákok, németek és miközöttünk fennáll már a hadiállapot. Mire várunk még, mielőtt a hadsereget Olaszország határaitra küldjük? Talán egy, az utolsó órában szőtt árulás lehetőségére kell számítanunk? Azt kell hát hinnünk, hogy ötven német rendjellel kitüntetett olasznak módjában lenne — a parlamenti folyosókon szőtt cselvetéssel — rohanó sorsunkat megállítani? És ha ez lehetetlen, miért nem nyugtatja meg a kormány egyszersmindenkorra az olaszokat, informálva őket a jelenlegi helyzetről? Állampolgárok vagyunk-e, vagy alattvalók?

AZ EGGYÉFORROTT NEMZET KÉSZEN ÁLL A NAGY MEGPRÓBÁLTATÁSRA.

Rómában és egész Olaszországban egyik tüntetés a másikat követi. A Popolo türelmetlenségének nyílt jelét adja. A háborúba való beavatkozás mellett való mozgalom az egész félszigeten forradalmi jelleget ölt. Mussolini még egyszer visszanyeri uralmát a tömegekben: a tömeg akarata az olasz állam válságával egyenlő.

Népakarat.

Ha a jelen pillanat bármely idővesztéséget lehetségessé tenne, egy pillanatra örvendeznem kellene azokon az érzéseken, melyeket lapunk egész Olaszországban előidézett ... Mindenféle párthoz tartozó olaszok gyülekeztek ezen újság köré, mert megértették, hogy jelen pillanatban minden más harcnak szünetelnie kell, mert megértették, hogy jelen pillanatban Olaszország, mint nemzet szilárdul majd meg, vagy tűnik el egyszersmindenkorra és így a viszálykodásnak nincs helye, hallgatniok kell. Most az ország érdekei és becsülete forog kockán. Egy országé, amely önálló erő akar lenni, mely önálló történelmi politikai és erkölcsi arculatra akar szert tenni, mely ismét *csak* Olaszország akar lenni, hogy majd a jövő internacionáléjának váltakozó erőjátékában számíthasson valamit.

Egész Olaszországon az Alpesektől Szicíliáig, az Adria-tengertől a Tírróni-tengerig egy hatalmas kiáltás zúg végig, hogy mindenki hallja, hogy a mi országunk nem idegen hódítók földje, nem gyávák és gitárpengetők földje, ahol a bülowi megvesztegetések és félrevezetések büntetlenül dolgozhatnak. Olaszország függetlenségét annak az áldozatkészségnek köszönheti, mely nem rettegett sem a Bourbon tömlöcöktől, sem az osztrák láncoktól és teljesen tudatában van vérrel kiküzdött szabadságának, és erről még véráldozat árán sem hajlandó lemondani; ez az események értelme és ez az intelem, amelyet Olaszország terein fellángoló nyugtalanságok és tumultusok szolgáltatnak.

Most már mintha a vakok is látókká válnának!

Az elmúlt napok tüntetései alkalmával észrevettük, hogy a semleges szocialista jég is megtört. Megyünk a fény felé ... És szőjük meg Olaszország árulóinak, az olasz proletariátus árulóinak szemfedőjét!

A HÁRMASSZÖVETSÉG VÉGE.

Olaszország mozgósít. A neutralisták rejtek-helyükre bújnak. A terek és utcák zengenek a frenetikus örömrivalgásoktól és az első menetelő csapatok lábdobbanásaitól.

Mussolini megállapítja, hogy az olasz beavatkozás a világháború sorsát el fogja dönteni. Győzött és vele együtt győzött az olasz ifjúság.

Győzelem!

Olaszország passió-útjának rettenetes hete tegnap a nép győzelmével végződött. Szívünk, amely már-már a csalódástól és elkeseredéstől megdermedt, ismét vidám ütemben dobog; a parlamenti mocsár fojtó ködét a terekről és utcákról előtörő szélvihar elseperte. Giolitti lovagról semmi hír. Talán megint Berlinbe menekült? Pártja is bajban van. Szökésben van. Hívei szétszóródnak és hallgatnak. Akármennyire is cinikusak, használt nekik ez a lecke, megértették. A parlamentarizmus kábultjai azt hitték, hogy a világot és Olaszországot be lehet zárni a Montecitorio falai közé.

A római polgárság betörése a kamara szent termeibe az idők jele. , Pusztá véletlen, hogy ma a Montecitorio nem füstölgő romhalmaz. Merít az olasz népnek kell megköszönni, hogy Olaszország ma nincs Görögország és Törökország színvonalán. A tömegek nagyszerű és gyönyörű felkelése nélkül a Bülow hercegtől kormányzott Giolitti-féle hajócska szerencsésen kikötőbe érkezhett volna, de a nép elsüllyesztette és a mindenféle olasz csúfsággal megrakott hajócska örökre elsüllyedt a lehetetlenségek tengerében. Végre szabadon lélegzünk. A láthatár kitisztult és legszélso peremem Olaszország akarata lángol. A háború akarása. A nép hirdette ki, a parlamenti nyáj feje felett. A király megértette. Itt a háború. A hivatalos hadüzenet csak szentesíti a meglevő helyzetet. Az olasz nép már hadilábon érzi magát az osztrák-németek ellen.

A munkástömegek is megértették, hogy a beavatkozás immár szükségesség, sőt több mint szükségesség: kötelesség! A hivatalos szocialisták egyedül maradnak...

33 év után Olaszország visszanyeri önrendelkezési jogát, egy szövetség, amely sohasem volt és sohasem lehetett népszerű, felbomlott. Olaszország nyugat felé fordul és belép az antantba. ...Olasz szuronyok: szuronyotok hegyéhez van fűzve Olaszország sorsával Európa népeinek sorsa!

AMIKOR A KRÓNKA TÖRTÉNELEMMÉ ÉS A TÖRTÉNELEM HŐSKÖLTEMÉNNYÉ LESZ.

Csak az, aki Mussolini gazdag és termékeny szocialista tevékenységét figyelemmel kísérte, értheti meg népének nagyságába vetett hitét. Lapjának május 21-iki és 22-iki száma nem is újság már, hanem a szenvedély lángjától fűtött harci ének. Egy új Olaszországnak megkapó látomása, a hősköltemények lírai lendülete teljesen magával ragadják. A tett! Ez a rejtélyes új vallás, mely lázban remegteti meg a félszigetet.

Fegyverre!

A parlament kimondta akaratát. Nem volt egyhangú döntés, de a szavazatok többségének nagysága mégis impozáns és megható volt. A szavazó urna titkos homályában mégegyszer összeverekedtek a hivatalos szocialisták, az osztrákpárti papok és az áruló giolittisták. ... Ha a háború kitör, a hivatalos szocialisták nem fogják a nemzetet kényszerhelyzetbe hozni. Meg fogják tenni kötelességüket. Ez: fontos. Szükséges. De elkerülhetetlen, hogy ezt a szocialisták a munkásságnak meg is mondják. Szükséges, hogy a szocialisták ezt az elkerülhetetlen nemzeti kötelességet a falusi nép között is hirdessék, ahol a hervéizmus szedte az áldozatok ezreit. Máskülönben a Montecitorión tett nyilatkozataik hatás nélkül maradnak.

De itt az ideje, hogy megszűnjön minden politikai vitatkozás. Az események sürgetve kergetik egymást. Az

olaszok egyesülése befejezett tény. Senki se zavarja meg ezt az) egységet! Ebben a jelben győzünk!

Polgártársak! Ragadjatok fegyvert! Éljen Olaszország!

A háborúba! Győzelem felé!

... Mi hiszünk. És ezt a hitünket a mások szívébe is át akarjuk önteni. Hisszük, hogy a fajtánk ősi erényei még nem aludtak ki teljesen szíveinkben és úgy hisszük, hogy van egy küldetésünk; küldetésünk a civilizáció megmentésére...

... Olaszország megtámadja Ausztriát, mert ha nem tenné, úgy Ausztria támadná meg Olaszországot...

... Olaszországnak győznie kell. Az olaszoknak akar-niok kell a győzelem előkészítését és elnyerését. És semmi sietséget, de sok hitet!

A hit bátorítja a harcvezetőket, de azokat is, akik nincsenek a fronton, hanemha belországban vívják meg nem kevésbé súlyos és dicsőséges csatájukat; önmaguk és a többiek hitetlensége elleni küzdelmet, küzdelmet önmaguk és a többiek gyöngesége s fáradtsága ellen.

Sok mindent szenvedtünk el az elmúlt években a világ sajnálkozó megvetése miatt. Annyi olasz férfit láttunk a külföldön, erős és szikár férfiakat, a dühtől sírva fakadni, mert országunkat durván bántalmazták; ilyenkor megkérdeztük magunktól, hogy milyen szerencsétlen végzet béníthatja meg országunkat, hogy ennyire képtelen minden energikus visszautasításra és lázadó tiltakozásra? Bánatosan énekeltük költőink verseit, hogy még egy órára hősi ritmusokat élhessünk át, mikor a hősiesség úgy látszott, már fajtánkból kihalt. Most azonban ütött az elégtétel órája, az óra amellyel országunknak új korszaka kezdődik, az óriási erőpróba órája, melynek elteltével visszanyerjük elvesztett önbizalmunkat és a többi népekkel egyenlőkké leszünk, szenvedésben és örömben, a jövő harcaiban és a munka bérharcaiban.

Ez óra súlyosságát és szépségét minden olasznak éreznie kell. Sok év gyalázata foszlik most semmivé, mint szomorú lázalom. Sok keserű könny szárad! fel végre, ha újabb könnyek árán is. A mi mártírjaink szállnak le hozzánk a Habsburgok akasztófaköteleiről, hogy felénk kiáltsák buzdító szózatukat.

Olaszország lakosai: olasz anyák, nővérek, feleségek! Ne tűnjön nektek túl nagy áldozatnak, hogy fiaitokat, fivéreteket, férjeiteket oda kell adnotok egy nagy célért ..

A SZENT HÁBORÚ.

Olaszország hadat üzen Ausztriának. Le kell szögezni, hogy a nemzeti háborút éppen azok a csoportok vitték dűlőre, akiket a demokratikus kormányok valósággal számkivetésre ítélték. A népháború exponense Mussolini.

És mivel a nemzet a határokra vonul, Mussolini vele megy a lövészárkokba.

Valóban, Olaszország feltámad! És a történelem nem fogja annak nevét elfelejteni, aki az országot hosszú aléltóságából felébresztette.

Tehát szent háború! És a nép teljes tudatában van ennek... Mennyi idő múlt el azóta, hogy Metternich Olaszországot egy „egyszerű földrajzi kifejezés“-nek nevezte ?

Ez az arcátlan kiszólás a semmibe zuhant.

És mennyi idő múlt el azóta, hogy Lamartine földünket „a halottak országá“-nak nevezte?

Emlékszünk ezekre a szavakra. De íme, ez a vén föld ezer és millió felfegyverzett és a nagy erőpróbára kész élőt küld előre ...

És ezek az élők nem bánják a háborút, mert *akar-ták* azt, szabad elhatározásból, hosszú viták eredményeképpen és három nap forradalma után, amikor az elbámult világ egy új Olaszország tudatára ébredt — és ez az Olaszország minden emberével a határokon áll. Ott áll fiatalsága erejének teljével, a reménykedő és reszkető anyai szívekkel. Holnap, ha szükséges, az első emberfalat felváltja egy másik, azután egy harmadik... míg csak a kimerült ellenség nem könyörög kegyelemért.

Felajánljuk neked, óh Itália Anyánk, életünket és halálunkat, — félelem és megbánás nélkül...

(A Popolo d'Italia 1915 május 24-iki vezéreikéből.)

MUSSOLINI LEVELE A HÁBORÚBÓL AZ OLASZOKHOZ.

Mussolini a frontról levelet ír a Popolo szerkesztőjének.

A tömeglélek ez élesszemű megfigyelője, aki a nép hangulatának legkisebb változásait is jól ismeri, megállapítja, hogy a (hangulat jó, hogy az interventista kisebbségek a hadsereg keretein belül folytatják nemzeti agitációjukat és kijelenti, hogy sorszerűen elkerülhetetlen a győzelem. De egyben megkéri az országban maradt barátjait, hogy továbbra is tartsanak ki, hogy örködjenek vigyázó szemmel és hogy „elkeseredetten püföljenek jobbra és balra“.

Mindinkább világossá válik előtte, hogy a háború a nagy olasz forradalmi kísérlet kezdetét jelenti.

... Örömmnek egy másik forrása, hogy a bevonultaknak idősebb korosztályhoz tartozó csoportjainál is, mint a 84-beliek, erősen bizakodó hangulatot észlelhettem.

Sehonnan sem hiányzik az interventisták szorosan összetartó kisebbsége, akik mindig elől járnak a jó példával. Így történt, (hogy három milánói káplár: Strada, a volt rendőr, Romani, a Savini-kávéház pincére és Buscema villamoskocsivezető engedélyt kértek, hogy velünk együtt mehessenek a frontra, ami *meg* is történt, habár szolgálati okokból ez alól fel voltak mentve. Rokonszenves¹ tett, amely nem szorul bővebb magyarázatra. A tömeg jóindulatú. Úgy hiszem, hogy a tűzvonalban ezek a bajtársaim minden; áldozatra készek lesznek. Szilárd jellemű emberek, akikre lehet számítani. így benyomásaim kedvezőek és pozitívek.

Az olasz hadsereg a győzelem felé menetel. A kikerülhetetlen győzelem felé.

De mi, akik most készülünk a tél összes bajainak és a harc elkerülhetetlen veszélyeinek elviselésére, nem akarjuk, hogy hátbatámadjanak...

1915 szeptember 14.

MUSSOLINI KISEBBSÉGE A DEFETIZMUS ELLEN.

Két háborús év viszontagságai nem törték meg a Mussolinit követő kisebbség irányító erejét.

Mikor 11 győzelmes csata után a caporettói áttörés (két táborra szakította a nemzetet, ez a csoport kényszerítette a kormányt és a nemzetet, hogy a háborút folytassa és ez a csoport erősítette meg az olaszok hitét a győzelemben.

Az áttörés nem katonai vereség volt, hanem a belország bomlasztó neutralista jellemei által előidézett általános kimerültség; nem a közkatonáik hibája, hanem a vezető politikai körök bűne.

Az áttörés után Mussolininak és frontharcosainak hangja, melyet a szocialisták és klerikálisok képviselőházi, vitái és a nagyvárosok nemtörődöm és felelőtlen élete elfojtottak, ismét hallhatóvá vált. Mussolini meglátja, hogy a nemzeti egységet belső háború fenyegeti a frontharcosok és az uralkodó politikai osztály közötti viszály folytán és ezért az olaszoktól az ország területének megvédelméért kéri, elfelejtve az egyenlenségeket. A háborút a nép akarta és harcolta végig, de a háborút egész más mentalitással és célokkal a kormány vezette és ez előbb-utóbb az állam létét kettészakadással fenyegette.

A lelkek egysége.

Félre a viszályokkal! — mondtuk azon a napon, mikor a haza fegyverbe hívta a fiait, — nem hódítási és uralomvágyból, hanem a nemzeti és nemzetközi önvédelem szükségességéből.

És mi mindnyájan, akik eddig nyughatatlanok, a renden kívül állók voltunk, — egy kicsit a törvényeken belül és egy kicsit azokon túl, — beállottunk a harcolók soraiba és csak azt kértük, hogy névtelen számok lehessünk a küzdő nemzet névtelen tömegében, lezártuk a vitákat és elfelejtettük ellenségeinket, kivéve azokat, akik

ellen háborúnk lendülete irányult. Bevalljuk azonban, a régi időknek előítéletei nem tűntek el egészen lelkünkben. Néha észrevettük, hogy lendületünket nem értették meg, hogy lelkesültségünk sokaknak kényelmetlen volt.

Ennek fájdalmát és a megalázottságot csendben szenvedtük el. Az öröm, hogy ismét megtaláltuk Olaszországot, — az anyát, akit nem tagadtunk meg soha, de elfelejtettünk, amikor a nemzetközi proletarizmus álmai után futottunk, — az öröm oly erős és mély volt, hogy azt az emberek és dolgok: gonoszságai nem tudták megzavarni.

Később ..., a háború első hónapjaiban elfelejtettük — készakarva elfelejtettük, — hogy interventisták voltunk. Miután az egész Olaszország beavatkozott a háborúba, az interventista elnevezés egy kissé értelmét veszítette¹ és értéke, akármilyen nagy, inkább történelmi volt.

És hol maradtak a neutralisták? A nagy május napjai óta nem láttuk többé őket. Csupán amikor a rövidnek tartott háború mindinkább nagy háborúvá szélesedett, váltak ismét láthatóvá az első gyanús mozgalmak, amelyek abban az akaratban egyesültek, hogy Olaszország hivatalosan ne üzenjen háborút Németországnak.

Azt kívánták, hogy a mi háborúnk tisztán nemzeti maradjon, csupán a területek jogos visszaszerzésére irányuljon akkor, amikor az események már megmutatták a háború európai és világot átölelő jellegét.

Más oldalról bizonyos pártok és a hozzátartozó tömegek, melyek kezdetben csatlakoztak az egységes népakarathoz, később külön váltak, vagy pedig az egység alkuját a maguk egyéni és pártbeli módján magyarázták, — sokszor zsaroló szándékkal.

A nemzet erkölcsi egységét lassú és rendszeres aknamunkával ásták alá. Ezért az interventizmus, mely a háború megindításakor fascióit feloszlatta, ismét hangját hallatta, A félbenhagyott munkát folytatni kellett.

De ez előtt a harcunk előtt célként nemcsak a nemzet, a háborúban álló nemzet anyagi és erkölcsi java lebegett.

Harcoltunk a papok és a szocialisták ellen, de nem azért, amiért ők szocialisták vagy klerikálisok, hanem mivel úgy láttuk, hogy a semlegesség melletti harcuk Olaszországnak kárára lehet. Küzdelmünknek célja nem

volt pártok eltiprása. Mindenekelőtt, mert mi nem alkotunk pártot; azután, mert a régi pártok minden programjukkal egyetemben, a történelem e nagy korszakának hatalmas eseményei közepette, elhanyagolható intézményeknek látszottak. Célunk csupán az volt, hogy a nemzetet védjük, hogy erőfeszítésében támogassuk és hogy a lakosság erkölcsi ellenállását erősítsük.

Álláspontunk legfőbb szempontjai ezekben foglalhatók össze. És ez az összefoglalás, ez az utólagos lelkiismereti leszámolás szükségesnek látszik, amikor különböző oldalról felhangzik a nemzeti egységességet és egyetértést visszaállító szerződés vágya.

A veszély órájában e szerződést nem szabad hátsógondolatokkal megkötni. Ez méltatlan lenne.

Tehát ismét hajlandók vagyunk a tegnap vitáit elfelejteni, egyben mindazokat a személyi és politikai nézeteltéréseket, amelyekbe belevittük nemcsak hitünket és eszméinket, hanem vérünk egész lendületét is. Készek vagyunk békülő kezét nyújtani mindazoknak, akik azt akarják, hogy Olaszország úgy álljon szembe a határait letipró ellenséggel, mint egyetlenegy rettenthetetlen szív, mint megtörhetetlen akaratok eggyé forott egysége.

Mit számítanak most a szavak?

Mit számítanak a mi elméletünk különbözőségei? Ma nagyobb tét forog kockán, a tegnap és a holnap Olaszországa. Hogy a végveszély fenyegetése elmúlhasson, hogy a barbár betörők hegyeinkből kivonuljanak, szükséges, hogy az egész ország a hadsereg mögé álljon. Azok mögé a nagyszerű katonák mögé, akik még nem felejtették el és nem is fogják elfelejteni, hogy megelőzőleg tizenegy csatában győztek az ellenségen.

Békesség legyen hát, békesség! Békesség a lelkekben és egyetértés a tettekben.

... Különböző körülmények összejátszása legyőzhet egy hadsereget, — *de a mienket senki le nem győzi*, — és mert amikor a hadsereg mögött a nemzet áll, az ellenség kísérletének el kell buknia. El is fog bukni.

1917 október 28.

AZ INTERVENTISTA OLASZORSZÁG GYŐZ.

A Popolónak megvan az az elégtétele, hogy hátsábjain büszke hangon emlékeztethet mindennapos küzdelmének legfontosabb fordulataira.

A háború, amelyet Mussolini mindenki ellen vállalt, amelyet győzelmesnek hirdetett már a hadüzenetkor és amelybe vetett reményét az 1917-es év sötét óráiban se vesztette el — be van fejezve. A katonák nyerték meg, a nép és az interventisták.

És győzött Mussolini forradalmi profétasága.

A nagy óra.

Itt az isteni öröm órája, amikor az indulatok viharzása megállítja a szívek dobbanását és összeszorítja a torkot.

A szenvedés hosszú útját most a győzelem koronázta, a győzelem, amely most még azoknak is könnyeket présel ki a szeméből, akik már sokat láttak és sokat sírtak.

Udinében vagyunk.

Sőt. Triesztben. Trentóban. Melyik olasz, aki érdemes erre a névre, ne értené meg hősi hadseregünk által végighevizt fegyvertettek hatalmas történelmi jelentőségét?

Olaszország most teljesíti ki valóban egységét és lezárja hosszú évszázadok vajúdó fejlődését.

Dante várt ránk Trentóban. Nem attól a naptól, amikor bronz és márvány képmása ott fenn, városunk piacán, az ég felé emelkedett; Dante azóta várt reánk, amióta halhatatlan versében Olaszország határait megmutatta. Ebben az órában régi és új halottaink mind élnek. Ők vezették a hadsereget. Ők meneteltek az előőrsök élén. Mint a régi legendákban, ezek a láthatatlan, de mindenütt jelenlevő szellemek írták elő útjainkat és tűzték ki célunkat. Az út 1821-ben kezdődik és 1918-ban végződik. Az ősök, proféták és mártírok hosszú sora álmolta meg, szenvedett és halt meg érte és ők felelnek most hívásunkra. Köztünk vannak. Velünk vannak.

A Karszt halottjai, akik 1915-től 1917-ig mutatták az utat Trieszt felé, feltámadnak el nem fölejtett, meg-

számlálhatatlan sírjaikból. A vakok ennek a napnak ragyogására kinyitják szemeiket; a megcsonkítottak nem érzik többé csonkaságukat, mivel a haza nem csonka már; az anyák áldják az elesett fiúk áldozatát.

Ki tudna írni ebben az órában? A szavak üres jeleknek és elégtelen: hangoknak tetszenek. Az események nagysága előtt az egyén eltölpül és megalázkodik.

Egyetlen óriási kiáltás zúg fel az utcákról és terekről, az Alpeseektől Sziciliáig: Éljen, éljen, éljen Olaszország !

1918 november 4.

II.

A HARCOS OLASZ FASCIÓK MEGALAKÍTÁSA

MUSSOLINI BEJELENTI A FASISZTÁK TÁMADÓ HADJÁRATÁT.

Olaszországot illetőleg a háború passzív mérleggel zárult, ismét a kormány ügyetlensége és ernyedte nemtörődömsége folytán. Nemcsak hogy a háborúból hazatérő hadsereg hatalmas erkölcsi erejét nem használták fel, sőt a kormány irányvesztettsége és az intézmények züllöttsége az első áthághatatlan szakadékot teremtették meg az állam és a hazatértek között. Salandra képviselő a földnek a frontharcosok közötti felosztását illetőleg adott könnyelmű és meg nem tartott ígérete, a síberek aggasztó térfoglalása, a hadifelkészültségnek békeidőbeli termelésre való átalakításánál tanúsított hiányos állami akció, az új gazdagok fényűzésének és tékozlásának méltatlan színjátéka, 'melyet semmi törvény és fegyelem nem tudott ellenőrizni, a háborúból visszatértek kiváltságainak semmibe se vétele, és mindenekelőtt a szocialisták arra irányuló ravaszkodásai, hogy ismét felszínre juthassanak, mindez veszéllyel fenyegette a győzelem tisztaságát.

A győztes nemzet épp ily kegyetlenül csalatott

meg és hagyatott el a békekötés megszerkesztésekor. A frontharcosok békéjéből a lemondok békéje lett. Államférfiak, kiket elítélnünk ma még a történelem megakadályoz, Versaillesst egy második Caporettóvá (visszavonulás a Piavéig) tették. A legsötétebb elkeseredésbe zuhant országban a szocialisták, akik átkozták a háborút és elbújtak a front mögött, megkísérlik a maguk forradalmát, a nagy népcsalást keresztülvinni.

Egy szürke februári ég alatt végre megtarthatták vörös farsangjuk első ünnepét. Az aljas fajzat, mely olasz szocializmusnak nevezett silány valamit kormányoz, négy év álnoksága és gyávasága, szökései és képmutatása után, maga köré gyűjtötte a tömegeket és megrendezte a nem; tudom hányadik tiltakozó felvonulást a háború ellen.

Könnyű és kényelmes dolog ez, az általános felbomlás közepette. Könnyű és kényelmes dolog ez, főképp ma, mikor az úgynevezett interventisták egy része a szocialista párt felé kacsintgat.

Lássuk csak a hűség kedvéért, a krónikát. A lombárd-síkság ötszázezer munkása közül húsz- vagy harmincezeren jelentek meg hívásunkra. Ez a párt a szabadság ellensége, tisztán ellenforradalmár; ez a párt tette a legemlékezetesebb és legmegvetőbb kísérletet, amikor Olaszországot láncra verve próbálta a Hohenzollernek trónja elé hurcolni; ez a párt, melyet az utolsó nemzetközi szocialista kongresszus Bernben örökre megbélyegzett, még talál reklámjának dobpergésével néhány tízezer becsületes proletárt, hogy az ellenséges érzületű város utcáin Lenint éljenezze.

Ezen ne csodálkozzunk. Csöcselék. Tömeg. Szám. És a tömegnek szüksége van arra, hogy valakit imádhasson, hogy valakinek higgyen. A tömeg szívesen cseréli ki a régi szenteket új szentekkel; a földfeletti bálványokat a mai moszkvai istenségekkel, Oroszország az új paradicsom.

Nekünk azonban túlnagy a hitünk egyéniségünkben, hogy az új bálványok előtt térdet hajtsunk; túlságosan eretnekek vagyunk, hogy az új kinyilatkoztatás ígéit meg ne mártsuk kritikánk választóvizébe és ne zúzzuk szét fütyköseinkkel az orosz bálványokat, melyek annyira elkábítják a párttagok csordáját. És konzervatívok is vagyunk! Igen. Annyi a megőrzésre és megvédésre érdemes

a régi nyugati civilizációban; meg kell őrizni az egyéniséget, az egyén szabadságát, a szellem szabadságát, mely nem csupán kenyérrel él, a szabadságot, amelyet nem hagyunk a leninista kaszárnya diktátoraitól szétzúzni, mint hogy nem hagytuk szétzúzni a porosz kaszárnyák káplárjaitól sem...

Van-e még a földön polgári kormány, amely annyira burzsuj, azaz szabadsággyilkos, kizsákmányoló és vérengző lenne — mindezek a szavak a szocialisták által használt értelemben —, mint éppen a leninista kormány?

De a nép minderről nem tud. Pásztorai minderről nem világosítják fel. Polgári újságokba írnak, amelyeket a proletárok nem olvasnak. A csöcselék Lenint éljenzi. Ehhez a kiáltáshoz természetesen a háborút rágalmazó ordítások társulnak. Persze nem magát a háborút gyalázzák, hanem a mi háborúnkat, azt, amelyiket a szocialisták nem akartak és amelyet minden eszközzel elszabotáltak. Mert Leninnek is van hadserege, de milyen hadsereg! Lenin is vezetett hódító hadjáratot éa fegyveres betörést, de még milyet! De a szocialista urak ezt a háborút nem gyalázzák. (Csak a mi háborúnk ellen átkozódnak és támadnak fel, pedig azt az olasz nép legtudatosabb rétegei akarták.

Nem. Nem engedhetjük ezt. Az interventisták, akiknek még megvan a bátorságuk, hogy annak vallják magukat, támadjanak fel a visszatérő baromiség ellen, Há a háború ellen lázadoztok, vagy a Kaiser által rendezett rablóhadjárat ellen, senkinek sincs jóga ahhoz, hogy ezt az emberiség mélyéről: jövő tiltakozást elnyomja. Ezt mi is magunkévá tesszük. De ha a háború megtagadása egy már győzelemmel befejezett háború ellen irányul, akkor mi, akiknek nincs mit szégyelnünk, hogy interventisták voltunk, feljűk kiáltjuk: Vissza, sakálok!

1919 február 18.

A PROLETARIÁTUS NEMZETI SZEMPONTJAI.

1919 márciusából datálódik Mussolini egyik legfontosabb, a fasciók népies jellegére vonatkozó beszéde.

Dalminében, a Franchi—Gregorini-féle üzemekben a munkások, hogy a tulajdonosoktól néhány bérjavítást célzó jogos követelésüket kikényszerítsék, megszállják a gyárat. Ezek a munkások Mussolini barátai lévén, az épületre a nemzetiszínű zászlót húzzák fel. Ez alkalommal az általuk meghívott Mussolini biztosítja őket a fasiszmus szolidaritásáról és lerakja az új fasiszta szindikalizmus alapelveit.

Négy év rettenetes és győzelmes háborúja után, mely testünket és lelkünket gyötörte, gyakran kérdeztem magamtól, hogy a tömegek vissza fognak-e térni régi sínjeikre, vagy pedig meglesz a bátorságuk, hogy irányt változtassanak. Dalmire megadta a feleletet. A hétfőn általatok megszavazott napirend történelmi értékű okirat, melynek az olasz munka új irányát kell megszabnia.

Lendületetek belső értelme tiszta és átlátszó, a napirend magában foglalja azt. Az osztályharc alapjára helyezkedtetek, de nem feledkeztek meg a nemzetről. Beszéltetek az olasz nemzetről is, nem csupán a fém munkásokról, a ti szakmátokról. Hogy szakmátok közvetlen érdekeit követhessétek, ahhoz elég volt a régimódi sztrájk, a romboló és negatív sztrájk, — de minthogy ti a nép általános érdekeire is gondoltatok, elsőízben alkalmaztatok a termelő sztrájkot, mely a termelést nem szakítja meg. Nem tagadhattátok meg a nemzetet, miután már ti is küzdöttetek érte, és mert érte ötszázezer halottunk távozott el közülünk. Egy nemzetet, amely ezt az áldozatot hozta, nem lehet cserbenhagyni, mert ez a nemzet: dicsőséges valóság. Ti nem vagytok az irodalmi szocializmus szegényei, megalázottjai és kiteszítottjai, ti termelők vagytok és ebben az újonnan meghódított minőségben követelitek a jogot, hogy mint egyenrangúak tárgyalhassatok a gyárosokkal. És egyes nagyiparosokat — hiszen sok közülük nem is tudja, mi is ment végbe a világon ebben az utolsó négy esztendőben — megtanítottok arra, hogy a vérszívó és ellenszenves nagyiparos régi típusának el kell tűnnie, hogy az ipart kormányzó vezérférfiú lépjen helyébe, aki vagyonának munkatársaitól nem kívánhatja, hogy nyomorban éljenek.

Az idő rövidege és a jelenlegi helyzet folytán nem volt módotokban akaratosokat keresztülvinni, de biztosíthatlak benneteket arról, hogy a jó úton jártatok, mert

gyámjaitokat leráztátok magatokról és saját munkatársaitok közül választottatok vezetőket, hogy érdekeiteket képviseljék és jogos követeléseitek védelmét egyedül őrájuk ruháztátok.

Politikai befolyások alól kivontátok magatokat. Tapasztok ezt bizonyítja. Én nem tartozom a Maddalénák fajtájához, akiket annak idején vérig ostromoztam. Büszke vagyok, hogy interventista voltam.

Most, hogy a háborúnak vége, én, aki a lövészárokban küzdöttem, Olaszország népe között hosszú hónapokon át, naponként észlelhettem Olaszország fiai bátorságának megnyilvánulását, most is azt mondom: segíteni kell a hazatérő munkásságon. És azt a munkásságot is, amely nem bujkált és a gyárak tüzeit nem hagyta kialudni; segíteni kell őket, nem a szűkmarkúság megalázó és el nem ismerő gesztusával, hanem az új időkkel számotvető nyílt és felvilágosult szellemmel. Mindenki, aki a szükséges újításokat tagadja, félrevezetett, vagy ostoba.

Nem aggaszt és nem okoz gondokat szavaimnak rátkelő hatása. Azt mondom éni nektek, hogy tettetek új volt és szándékotok a legnagyobb rokonszenvet érdemli. Még egy kiemelkedő tény: a gyár tetejére a háromszínű nemzeti zászlót húztátok fel és harcotokat ennek árnyékában küzdöttetek végig. Igazatok van. A nemzeti zászló nem rongy, még ha történetesen a polgárság vagy politikai képviselői a sárban hurcolták volna is meg: a zászló ezer és ezer ember áldozatának jelképe maradt 1821-től 1918-ig. Érette a férfiak végeérhetetlenül hosszú sora szenvedett nélkülözést, fogságot, vérpádot. Mellette és érette, amikor megfűjták a gyülekezőt, fiainknak legjava, testvéreimnek/ és testvéreiteknek vére ömlött el, négy hosszú háborús éven át.

Azt hiszem, eleget beszéltem.

Jogaitokért, melyek szentek és sérthetetlenek, veletek küzdök. Mindig meg fogom különböztetni a doligozó tömeget a párttól, amely illetéktelenül és ki tudjai miatt, magának követeli annak képviselőjét. Mindig rokonszenveztem a munkásszervezetekkel, ideértve az Általános Munkáskonföderációt, habár az Olasz Munkásszövetséghez közelebb érzem magam. De kijelentem itt is, hogy nem

hagyom abba a párt elleni küzdelmemet, mert ez a háború alatt a Kaiser eszköze volt, — természetesen ezzel a hivatalos szocialista pártra gondolok. Ez a párt a ti bőrötökön akarja majmoló kísérletét végrehajtani, ami nem más, mint az oroszok utánzása. Nem tudom, hogy közeli vagy távoli időponttól kezdődőleg-e, de tirátok a modern társadalom leglényegesebb szerepe vár, és nem akarom, hogy a polgári vagy félig polgári politikusok a ti hátatokon játszadozzak kicsiny játékaikat.

Nékem közömbös, hogy rólam mit mondtak nektek. Individualista vagyok, aki nem keres társakat útjára. Talál akárhányat, de nem keresi őket. Mialatt odakint a politikai sakálók csúf spekulációja dühöng, ti, Dalmine egyszerű munkásai, új távlatokat nyitottatok meg. A munka hite beszél belőletek és nem az együgyű dogma, vagy a türelmetlen vörös szentegyház. A munka beszél, mely a lövészárkokban küzdötte ki magának azt a szent jogot, hogy többé ne tegyen kínos fáradság, nyomor és elkeseredés, mert úgy rendeltetett, hogy öröm, büszkeség és teremtés legyen, szabad emberek térfoglalása a szabad és nagy haza határain belül és kívül.

A MÁRCIUS 23-IKI MILANÓI NAGYGYŰLÉS.

1919 március 23-án a fasizmus Milanóban seregszemlére hívja erőit. Az összegyűltek sokszínű tarkasága, vakmerő célkitűzése és a vezér iránti lelkesültség jellemzi a fasiszták ez első gyűlését, amelyen a frontharcosok irányzatát tűzik ki vezérelvül és leszögezik az adriai követeléseket és a mozgalom szociális igazságokért küzdő kívánságait. A március 24-i vezércikk a fasizmus újból való megindulásáról beszél. És ez Mussolini 1914-i programjának folytatása.

Leközöljük a gyűlés néhány tömören kifejező okmányát és Mussolini politikai programjának most kibontakozó vonásait.

Két nyilatkozat.

I.

A nagygyűlés mindenekelőtt üdvözli és tiszteletteljes megemlékezéssel köszönti Olaszország minden fiát, aki Itália nagyságáért és a világ (Szabadságáért elesett, a háborús rokkantakat és sebesülteket, az összes frontharcosokat, az összes hadifoglyokat, kik kötelességüknek eleget tettek és kijelenti, hogy készen áll a (frontharcosok egyesületei által követelt anyagi és erkölcsi elégtételkérés erőteljes támogatására.

II.

A március 23-iki nagygyűlés ellenszegül más népek által Olaszország kárára gyakorolt imperializmusának és az esetleges, más népek kárára gyakorolt, olasz imperializmusnak. Mint a népek együttélésének legfőbb alapelve, elfogadja a Népszövetséget, mely a benne szövetkezett országok területi kiegészítését tűzte ki előfeltételül; Olaszországot illetőleg ezen előfeltétel az Alpeseiken és az Adria-tengeren Fiume és Dalmácia visszakövetelésében és bekebelezésében merül ki.

Dalmine erős munkásaihoz!

Közfelkiáltással elfogadott napirend:

Azon olaszok nagygyűlése, kik a háborút azért követelték, hogy a világnak nagyobb szabadságot és igazabb szociális egyenlőséget biztosítsanak, helyeslőn üdvözli Dalmine és Pávia munkásait, akik jogos osztályharcukban nem feledkeztek el a nemzet iránti kötelességeikről és akik olasz voltukat a legszuggesztívebb és legnagyobb formák között kihangsúlyozták.

Mussolini programja.

Nem szükséges, hogy programmszerűen is forradalmi alapokra helyezkedjünk, mert történelmi szempontból már 1915. év óta ezeken az alapokon állunk. Amint az sem szükséges, hogy túlságosan részletes programot

nyújtsunk, azt azonban leszögezhetjük, hogy a bolsevizmus nem; rémítene meg bennünket, ha bebizonyítaná, hogy biztosítani tudja egy nemzet nagyságát és hogy uralmi rendszerei jobb más rendszereknél.

Immár megcáfolhatatlanul (bebizonyították, hogy a bolsevizmus Oroszország gazdasági életét tönkretette. Földművelésének, iparának termelő tevékenysége teljesen meg van bénulva. Mindenütt éhség és drágaság. Aztán, a bolsevizmus tipikusan orosz jelenség. Nyugati művelődésünk, köztük a német civilizáció is, idegen és áthatolhatatlan vele szemben.

Mi hadat üzenünk a szocialistáknak, mivel a nemzet ellenségei. Arról, hogy mi a szocializmus, mi a programja, mi a taktikája, sokat lehetne vitatkozni, a hivatalos szocialista párt azonban kimondottan reakcionárius és ha annak idején az ő elvei győztek volna, ma részünkre nem lenne hely a világon. A szocialista párt nem állhat) a megújulási és újrafelépítési mozgalom élére. Nekünk kötelességünk, hogy most, mikor ítélőszéket ülünk az utolsó évek politikai tevékenysége felett, a hivatalos szocialista pártot felelősségre vonjuk.

Végzetszerű, hogy a többség mindig mereven statikus, míg a kisebbség dinamikus. Tevékeny kisebbség akarunk lenni, a hivatalos szocialista pártot el akarjuk szakítani a proletariátustól, de a polgárság csalódik, ha azt reméli, hogy bennünk megtalálta szükséges villámhárítóit.

A munka segítségére kell sietnünk. Már a fegyverszünet idején megírtam, hogy a lövészárkokból visszatérő munkás segítségére kell) sietnünk, mert a hadviseltek jogainak el nem ismerése gyűlöletest és bolsevista tett lenne. Szükséges ezért, hogy a dolgozóosztályok legfőbb követelését elfogadjuk: a nyolcórás munkaidőt. És ha a bányamunkások és az éjjeli munkások hatórás munkaidőt követelnének? És a rokkantság és, öregkor esetére való biztosítás? És az iparok kontrollja? Mi ezeket a követeléseket támogatni fogjuk, már azért is, mert a munkásosztályt bele akarjuk avatni az üzemek irányításának tudományába és azért is, hogy meggyőzzük a munkásokat arról, hogy nem olyan könnyű dolog egy ipari vagy kereskedelmi üzemet fenntartani.

Ezekben foglalom össze alapelveinket, melyeket az előbb mondott okokból magunkénak vallunk abból a

megismerésből kifolyólag is, hogy a történelem végzet-szerűen ciklusokra bomlik, amelyekben minden régi meg-újul és átalakul.

Ha a szindikalizmus azt tanítja, hogy a tömegben a munka vezetéséhez szükséges, tehetséges, irányítani és parancsolni tudó férfiak megtalálhatók, úgy mi nem állhatunk útjába ennek, különösen, ha ez a törekvés számot tud tartani két valósággal, a termelésnek és a nemzetnek már adott valóságaival, Ami a gazdasági demokráciát illeti, mi a nemzeti szindikalizmus álláspontját foglaljuk el és ellenszegültünk az állami beavatkozásnak, ha ez a vagyonképződés folyamatát meg akarja akadályozni.

Egyaránt küzdeni fogunk a lelki és technikai maradiság ellen. Sok nagyiparos képtelen az erkölcsi vagy technikai újjáalakulásra. Ha nem találják meg a módját belső megújulásuknak, az események el fogják sodorni őket; másrésztől azonban meg kell hogy mondjuk a munkásosztálynak, hogy más az: rombolni és más: felépíteni, — hogy a rombolás egy óra munkája is lehet, miig az alkotó felépítéshez évek és évszázadok kellenek.

Gazdasági demokrácia: ez a mi jelszavunk. Most pedig! térjünk át a politikai demokrácia kérdésére.

Az a benyomásom, hogy a jelenlegi olasz uralmirendszer válságba jutott. A krízis szembeszökő. A háború alatt mindnyájan éreztük a minket kormányzók tökéletlenségét és csupán az olasz nép erényeinek köszönhető a győzelem, nem pedig vezető emberei intelligenciájának és képességeinek.

A kormányválságnak ezt a megindulását nem nézhetjük tétlenül. Meg kell mozdulnunk. A kormányzati rendszer legyőzete után nekünk kell annak helyét elfoglalnunk. Ezért alkotjuk meg a fasciókat, az agitáció és alkotás e szervezeteit, hogy felállhassanak a tereken és kiálthassák: „Mi vagyunk egyedül méltók a kormány átvételére, mert mi vezettük az országot a háborúba és a győzelemre“.

A Popolo d'Italia jelentése mozgalmunk újrafelvételéről.

A tegnapi nagygyűlés megfelelt várakozásainknak. Nagy számban jelentek meg embereink Olaszország minden részéből. Sok barátunkat, sok tisztet és közkatonát

láttunk ott, kik hűségesen követték minket, napról-napra, a mi immár öt éves küzdelmünkben.

De nem ez a lényeges. Hanem, hogy a nagygyűlés eredményes volt. Nemzeti politikánk történetében talán egyedül álló eset, hogy a vita összes tárgyait alig négy órán belül kimerítették.

Talán három óra is elegendő lett volna. Mindenki megértette, hogy a programadás teljesen hiábavaló, mert túlságosan könnyű feladat lett volna az, hogy mozgalmunk programjának alapvonalait lefektessük. De ez mégis megtörtént, amint az később ki fog tűnni. Most agitációs és megvalósító szervezetek megalakításáról van elsősorban szó és ezeknek a szervezeteknek késedelem nélkül minden városban és minden faluban meg kell alakulniok. Minden barátunknak és minden olvasónknak a fasciók kezdeményezői között kell lennie. Nem fontos, hogy sokan legyenek. Egy fasció megalakításához nem kell több öt vagy tíz embernél.

A megteendő úti ki van jelölve és most arról van szó, hogy merészen meneteljünk rajta, előre. Két hónap elteltével ezer fasció fog megszületni Olaszország határain belül!

1917 március 24.

AZ IZMOSODÓ FASIZMUS.

A Popolo március 28-iki száma megállapítja a milanói nagygyűlés eredményes lefolyását.

Megkezdődik a növekvő fasciók számbeli és erkölcsi izmosodása.

A harcós fasciók.

Mindenfelé, egész Olaszországban az interventista erők nagyszerű újjáébredése észlelhető. Mintha belső ösztön gyűjtene össze az ifjú erőket, melyek 1915 májusában Olaszországot a szégyen örvényétől, Európát a központi hatalmak fenyegető rabszolgaságától mentették meg és

amelyek ma újságunk mellé, a láz, a hit, a szenvedély újságja mellé állanak.

Harcos fasciók alakulnak az ország minden részében. Biztató tavaszi virágzása az erőknek, melyek be i© fogják tartani ígéretüket.

Nem vagyunk se párt, se osztály, se szekta: pártok, osztályok, szekták kell, hogy jelentőségükből veszítsenek, mikor fenn a magasban ideálisabb valóság sürgeti a maga érdekeit; A haza!

A harcoss fascióknak a győztes Olaszország legjavából keli alafeulnioók. Hívó szavának senki sem állhat ellen.

Az új Olaszország új; energiáinak, mikor a nralt nagyságaról emlékeznek meg és amikor szívükben a jövő nagysága lángol fel, ma ép úgy, mint 1915-bean, egy szavuknak, egy jelszavuknak kell lennie: Jelen vagyunk! (Presente.)

Velünk, a „Harcos fasciók“ soraiban, állanak mindazok, kik, akaratukat Itália megteremtésének szentelik. És Itália életben maradásának.

1919 március 28.

A FASCIÓK A SZTRÁJKOKKAL VALÓ VÖRÖS SPEKULÁCIÓKNAK ÚTJÁT ÁLLJÁK.

1919 július 18-án Észak- és Középolaszország fasciói gyűlést tartanak, mely impozáns véleménynyilvánítássá válik: az összes társadalmi osztályok nagyszámban vesznek részt az ipari proletariátus is, amelynek Mussolini barátja és kitartó védelmezője marad. Ezen a nagygyűlésen a fasizmus szembeszáll a vörösökkel, kik a nemzet gazdasági életét megkísérlik felborítani és politikai spekulációból kihívó sztrájkokkal fenyegetik Olaszország életét.

E-hó 20-ára és 21-ére tervezett általános sztrájkot illetőleg az Olasz Harcos Fasciók Központi Bizottsága megállapítja:

hogy a sztrájknak tulajdonított nemzetköziség nem felel meg a tényeknek, mivel az; angol proletariátus a munka megszakításához nem járult hozzá és a Confédération Général du Travail akcióját szerény huszonnégyórás díszszemlére csökkentette le:

Külön hangsúlyozza a jelen tiltakozás megtartására a hivatalos szocializmus által felhozott okok alaptalanságát, minthogy a leszerelést és az amnesztiát illetőleg gyors és hathatós intézkedéseket jelentettek be, és minthogy ismeretes, hogy Olaszország nem vesz részt az Oroszországban és Magyarországon végrehajtandó katonai beavatkozásban.

És miután a bejelentett tüntetésben egy hit és felelősségérzet nélküli politikai kisebbségnek arra irányuló akaratát látja, hogy ravaszkodó spekulációinak a nemzetet alárendelje:

A fasciók minden hívét a fent jelzett mozgalom legnagyobb energiával való szemmeltartására inti, mert az időpont, amelyre azt kitűzték, igen kritikus úgy az ország közgazdaságára, mint a nemzetközi helyzetre, igen kritikus úgy a vezetőket, mint az általuk parancsnokolt szervezeteket illetőleg — és ezért, akár a parlamenti manővereket, akár a terméketlen munkamegszakításokat tekintjük, nem fogja magával hozni, se az egészséges és szerves politikai és alkotmányos megújulást, se az öntudatos és méltó társadalmi osztályok felülkerekedését, csupán a jelen helyzetet fogja még súlyosbítani és az ország proletárellenes és nemzetellenes elemeit érvényre juttatni.

Üdvözet a sztrájkban részt nem vevő vasúti és postai alkalmazottakhoz.

De Vecchi kapitány összefoglalja a 20—21-iki sztrájkról elhangzott véleményeket és a következő napi-rendi indítványt teszi, melyet a jelenvoltak egyhangúan elfogadnak:

Észak- és Középotaszország fascióinak gyűlése elhatározza:

I. A fascióknak arra kell törekedniök, hogy a lakosság szemében a háború- és nemzetellenes sztrájkot ellenszenvessé tegyék.

II. A fasciók központi bizottsága permanensen Milánóban fog székelni.

III. A fasciók az I. pontiban jelzett módon fejtik ki tevékenységüket és az ellenfelek mozgalmának megfelelő-

leg, minden egyes helységben határozott magatartást tanúsítanak.

Végül, megvizsgálva azokat az okokat, amelyek a vasutasokat, a posta és távírda alkalmazottait a sztrájkhatározat elleni fellázadásra készítették és amely sztrájkhatározat jóváhagyásuk és megkérdésük nélkül hozott:

Észak- és Középolaszország harcos fascióinak gyűlése üdvözli az engedetlenségnek ezt az önérzetes tettét, amely az adott körülmények között nem sztrájk törés, hanem a szabad elhatározás elvének megvédése.

A POLGÁRHÁBORÚ.

Az egész félszigeten felharsan az elkeseredett polgárháború lármája. A feketeingesek tucatjával hullanak el; de helyüket csodálatosképpen újak töltik be. A beavatottak szívében a meggyőződés hitté változik át.

A fasizmust történelmi és gyakorlati tartalma ellenére a lelkesültség hullámai és a hit misztikus remegései járják át meg át.

Nem osztályharc, amint azt a szocialisták rosszhiszeműsége vagy durva egyszerűsítése elhithetni szeretné. Ez Olaszország és Anti-Olaszország küzdelme, mely már öt év óta könyörtelenül dúl. Mussolini a harcos forogtag közepéről kiáltja dorgáló és biztató szavait.

Folytatjuk, Uraim!

Mindazt, ami ezekben a napokban Olaszországban történt, hűvös történelmi vizsgálatnak és értékelésnek kell alávetnünk, mint a belső háború 1914-től máig tartó sok epizódjának egyikét.

A háború előtti idők régi politikai megkülönböztetései eltűntek már ebből a polgárháborúból, melynek már voltak, lehetnének és valószínűleg lesznek is véresebb incidensei, mint az elmúlt napokban. Most nem áll-

nak szemben egymással gazdagok és szegények; polgárok és proletárok; nép és kormány. Ez a polgárháború nem pártok küzdelme, hanem ellentétes mentalitásoké, társadalmi és gazdasági kategóriák feletti és kívüli erők ellentétének küzdelme: itt polgárok polgárok ellen küzdenek, proletárokat látunk úgynevezett burzsoák oldalán, akik más polgárokkal társult proletárokkal ütköznek össze: itt összezúzódtott a polgárság-proletariátus osztálydualizmusának régi tana, amelybe a történelmi materializmus dogmatikusai bele szeretnék szorítani az emberi nem egész történetét és az összezúzott dogma helyén új érdekek és főleg új eszmények ellentétei állanak egymással szemben.

A nemzeties erők, amelyek különböző osztályok hozzátartozóit ölelik magukhoz és a nemzetellenes erők, melyek köré szintén minden társadalmi osztályból csatlakoznak, állanak egymással szemben. Két szó: interventizmus és neutralizmus, két új osztály, amelyek felette állanak annak a hagyományos osztályozásnak, amelyek tegnapig még a társadalom egyéneit egymástól megkülönböztették, így a neutralizmus nem kizárólag proletárjelenség, hanem polgári is; amint az interventizmus sem kizárólag polgári jelenség, amint azt a hivatalos szocializmus sariatánjai elhítenni szeretnék, hanem ugyanannyira proletárjelenség is.

Erre a legjellegzetesebb és legemlékezetesebb példát a páрмаi munkáskamara nyújtotta., mely — habár majdnem kizárólag parasztokból és napszámosokból, egyszóval hiteles proletárokból állott — 1915 márciusában a háborúba való beavatkozás mellett foglalt állást. Nem számít, hogy az interventizmus és a neutralizmus kifejezések, amint azt néhányan megjegyzik, elvesztették volna aktuális értéküket. Semmiesetre sem. Ez a két szó, ha el is veszítette értelmét, mivel nincs már semlegesség, amit megtámadhassunk, vagy beavatkozás, amelyet kierőszakoljunk, de azok az ember- és érdekcsoportok, amelyek e két ellentétes tézis körül csoportosultak, még mindig szemben állanak egymással és ezért a két szó még mindig nem veszítette el aktualitását.

A háborúba való beavatkozásért folytatott küzdelem nem volt olyan jelentéktelen esemény, mint valamely választási harci epizód, vagy újságpolemia: sokkal rettenete-

sebb és súlyosabb dolog volt: a háború volt, a bébe helyett; a nagy áldozat, a profit helyett.

Akik akkor ezt a harcot elvállalták, még ma is ez elhatározásuk terhe alatt fejlődnek tovább. Aki az interventizmust vallotta magáénak, az az egész életére eljegyezte magát vele, éppen úgy, mint aki a neutralista ügyet tette magáévá. Lehetséges, hogy kisebb-nagyobb fegyverszünetekben pihen meg a két örök viszályban álló erő, de kibékülés és béke sohasem jöhet létre, az egyik pártból a másikba való elkerülhetetlen szökések ellenére sem.

A neutralista tömegek ellenoffenzívára indulnak. Így a harc nem végződhet másképpen, mint a belső ellenség szétmorzsolásával. A fanatikusoknak, banditáknak, agyalágyultaknak és ostobáknak szocialista pártnak nevezett gyülekezete valójában Olaszország ellenségeinek szövetsége. Ez a párt az, mely „jöjjenek a németek“-et kiáltott Torinóban; ennek a pártnak kötelékébe tartoztak azok a lelketlenek, akik a mathauseni fogolytáborba „éljen Ausztria“-val léptek be. Ehhez a párthoz tartoznak és tartoztak Battisti kifütyülői és a garibaldisták meggyalázói. Ennek a pártnak az emberei áldották az osztrák golyót, mely Corridonit földreterítette!

Mindent, ami bátorság, vakmerőség, hősiesség: megtagad a pártigazolványos szocialista barmok gonoszsága. Még a mártírok akasztófája előtt sem hajtottak térdet. Tegnap: gyáva kutyák; ma: sakálok. Miután tegnap a hősokeket gúnyolta ki ma a sírokban vájkál és parlamenti választói piacára a 700 golyó általi halálra ítéltet hurcolja ki. Elhallgatja a félmillió halottat és közöttük ezer és ezer hőst, kik akarták és keresték a nagy áldozatot.

És ezért folytatjuk a harcot, Uraim! Ismét elő kell venni a régi fegyverek acélját és könyörtelenül osztani a csapásokat mindenfelé!

1919 július 25.

A FASISZTÁK NITTI ELLEN.

Szeptember 4-én, a fasciók ülésén Mussolini vádat emel a vezető osztályok ellen, amelyek a jelenlegi inséges állapotokért felelősek. A felelősség egy része „az interventistákat is terheli, akik még nem rázták le elég erélyesen a nittizmus súlyos igáját.“

Mussolini, a jelenlegi politikai helyzetről beszélve, megállapítja, hogy az (elvesztett háború mostani hangulatának magyarázata a béke késlekedése. A békekötésnél alkalmazott módszerek nagyon hasonlítanak a háború alatt alkalmazott módszerekhez. Mireánk, interventistákra hárul annak a mulasztásnak felelőssége, hogy a háború sorsát a vezető osztályok kezeibe raktuk le: a hivatalos Olaszország politikusainak és generálisainak kezébe. E gyöngeségünk és nagylelkűségünk napról-napra sajnálatosabb eredménnyel jár, de minden további rekrimináció hiábavaló lenne. Most elegendő, hogy a háborúba való beavatkozás erkölcsi felelősségét ismét hangsúlyozzuk és megismételjük a háború katonai és politikai vezetői ellen annak idején felhozott bíráló szavainkat.

A Piavéhez való visszavonulás ügyében elrendelt vizsgálatot illetőleg megjegyzi, hogy Nitti, ha akarja, meg tudta volna az erkölcsi krízist akadályozni, mely néhány napon át elsötétítette az ország lelkületét.

A kormány rosszindulatával dacolandó, kijelenti, hogy ezentúl a fasiszták egyedül fogják a küzdelmet a háború védelméért és Olaszország jövőjéért folytatni. Beszédét napirendi javaslattal fejezi be, melyben Nitti politikájának, mely a jelenlegi megmérgezett helyzetért a legnagyobb mértékben felelős, bizalmatlanságot szavaz.

AZ ELSŐ NEMZETI FASISZTA GYŰLÉS FIRENZÉBEN.

Küszöbön állnak, a háború után először, a parlamenti választások. A firenzei gyűlésen a választási harc taktikáját beszélik meg és ismét kiemelik a fasciók népies vonatkozásait.

Az első fasisztagyűlés a közeledő választási harcban lehetséges szövetségeket és megegyezéseket illetőleg leszögezi:

1. A fasciók semmiesetre sem csatlakozhatnak oly csoportokhoz, amelyek egyhangúlag nem fogadták volt el a háborúba való beavatkozás szükségességét, az olasz győzelem magasztalását és védelmét és az adriai kérdés oly módon való megoldását, mely szentesíti Olaszország érdekeit és jogait;

2. a fasciók semmi esetben sem csatlakozhatnak olyan csoportokhoz, melyek nem fogadják el a fasciók programjában foglalt háború utáni gazdasági intézkedések követelését és pedig: a tőke adóval való megtizedelése, a háborús profitok elkobzása, az örökségek erős megadóztatása és az egyházi javak elkobzása;

3. a fasiszták által előnyben részesítendő csoportok: a háborús önkéntesek, az Arditik, a leszereltek, a front-harcosok, a köztársaságiak, az interventista szocialisták, a futuristák csoportja;

4. azon helységekből, ahol a fasiszta erők oly kicsinyek, hogy nem befolyásolhatják a helyzetet, a fasiszta csoportok és egyedek valamely nagyobb csoporthoz csatlakozhatnak, mely azonban interventista és nemzeti irányzatú kell hogy legyen.

A gyakorlati megvalósítás az egyes fasciókra bízatik, amelyeknek szem előtt kell tartaniuk minden esetben, hogy ha politikai és közigazgatási életünket valóban meg akarják újítani, szükséges, hogy a listákban lehetőleg igen kevés régi képviselő neve szerepeljen.

A NITTISTA OLASZORSZÁG KÉPE.

Nitti választási győzelmét a fasiszták mint a hivatalos szocialista párt és a papok győzelmét fogadják el. E reakciós és rendőrkarddal támogatott uralom ellen csupán az erőszak elkeseredett fegyvere használható.

A háború utáni Olaszország politikai arculata a nittizmus. Nitti cinikus belpolitikájának tartalma a

nemzeti érzés előre megfontolt megalázása, neutralista bosszú, hajtóvadászat a fasiszták és az Adriai-tenger irredenta! ellen. Egy ponton Nitti még magát Giolittit is túlszárnyalja: a szocialistáknak való mindennapos behódolásban, amely szocializmus viszont az utcai forradalomtól való félelmében a parlamentáris forradalommal kísérletezik, az országtól minden órában új engedményeket csikarva ki.

Nittinek úgy gyöngesége, mint ambíciója azt tanácsolja, hogy a szocialistákkal szorosán együttműködjön. Mint a leendő köztársaság elnöke, még inkább az új és ízlése szerinti Olaszország nagy és európeista Nittije lehet!

A fasizmus szembeszáll ezzel a bizánci rendszerrel és nyugodtan hirdeti, hogy meig fogja akadályozni a demagógoknak és a strébereknek gonosz és vak oligarchiáját, hogy magát a nemzettel azonosítja, a mint azt 1918-ban és 1915-ben tette.

Mussolini jellegzetes vezércikkeinek egyikével szétzúzza a Nitti által képviselt felemás helyzetet.

Ezekben a napokban szaturnáliákat ül a gyávaság és csekély azoknak a száma, akik a félelem „testi“ gyötrelme nélkül mernek gondolkodni. Mi, útonállók, mi, bérgyilkosok, mi, akik eladtuk magunkat — és még dicsekszünk is vele! —, mi a magunk feje szerint gondolkozunk és ezért megvan a jogunk a gyávaság iránti mély megvetésünk kinyilvánításához. Az, ami Olaszországban minden kis vihar és lombzúgás után történik, magukat a szocialistákat is meg kell, hogy undorítsa. Kevéssel azután, hogy a hivatalos szocialisták — kik a nagyszámú munkásszervezetek kizárólagos igazgatását és ellenőrzését kezükben tartják —, elmozdulnak vagy irányt változtatnak, gyáva rohanás indul meg, hogy mindenki rögtön a hátuk mögé csatlakozhasson. Mindnyájan kicsinyek lesznek és lázasan igyekeznek, hogy elfelejtessék régi dolgaikat és bocsánatot nyerjenek.

Ha ez a színjáték nem lenne becstelen, akkor mulatóságos lehetne!

Naponta új meglepetésekben van részünk: egy demokratikus napilap például, mely fennen prédikált újabb általános sztrájkok ellen, a mostani súlyos sztrájk alkal-

mából nem emeli fel szavát, habár maga a római levelezője azt jelenti, hogy a sztrájk „a lakosságot módfelett felingerelte“.

Láthatjuk például, amint az Olasz Munkásszövetség, mely nagyon siet, hogy lépést tartson a szocialista párttal és az Általános Munkáskonföderációval, annyira jut, hogy mint első mondja ki az „elkerülhetetlen“ vasutasztrájkot, melyet a vasutasok, úgy látszik, nem is akarnak megtartani. És ez az ellentmondó furcsa és öngyilkos álláspont örökösen ezt hozza fel igazolására: a tömegek! Nem lehet a tömegek ellen menni.

Mindenekelőtt nyomatékosan megismételjük: mi sohasem fordultunk a tömegek ellen, mi sohasem mondtuk és ma sem mondjuk, hogy a vasutas- és a postástömegeknek jogos követeléseit ellenezzük, mint általában a dolgozó tömegek jogos követeléseit sem; mi csak ez ellen az általános műsztrájk ellen fordulunk, a nemzet érdekeinek nevében és nem kevésbé éppen a jelzett vasutasok és postások nevében.

Ez világos és tekintve, hogy nincs valóban kompakt tömeg, lehet-e rája való hivatkozással mindig engedni, még akkor is, ha nyilvánvaló, hogy ennek a tömegnek nincs igaza? Talán ezek azok a módszerek, melyeket a proletariátus nevelésénél alkalmazni akarunk? Nem, ez csak megvesztegető demagógia. Ha a tömegeknek nincs Igazuk, ellenük kell fordulni. Ha szocialisták — a nagy propagandák szép idejében —, nem merészeltek volna a klerikális vagy elállatiasodott tömegek tudatlansága, sőtét tévedései ellen fordulni, ma sem számítanának. Magától értetődik, hogy miután sikerük volt és felülkerekedtek, most félelemből, vagy számításból nem akarnak tömegük ellen fordulni. A mi helyzetünk azonban egész más.

Mindez azonban akadémikus vita.

Az igazság az, hogy a „tömeg“ nincs. Legalább két tömeget ismerünk és nem tudjuk, hogy milyen a számarány közöttük. Itt van a hivatalos szocialista pártnak és az Általános Munkásföderációnak Ottolenghi urat követő tömege, azután itt van egy másik, talán kisebbségben levő tömeg, mely a maga autonóm különállását hirdeti és amelynek megvan a bátorsága, hogy nyíltan lengesse az új vörös zsarnokság elleni lázadásának zászlaját. Egyik oldalon itt van a sztrájkoló tömeg, másik ol-

dalon a dolgozó; Sienában a posta és távírdászok megszöktek a hivatalokból: Bariban a posta és távírdászok nem csatlakoztak és szavaikat ismételjük, tiltakoztak azok ellen, „akik vak engedelmességüket meg nem határozott célok elérésére akarták felhasználni“ és munkájuk mellett maradtak; Olaszország más városaiban a sztrájk csak részleges volt; sok ezer posta és távírdász nem hagyta ott munkáját, vagy ismét visszatért és felvette a munkát, a telefonos kisasszonyok is nagyrészt készülékeik mellett maradtak. Ami a vasutasokat illeti, itt van a Associazione Sindacale és a katolikus szakszervezet, melyek már a sztrájk ellen foglaltak állást, míg a vasutasok szakszervezetéről befutó jelentések egyrésze is a sztrájjal szemben való ellenszegülésről számol be.

Mekkora a disszidensek száma a vasút posta és távírda emberei között, azok száma, akik a hivatalos szocialista párt politikai spekulációit nem akarják támogatni? ötvenezer? húszezer? és ha csak néhány tucat ember is, tény az, hogy lelkileg és politikailag hozzánk közel állanak.

És most ugyan mi történik?

A következő hihetetlen dolog történik: ahelyett, hogy ezeket a kisebbségeket, melyek a hivatalos szocialista párt jármát lerázni próbálják, a legtestvéribb szolidaritásunkról biztosítanak, azt látjuk, hogy sokan a párthoz csatlakoznak, hogy meggyalázzák és megöljék ezeket a szindikalista kisebbségeket, melyek autonómul akarnak küzdeni és élni. Ahelyett, hogy a fasiszta szervezeteket támogatnák, sokan szükségesnek és sürgősnek tartják az. Ottolenghi úrhoz való csatlakozást, aki a legaljasabb hivatalos szocialisták egyike és legelkeseredettebb ellenségünk.

Az ilyen gyávaságok eredménye aztán minden, tekintetben negatív; árt a szindikalista kisebbségeknek, amelyek a párt és konföderáció módszerei elleni lázadásukban egyedül találják magukat és árt maguknak a gyáváknak is, akik bizalmatlanság és kicsúfolás céltáblái.

Van még más is.

Ezek a gyávák a jövőt illető összes lehetőségeiket eljártsszák. Mert ha holnap — ez lehetséges — az orruk-nál fogva a szakadék szélére vezetett tömegek felszabadító lázadással szegülnének ellen hamis pásztorainak, ki lesz ott, hogy a csalódott, megalázott és megsavanyo-

dott tömegeknek a bölcsesség és vigasztalás szavait mondja és új út iránytűjét adja kezükbe? Ki? Talán a mai gyávák, a szerencsétlenség aktív, vagy szenvedőleges cinkosai? Nem. Az új jelszót, az új irányt csak mi adhatjuk, akik nem hátráltunk meg a számok gépies tömege előtt, mi, akik segítettük és segítjük a lázadó szakszervezeti kisebbségeket, még ha kisszámúak is. 1920 január 17.

NÉPFASIZMUS.

1920 február 15-én, a milánói fasciók gyűlésén, Mussolini újból leszögezi mozgalmának forradalmi erkölcsi alapjait. Ez az élő és termelő olaszság erkölcsi mozgalma.

Az események oly lázas forgatagban követik egymást, hogy nem volt lehetséges, hogy a napirend megszavazása előtt hívjuk össze a gyűlést nem volt lehetséges a tiszta demokráciának ezt a módszerét alkalmazni. Megszavaztuk a napirend különböző pontjait és most rátok vár azok becikkelyezése, vagy elvetése. Három pontot szavaztunk meg: tisztán fasiszta álláspontból. Azt merném mondani, hogy fasisztának születni kell és hogy igen nehéz; fasisztává lenni. Az összes többi pártokban és szövetségekben kész tanok és előítéletek alapján gondolkoznak, megdönthetetlen eszmények alapján. Nekünk azonban, akik párton felül állók vagyunk, nincsenek ilyen előítéleteink. Mi nem cselekszünk a szocialisták módjára, akik mindig a munkástömegeknek adnak igazat, de a konzervatívok módjára sem, akik a munkástömegeknek sohasem adnak igazat. Mi már túl vagyunk; az ilyen gondolkodásmódon és a tiszta elfogulatlanság szempontjából nézhetjük ezeket a jelenségeket. Mikor igen súlyos és részletezett megvitatás után megszavaztuk a napirendi javaslatokat, három szempontot tartottunk szem előtt: 1. A nemzet általános érdekeit és az időpontot, melyben a sztrájkok történtek; 2. a termelés álláspontját foglaltuk el, mert ha a termelést megsemmisítjük, ha a gazdasági tevékenység forrásait kiszárítjuk, holnap általános lesz a nyomor; 3. e határozatok megszavazásában a munkásosztály iránti önzetlen szeretet vezetett bennünket.

Én mindig kész vagyok tévedésemet elismerni. De úgy hiszem, hogy a mi művünk értékelése ma lehetetlen még; de már most mondom, hogy öt vagy hat. hónap múlva jó egynéhány szocialista el fogja ismerni, hogy öt év óta talán én voltam az egyedüli igazi szocialista Olaszországban. Úgyhiszem, hogy már is vannak egynéhányan, akik ezt elismerik és azt gondolom, hogy maguk a dolgozó tömegek is előbb-utóbb belátják, hogy az április 15-iki és a július 20—21-iki napokon heves és erőszakos ellenakciónk áldásos és (gondviselésszerű volt, mert megakadályoztuk a katasztrófát azzal, hogy a szakadékba zuhanó szekeret megfékeztük és megakadályoztuk, hogy Olaszországban megismétlődjön Magyarország esete.

Mint volonatarista, erősen hiszem, hogy nagy részük van abban, hogy az olasz (munkásosztály a végromlástól megmenekült.

A FASCIÓK ÁLLÁSPONTJA A MUNKA PROBLÉMÁIT ILLETŐLEG.

A fasciók központi bizottságának 1920 február 10-i határozata.

A Központi Bizottság a munkásmozgalmat illetőleg firenzei gyűlésének határozataira hivatkozik és kívánja:

- a) a törvényes nyolcórás munkaidőt minden munkásnak biztosító törvény gyors kibocsátását;
- b) a bérminimumok megállapítását;
- c) a munkások bizottságainak az ipar technikai működésében való részvételét;
- d) ugyanezen proletár szervezeteknek megbízását közüzemek és iparok ügyvitelével (amennyiben ezek technikailag és erkölcsileg erre méltók);
- e) a vasutasok és az összes szállítóiparok gyors és teljes megszervezését és szabályozását;
- f) az öregség és rokkantság elleni biztosítás törvényjavaslatának szükséges módosítását a javasolt 65 éves korhatárnak 55 évre való leszállításával.

Következésképpen elismeri az osztálymozgalom nemzetet megújító erejét.

Újból megerősíti azonban azokat az alapelveket, hogy a szakszervezeti mozgalom — a szellemi munka megszervezettjeinek csatlakozása után — csupán úgy fogja tudni összes alkotó energiáit kifejteni, ha műszakilag és erkölcsileg színvonalát feljebb tudja emelni; ezt a felemelkedést megbénítja azonban a hivatalos szocialista párt általi prédikált romboló forradalom aggasztó illúziója.

Egy év után.

Egy évvel alapításuk után a fasciók élnek és élni akarnak. Sok jel arra mutat, hogy a demagógia felelőtlen korszakának nemsokára bealkonyodik: fatális, hogy a demagógia magukat a népbolondítókat juttassa zsákutcába és hogy a népbolondító urak önmaguknak törjék ki a nyakukat. Mikorra a tömegek végleg megrészegülnek és elveszítik öntudatukat, szükségük lesz a mi éterünkre, hogy kábultságukból magukhoz térhessenek. A fasciók, ma éppúgy, mint tegnap, a valóság és az igazság szavaival indulnak harcba, minden politikai számíttatás vagy meghunyászkodó udvaronckodás nélkül; és független ideiglenes népkatonaságunk sorai napról napra növekedni fognak.

FASCIÓK MÁSODIK NEMZETKÖZI KONGRESSZUSA.

Fasiszta nagygyűlés Milanóban; a hatalmas mozgalom fiatal vezéreinek nagy rapportja.

A feketeingesek vezére ismét fellázad Nitti önkényeskedése és szívós vörös reakciója ellen.

Mussolini beszéde a Teatre Lirico-ban.

Ne álltassuk magunkat azzal, hogy sikerült volna a hajótörés előtt álló bolsevista hajót végleg elsüllyeszteni. De a javulási jeleit látom már mindenfelé. Úgy gondolom, hogy egy bizonyos ponton a misztifikációktól elfáradt munkásosztály visszatér hozzánk és hálás lesz, hogy mi

sohasem hízeleltünk neki, hanem a brutális valósáig őszinte megmondásával védtük! meg igazán érdekeit. Hogy Olaszország nem zuhan a magyar végzetbe, a mi érdekünk is, akik életünkkel és mozgalmunkkal ennek útját állottuk. Most a mi kötelességünk egy: a szemünk előtt lejátszódó társadalmi tüneményeket megérteni, a népbolondítók ellen küzdeni és a nemzet jövőjében hinni.

A nagy történelmi válságok másnapját mindig az ernyedtség korszaka követte; de aztán megjön a visszahatás és minden, amit tegnap elhanyagoltak és kigúnyoltak, ismét a bámulat és a tisztelet tárgya lesz. Ma senki sem akar a háborúról hallani és ez természetes is! De kis idő elmúltával a nép hangulata meg fog változni és az olasz nép egészében vagy többségében el fogja ismerni a győzelem anyagi és erkölcsi értékét; az egész nép becsülni fogja frontharcosait s küzdeni fog mindazon kormányok ellen, melyek nem hajlandók a nemzet jövőjét biztosítani. Az egész nép tisztelni fogja az arditiket.

Az arditik mentek énekelve a lövészárókba és hogy a Piavétől az Isonzóhoz visszatérhettünk, ez is az arditik érdeme ési hogy ma Fiume még kezünkben, van, az arditiknek köszönhető és az arditik érdeme, hogy ma Dalmáciában lehetünk. A sok ezer mártír közül, kik az olasz háborút megszentelték, hárman látták előre a haza sorsát. Battisti mondotta, hogy a Brenner legyen Itália határa; Sauro mondotta, hogy az Adriai-tengernek olasz tengernek kell lennie, kereskedelmileg pedig olasz-szláv tengernek; Rismondó pedig kijelentette, hogy Dalmácia olasz, tgy hát esküdjünk meg e zászló előtt, mely a halál jelvényét hordja és amely míg él nem féli a halált, hogy hűek maradunk e mártírok áldozatához.

(Mussolini beszédét általános tapsvihár többször szakította félbe és az befejezésekor végeérhetetlen ovációkba fűlt.)

Határozat a római vérengzést illetőleg.

A harcos fasciók kongresszusa az összes olaszok gyűlöletének és megvetésének célpontjául jelöli meg azt a gonosz férfit, akit a kormány élére hívott egy a nemzet lelkeivel ellentétben álló parlament sötét manővere, és aki osztrák rendőronkénnyel tiltotta meg Itália fővárosában an-

uak a zászlónak a kiállítását, melyet katonáink vére szentelt noeg száz csatában, kiket most Olaszország kormánya szégyenkezni kényszerít, mert becsülettel és győzelemmel harcoltak a haza védelmében.

És felhívja az olasz ifjúságot a Gyávák Kormányának parancsára Róma utcáin hullott vér megbosszulására.

A FASIZMUS KÜLPOLITIKÁJA.

Hogy fasiszták lehessünk, teljesen elfogulatlanoknak kell lennünk, ruganyosan kell tudnunk a valóságok között mozogni, alkalmazkodva a valósághoz és törekvéseinkhez alkalmazva a valóságot; vérünkben kell hogy érezzük a kisebbségek arisztokratikus érzését, mely nem keresi a népszerűséget, mely ár ellen úszik, mely nem fél nevek-től és megveti a közhelyeket.

A fasizmus mozgás: és nem veszteglés! Folytonos harc és nem terméketlen várakozás! A fasizmus, mint mondtuk, hosszabb ideig akar élni, mint amennyi a feladatának megoldásához szükséges idő.

Aki programmunkat átolvassa, nem nevezhet bennünket jóhiszeműen reakcionáriusoknak, mert ellenszegülünk az úgynevezett forradalmi párt gyászos komédiáinak, de a politikai újoncok diktatúrájának is ellenszegülünk, — nem csupán a proletárdiktatúrának, hanem a proletárokon való diktatúrának is, — mivel a forradalmat új erők kiforrásának és új értékek mélységből való felszínre jövetelének látjuk, nem pedig önzések és ösztönök féktelen nekiszabadulásának, mely a társadalmi felbomláshoz, nyomorhoz és káoszhoz vezet.

De nem a szavaink, hanem a tettek azok, melyek két év óta számtani pontossággal a fasizmusnak adnak igazat! Itt a fasizmus órája!

FASISZTA REND.

A fascizmusnak nincsenek bonyolult rendszabályai vagy hosszú alkotmánya. A mozgalmat szabályozó és előreivő alapelvek a következők:

1. A fasciókat a huszonegy tagból álló bizottság kormányozza, melynek tíz tagja Milánóban székel, tizenegy tagja pedig Itália más tartományaiban és akiket a fasiszta-kongresszus választ meg erre a tisztségre.

2. A Központi Bizottság Milánóban -székelő tagjai alkotják a Végrehajtó Bizottságot, mely a fasciók vagyonát kezeli és amelynek joga van, ha azt a politikai helyzet megkíváná, sürgős döntéseket hozni.

3. A fasciók tartományuk kongresszusán egy-egy képviselőt választanak és e tartományok képviselői alkotják együtt a Nemzeti Tanácsot.

4. A Nemzeti Tanács kétszer egy évben gyűl össze, a Központi Bizottság által kijelölt városban és annyszor rendkívüli gyűlésre, ahányszor azt rendkívüli politikai helyzet szükségessé teszi. A Nemzeti Tanács összehívható, ha a fascióknak egyharmadrésze erre nézve a Központi Bizottságot felkéri.

5. Minden tartomány fasciója köteles gondoskodni kiküldötteinek a Nemzeti Tanácsban való részvételénél felmerülő utazási költségeiről és napidíjáról.

6. Amennyiben a Központi Bizottság a fasciók valamelyik bizalmi emberében meglátná a propagandára való rátermettséget, joga van olyan megbízásokat reáruházni, amelyeket a fasizmusnak abban a tartományban viszonyai és fejlődése megkívánnak.

7. A Nemzeti Tanács hatáskörébe tartozik az ellenőrzőbizottsági tagok jelentésének megtárgyalása és elfogadása.

EZ A FASIZMUS ÓRÁJA.

A fasiszták sohasem voltak és nem is lehetnek a dolgozó tömegek ellenségei, se jogos követeléseitek megtagadói, de ellenségei a bizonyos munkáscsoportokat elfogó féktelen álmodozásoknak és főleg annak a számító demagógiának, melyet bizonyos politikai pártok gyakorolnak a munkások számlájára.

Követeléseitek többek között a következők:

1. Az új idők szükségleteivel számoló szociális törvényhozás.

2. Egy munkásbizottság, melyre az ipari üzemek személyzeti ügyeinek intézése bízatik.

3. Az ilyen proletárszerveknek közüzemek és iparok ügyvivőivel való megbízása (amennyiben ezek technikailag és erkölcsileg méltóknak mutatkoznak).

4. A nemzeti munka műszaki tanácsainak megalkotása, az ipar. földművelés, a közlekedési eszközök, a szellemi munka, a szociális higiéné stb. képviselőiből; ezeket a tanácsokat a különböző szakmák választják és törvényhozói jogokkal ruházzák fel.

5. A nagy közmunkák és közszolgáltatások technikai s erkölcsi újjászervezése, melyek az állami bürokrácia tönkretevő lassúságának hatásköréből kivonatnak.

Ezekben az általános pontokban és a belőlük következő gyakorlati elvekben van a nemzeti szindikalizmus lényege összefoglalva és ilyen kell hogy legyen az olasz munkásosztály szindikalizmusa. Ezeknek az alapelveknek kell irányítaniuk a fasisztákat tevékenységükben.

Szeptember 12-től máig a fasiszta tevékenységet majdnem kizárólag a fiumei kérdés foglalta le. A választásoktól, melyeket Fiume és Dalmácia követelésének platformján hajtottunk végre, a gyermekek körmenetéig, — a nemzeti kölcsöntől százféle tüntetésig és akcióig, a fasciók egész tevékenysége napról-napra az az Adria ügyének volt szentelve. Most, hogy kevés időn belül történelmünknek ez a fejezete a győztes Olaszország jogainak elismerésével le fog zárulni, a fasció néhány belpolitikai probléma megoldására irányuló nagystílusú mozgalmat fog indítani, majd pedig a nemzetközi politika kérdéseire fog áttérni. Egyelőre szükséges, hogy harcosaink vonalba álljanak.

A RONCHI ELLENI FELVONULÁS MEG- ÜNNEPLÉSE.

Kiáltvány.

Olaszok!

Gyáva kormány, tehetetlen diplomácia, nép, mely elfelejtette a venetói győzelmet, teljesen kimerült parlament, külföldi pénzfejedelmek aljas érdekhálózata,

mely a Quarnero legolaszabb városára áll lesben: ez volt 1919 szeptemberében az olasz és nemzetközi helyzet, a marcia di Ronchi előestéjén. Senki más, mint Gabriele d'Annunzio törhette át ezt a bénító gyűrűt: a Férfi, aki hősiességünk rajvonala élén rohamozott a Velikin, aki a buccari-i csínyt merészelte, aki Bécsre ledobta az olasz szárnyak háromszínű lobogóját; — senki más, mint Gabriele d'Annunzio kísérhette meg a lázadás e nagyszerű lendületét, a nemzeti gyávaság és a Versailles-ban székelő nemzetközi szövetkezések ellen, ő akart és mert.

Maroknyi emberrel, gránátosokkal és arditiekkal, ezek is, miként ő, a veszélyekkel és halállal eljegyezve, szeptember 11-én éjjel megindult Ronchiból, meglepte az alvókat, letiporta az akadályokat és mielőtt kihajnalodhatott volna Isztria hegyeiben, Fiume falai között bukkant fel, a lakosság kimondhatatlan lelkesülése közepette. Ő és légionáriusai az utolsó pillanatban érkeztek meg, hogy Fiumét az angol zsandároktól és a horvát hordáktól megmenthessék. Messzi legendának tetszik, pedig a tegnap lüktető történelme!

Olaszok!

A harcok fasciák felhívják benneteket, hogy egyszerű méltósággal ünnepeljétek meg a nagy eseményt, amely történelmünk legemlékezetesebb lapjaira méltó.

Egy év óta Gabriele d'Annunzio s légionáriusai és a fiumei lakosság minden zárlat, rágalom és sokféle szenvedés ellenére Itáliával és a világgal szemben helytállanak.

A hivatalos Olaszország nem meri a várost bekebelezni és csak más adriamenti földekről való lemondás árán akarja elfogadni. Fiume sokáig várt, sokáig remélt és túl hosszú ideig szenvedett. A hivatalos Olaszország egy nép gyönyörű szenvedélyére diplomáciai okirat hűvös formalizmusával felelt. Most Fiumét mint önálló államot nyerhetjük el. Ez egy másik nagy áldozat, amelyet ő Itáliáért hoz, hogy országunkat az adriai béke végleges megkötésében segítse.

Olaszok!

Követeljük a kormánytól a quarnerói szabadállam elismerését és a londoni egyezmény teljes alkalmazását.

Viseltessetek Gabriele d'Annunzio és légionáriusai iránt a legteljesebb szolidaritásait! A haza körül nagy

érdemei vannak. Gondoljátok meg: nem csupán egy várost mentettek meg, hanem egy eszményt is: szabad földön élő szabad népek eszményét!

Éljen az olasz Fiume!

Dicsőség d'Annunziónak és légionáriusainak!

Az Olasz Harcos Fasciók Központi Bizottsága.

A FASIZMUS FELADATA.

Kialakul a nemzet fasisztikus fogalma. Mussolini önérzetesen hirdeti, hogy olasznak lenni dicsőség és büszkeség. Egyedül áll Olaszországban az olaszság dicséretével.

Melyek a fasizmus főtörekvései e háború utáni évek viszontagságos korszakában?

A fasiszta cselekvés első törekvése olasznak lenni, azaz: én, ti büszkék vagyunk arra, hogy olaszok vagyunk, még ha Szibériába vet is el bennünket a sors, azt kívánjuk kiáltani: olaszok vagyunk! Ez az, ami bennünket másoktól megkülönböztet, akik oly kicsinyesek és nevetégesek, mikor elrejtik olasz voltukat, mert egyszer Olaszországban nyolcvan százalék analfabéta volt. Pedig az analfabétaság nem jelent semmit, mert a kezdetleges és közepes elemi iskolai oktatás rosszabb lehet az egyszerű analfabétaságnál. Régimódi gondolkozás hiszi csak, hogy valaki intelligensebb, ha írni tud, mint az, aki — ha intelligensebb is — nem tud írni.

Ezek azok, akik szégyenkeznek, ha az olasz kívándorlók néhány késszúrást osztogatnak jobbra és balra; pedig ez ragyogó módszer annak bebizonyítására, hogy az olaszok nem gyávák, se nem elpuhultak és ezek az emberek megtalálják az olaszság megvédelmezésének módját, amikor a konzulok nem találják meg. Mi most újra hangsúlyozzuk, hogy büszkék vagyunk, hogy olaszok lehetünk, mert a mi csodálatos és imádandó félszigetünkön zajlott le az emberi nem legnagyobb történelme. Képzeltetek el magatoknak egy a messzi Japánban vagy a dollárok Amerikájában, vagy akár milyen távoli szögletben élő embert; gondoljátok, hogy ez az ember művelt-

nek nevezheti magát Róma történelmének ismerete nélkül? Kizárt dolog.

(A Popolo d'Italia 1920 szeptember 24-i számából.)

A NEMZETI TANÁCS OKTÓBER 12-1 JEGYZŐKÖNYVÉBŐL.

A harcok olasz fasciók nemzeti bizottsága testvéri érzéssel üdvözi Dalmácia elpusztíthatatlan olasz voltát hirdető Sebenicoban összegyűlt dalmát frontharcosokat, köszönti a Venezia Tridentina olaszait, akik ma ünneplik az anyaországhoz való végleges odacsatoltatásukat, megbélyegzi a kormány által követett politikát, visszautasít minden erőszakosan gyorsított beolvasztási kísérletet és felhívja Bolzano és az Alto Adige olaszait, hogy egy Harcos Faisiót alakítsanak, mely a római kormányt minden esetben helyettesíthesse, amikor a pangermanisták furcsa erőszakoskodásaival szemben a venetói győzelem Italiájának szavakkal és főleg tettekkel való megvédelmezése szükséges lenne.

A nemzeti szindikátusok megalakítása.

A Központi Bizottság a múlt márciusban hozott kongresszusi határozatok értelmében és a Nemzeti Gazdasági Szakszervezeteknek Venezia Giulia tartományban elért nagyszerű magatartását és eredményeit megállapítva — ahol a munkások tekintélyes tömege szabadította fel magát a fekete és vörös politikusok zsarnoksága alól —, felhívja a fasciók figyelmét, hogy a magok hatáskörében és tartományában hasonló nemzeties mozgalmat indítsanak meg.

A HATALOM MEGHÓDÍTÁSA.

A Központi Bizottság 1921 január 8-i ülésén a fasciók nyíltan utalnak a hatalom teljes elfoglalásának szükségességére, hogy az országot és intézményeit politikailag átszervezhessék.

A központi bizottság kifejezést ad a fasizmus forradalmi akaratának.

A Központi Bizottság összeült, hogy az utolsó események folytán előállott politikai helyzetet megvizsgálja:

fenntartja magának azt a jogot, hogy a legrövidebb időn belül az összes olasz fascióknak részletezett jelentést küldjön, mely a legionáriusok küzdelmének támogatása érdekében 1919 szeptember 12-től kifejtett fasisztamunkát megvilágítja, valamint közli a Végrehajtó Bizottság és a fiumei választmány között létrejött kapcsolatok és jelentést tesz a különböző hivatalos képviselvek felállításáról;

becikkelyezi a Végrehajtó Bizottság által december 27-e estjén megszavazott javaslatot, Gábrrielé d'Annunzió, légionáriusai és Fiume város iránti legteljesebb szolidaritás és bámulat kifejezését illetőleg és elítéli Fiume független szabadállama ellen elkövetett főbenjáró bűn összes felelőseit;

kijelenti, hogy ez a főbenjáró bűn nem sorozható a közé a sok epizód közé, melyek a napi hírek egyhamar feledésbemenő krónikájába kerülnek, mert ez döntően bizonyítja a hivatalos Olaszország politikai tehetetlenségét és érzéketlenségét a nemzetiséggel szemben;

ebből kifolyólag úgy véli, hogy a fasizmus további működésének arra kell törekednie, hogy az országnak, főképpen a tömegek nemzeties nevelésével, politikai intézményeinek gyökeres megújítását biztosítsa, mely megújulás a háború és a győzelem által kitermelt új erőket és új értékeket fogja hatalomra vinni;

végül Zára ébredő dalmátjainak és Dalmácia többi részében feltámadt irredentáknak testvéri rokonszenvének kifejezését küldi és üdvözli a fiumeieket, biztosítva őket, hogy az Olaszországhoz való visszacsatolásért folytatott küzdelmüket mindig támogatni fogja és kötelezi magát, hogy a küzdelmet addig abba nem hagyja, míg Itáliának az adriai kérdésben követelt összes jogai nem szentesítettek.

1921 március 23.

NEMSOKÁRA EGGYÉ FOGUNK FORRNI: A FASIZMUS ÉS OLASZORSZÁG.

Mussolini érzi, hogy közeledik a fasizmusnak a polgári állam százados fellegvára ellen intézendő rohama.

KÉT ÉV.

Ma van a harcos olasz fasciók felállításának kétéves évfordulója. Alig jutunk hozzá, hogy ezt a dátumot emlékezetünkbe idézzük. Mindenfelé a polgárháború dühöng. A krónikákat nemes latin fasiszta vér festi vörösre. Aztán végül nem vagyunk az emlékbeszédet tartók fajtájából valók. Megyünk előre a magunk útján és nem nézünk sem jobbra, sem balra. Ez a mi stílusunk. Fialatok vagyunk, tegnap születünk és történelmünk sincs. Avagy túlsók a történelem, amelyet vállainkon hordunk. De nem nehezedik lelkeinkre ez a múlt, mert a viharos jelen a nagy jövő felé hajt előre. Kevesen voltunk, amikor két évvel ezelőtt a Piazza San Sepolcro termében társadalmi épületünk első alapjait leraktuk. Vagy százan. Jó magam sé — engedtessek meg nekem az egyes szám első személy használata — áltattam magam túlságosan vérmes reményekkel. Megelégedtem száz fasciónak Olaszország fontosabb városaiban való megalkotásával.

A fasizmusnak nem volt sok olyan tulajdonsága, mely népszerűséget és sokak csatlakozását biztosíthatta volna. „Harcosnak“ hívták fascióit és ez a szó negyven hónap háborúja után, sok ember fülében kellemetlenül csengett; céljául a lemondások politikájának többé vagy kevésbé wilsoni fajtái ellen való küzdelmet tűzte ki, amely viszont a hivatásos demokrácia rokonszenvét hidegítette el irántunk, mert erre a hagyományos demokráciára vár az a feladat, hogy minden más nemzet érdekében imperialista legyen, csak az olasz nemzet érdekében nem; hirdette a háborúba való beavatkozás szükségességét és a győzelem nagyságát, ez viszont azokat idegesítette, akik a neutralizmus és interventizmus történelmi megkülönböztetéseit idejüketmúltaknak találták és végül nyíltan

harcbaszállt a szocialista demagógia ellen, mely: maga köré vonta a középosztályok összes elégedetlenéit és az orosz paradicsom vágyával az úgynevezett proletariátus politikai fanatizmusát és erkölcsi nyomorát a végtelenségig csigázta.

Két év viharos és változatos eseményekkel teli küzdelme után hátrapillantunk a megtett útra és kiindulópontunk kimondhatatlanul messzinek tűnik fel. A fasizmus, miután a nagyvárosokban győzelmesen megerősödött, a kis falvakban és a vidék leleljettebb zugaiban terjedt el és vert gyökeret. Mi is hát az a fasizmus, amely ellen hiába dühödik fel a régi és új ellenségek tarka rablóbandája? Mi is hát az a fasizmus, amelynek tetteitől visszhangzanak az olasz újságok? Tényleg az „anticivilizáció“, amint azt tegnap Filippo Turati képviselő úr mondotta elméjének egy elborult pillanatában?

Hadd adjunk feleletet erre a kérdésre mi, kik büszkék lehetünk arra, hogy ezt az ifjúságtól túláradó tűző és indulatú teremtményt a világnak ajándékoztuk.

A fasizmus erkölcsi és anyagi erők nagy mozgósítása. Mit tűz ki magának célul? Feleljünk erre hamis szerénység nélkül: a nemzet kormányzását. Mily programmal? Az olasz nép erkölcsi és anyagi nagyságát biztosító programmal. Beszéljünk nyíltan. Nem számít, ha gyakorlati programmunk, amint azt pár nappal azelőtt egy bolognai újság szerkesztője is megjegyezte, nem ellentétes, sőt inkább a szocialisták programjával sok pontban találkozó, különösen a műszaki közigazgatási és politikai újjászervezést illetően.

Mi azonban fennen lobogtatjuk a hagyomány és erkölcs értékeit, melyeket a szocializmus elhanyagol vagy megvet. A fasiszta szellem kerüli a rejtélyes jövőről való önkényes ábrándozást. Mi nem hiszünk dogmatikus célkitűzésekben, ezekben a merev keretekben, melyeknek magukba kell zárniok és épp azért feláldozniuk a változandó, szintjátzó és bonyolult valóságot. Mi megengedjük magunknak azt a fényűzést, hogy agyunkban azokat az ellentéteket összegezzük, kibékítsük és túlszárnyaljuk, amely ellentéteken a többiek megakadnak, mert a tagadás és állítás két szavában merevedtek meg. Mi megengedjük magunknak azt a fényűzést, hogy egyszerre demokratikusak és arisztokratikusak legyünk; konzervatívok és haladó pártiak, forradalmiak és reakciósak; ha-

gyományokra támaszkodók és hagyományokat megtagadók, az idő, hely és környezet változó körülményei szerint, amelyeket „történelem“ szóban szoktak egybefoglalni és amelynek folyamában élni és cselekedni kényszerülünk. A fasizmus nem templom; inkább versenyter. Nem párt; nem is mozgalom; nincs előre elkészített és a 2000-ik évben megvalósítandó programja, abból az egyszerű okból, mert a fasizmus napról-napra építi akarátának és szenvedélyének épületét.

Milyen nevetséges, amikor Turati képviselő baromi makacssággal tagadja országunk történelmének legérdekesebb és legeredetibb mozgalmát!

Van egy körülmény, mely megcáfolhatatlanul bizonyítja a feltörő fasiszta mozgalom életerejét: az áttért új hívek csatlakozása. Egyetlen más párt sem tud velünk megbirkózni. A régi pártokhoz nem csatlakoznak újoncok; nehezen sikerül régi embereiket megtartani és itt-ott a bomlás jelei is mutatkoznak; a fasizmus csoportjai ellenben tízével keletkeznek önként, úgyhogy néhány nap múlva Itália hatalmunkban lesz és így végrehajthatjuk az Olaszországban egyedül lehetséges és kívánatos forradalmat: a mezőgazdasági forradalmat, amely a földet annak adja, aki azt műveli, a különböző helyi körülmények által sugallt, — különböző megoldások alapján.

A földművestömeget a föld úgynevezett szocializálása szent réműlettel tölti el. Érti, hogy ez a föld „elbürokratizálása“ lenne, mely megöli a földet. De megérti a fasiszta elveket és velünk tart. Magától értetődik, hogy mi nem rejtjük el magunk előtt sem mozgalmunk hiányait, de tulajdonképpen inkább túlradó erőkről, mint hiányokról lehet szó. A fasiszták is emberek és néha elvesztik a mértéket. Mozgalmunkba beleszokva és benne fegyelmeződve, ezek a bajok el fognak tűnni és a fasizmus minden tekintetben hivatott lesz az olasz nép sorsának irányítására. Új erők jelentkezése jelzi az új idők közeledtét. Ennek a büszke hitét hordozzuk szíveinkben és tudjuk, hogy ennek a hitnek bizonyossága fűti egész Itália fasisztáinak szívét.

Két év! Események gyors kergetőzése! Forगतagok és elvonuló emberek, szürke és napfényes napok. A gyász és győzelem napjai. Gyászharangok zúgása; rohamtrombiták vidám harsogása. A fasizmus nemsokára ura lesz a helyzetnek!

Az alapítás évfordulóján hajtsunk térdei a halottak előtt és köszöntsük állva az élőket, kik emberfolyamokként tódulnak zászlóink alá. Itália legegészségesebb, legmerészebb és ezért legjava ifjúsága ez!

Közben a felfegyverzetek hatalmas vonala mellett az egész fasiszta műhely lázas munkában áll. Ki a követ hordozza, ki szétosztja azokat, ki pedig vezet és alaprajzokat készít. Előre fasiszták! Nemsokára eggyé fogunk forni: mi fasiszták és Olaszország!

III.

SEREKSZEMLE

Az 1921-1 VÁLASZTÁSOK ELŐTT.

Az 1921-i általános választásokat a fasizmus harcra készen és elszántan várja.

A fasiszták tagjai lesznek a parlamentnek, amelyet majd, mint az állam bomlasztó és elernyesztő szervét, szét fognak rombolni.

1921 április 15-én a fasciók kiáltványt intéznek a nemzethez:

A külpolitikát illetőleg a fasizmus újra hangsúlyozza alapelveit, melyek a Földközi tengeren és tengerentúlon való békés olasz terjeszkedéshez szükséges előfeltételek megteremtését célozzák és amelyek bizonyos békeszerződések revíziójával és az összes államokkal való baráti kapcsolatok felépítésével érendők el. A fasizmus itt is föl hívja az olaszok figyelmét arra, hogy nincs addig önálló külpolitika, míg tovább tart gazdasági szolgátságunk azokkal az államokkal szemben, melyek nélkülözhetetlen nyersanyagokat — mint szenet és búzát — szállítanak nekünk: ebből következik az ország termelő erőinek a lehetőség határáig való fejlesztési szükségessége.

Olaszok!

Más kérdésekről is beszélhetnénk, mint az adó, tengeri és légi. hajózás kérdései, de ez most felesleges, Most oly politikai osztály megalkotásáról van szó, mely ezekét a kérdéseket meg tudja fejteni. Ez a valóság szózata,

mely Túlharsogja a demagógiák lármáját. A fasizmus, mely dicsőségesen állott helyt a tettek mezején, nem fél a választóurnák választától. Folytatni fogja a maga külön útját, könyörtelenül. Az olaszokra vár az 1919. év választási eredményeinek szétrombolása, melyek annak idején az egész világon az összeomlás előtti Olaszország látszatát keltették. A közelgő választásoknak pedig éppen azt kell megmutatniok, hogy Itália, a belső és külső bajok dacára, római szívóssággal indult meg a nagy sorsa felé. És ezzel a haza jövőjébe vetett biztos hittel, mely változó és változandó politikai uralmak felett áll, indulnak a harcos fasciók a küzdelembé.

Olaszok, velünk! Éljen Olaszország! Éljen a fasizmus!

A központi bizottság.

A BELSŐ BÉKE HELYREÁLLÍTÁSÁNAK KÉRDÉSE.

A polgárháború dühöng az egész félszigeten. A fasiszták tízével és százával hullnak el a tereken és utcákon, derűsen szállnak szembe a lesbenállókkal és könyörtelenül büntetik meg a vörös gonosztevőket.

Régi hagyományaihoz hűen, a szocializmus bünnös útonálló taktikát alkalmaz. Szerintük a haza javát védő fasiszták lennének a gyilkosok.

A Nemzeti Tanács gyűlésén a fasciók, három rettenetes esztendő tapasztalata után, ellenzik a parlament által felvetett belső kibékülés létrejöttét. Mert nem hisznek benne. Mert a vörösök rosszhiszemősége mindegyikük előtt ismeretes. Mert a mártírok halálát meg kell torolni.

Napirend.

A Harcos Fasciók Nemzeti Tanácsa — miután részletesen megvitatta és megvizsgálta az egyes fasciók által az esetleges belső kibékülést illetőleg nyilvánított kívánásokat — emlékezetébe idézte az utolsó politikai tünte-

téseket és a fasiszták ellen éppen akkor elkövetett gonosztetteket, mikor az egész ország a polgárháborúk befejezését kívánta, míg egyrészt hajlandó lefegyverezkedni, ha ellenfelei is teljesen és őszintén végrehajtják a lefegyverzést, másrészt jelen pillanatban az ellenséges pártokkal való bármilyen megegyezést időszerűtlennek tart. Mindenesetre szükséges az úgynevezett fölforgató pártok és a munkásság gazdasági szervezetei között különbséget tenni és fölhívja az egyes fasciókat, hogy ott, ahol a helyzet megengedi, helyi jellegű megegyezéseket létesítsenek a munkásszervezetek képviselőivel, melyeket azonban a fasciók vezető szerveinek előzetesen kell jóvá hagyniok.

A különböző kiküldöttek véleménye.

A Harcos Fasciók Nemzeti Tanácsa:

tekintetbe véve, hogy a fasizmus legfőbb célja a nemzet jóléte, akár ha szükséges, a pártok és osztályok kibékülésével, vagy pedig azok a pártok és osztályok elleni küzdelemmel, melyek e cél elérése felé akadályokat gördítenek;

tekintetbe véve, hogy a belső béke elkerülhetetlen feltétele az állam helyreállítása, amely minden demagógikus tartalomtól megfosztva, friss nemzeties áramlatoknak kaput nyit. Új politikai alapzatokra kell, hogy építhessen; ezek az új alapelvek: a bürokrácia reformja, munkafegyelem és a valóban nemzeties és expanzionista külpolitika;

tekintetbe véve, hogy míg az állam ilyen koncepciójával az ellenséges vezető politikai réteg nincs megdöntve, a jelen háborús állapot elkerülhetetlenül a nemzeti lélek válságának kifejezése fog maradni továbbra is;

tekintetbe véve, hogy a szocialista párt vezetői és szervei nem nyújtanak biztosítékot, hogy, mint az utolsó napok tapasztalatai is bizonyítják, velük őszintén lehessen békés -megegyezésről tárgyalni;

tekintetbe véve, hogy a tömegekkel és a munkásszervezetekkel való kibékülés már részben megtörtént, de kívánatos, hogy ez minél előbb általános és teljes legyen, hisz ezen tömegek mindinkább lerázzák magukról a demagógia jármát;

és végül tekintetbe véve, hogy a jelzett belső béke nem álnok szerződések, hanem önkéntes és bensőséges szellemi átalakulás eredménye lehet csak, amelyért a fasiszmus dolgozik;

mindezen indító okokból, ha elismeri is a fasiszta képviselőket e tárgyalásoknál eltöltő nemes és nagylelkű érzéseket;

elhatározza:

a) hogy a szocialista párt utolsó kijelentéseiről és az antifasiszta szervezet megalakításának szándékáról tudomást szerezve, megtiltja az ellenséges csoportok vezetőivel folytatott béketárgyalásokat;

b) hogy a fasiszta szervezeteket mindazon esetekben a harcmódor szigorú, bátor és őszinte revíziójára utaisítja, amikor a közelgő győzelem, vagy az ellenség taktikájának megváltoztatása ezt szükségessé tenné;

c) hogy felhívja az olasz fasisztákat, hogy a szükséges megpróbáltatásokat a legszigorúbb fegyvellemmel állják ki, minden egyéni akció és oktalan türelmetlenség kizárásával, de anélkül, hogy az uralkodó politikai rétegek és az őket szolgáló demagógia elleni küzdelemben legkevésbé is meghátráljanak; ezekkel sem ma, sem később fegyverszünetről vagy megegyezésről tárgyalni nem lehet.

A Nemzeti Tanács második napja.

A drágaság ellen.

A nemzeti tanács felszólítja az összes olasz fasciókat, hogy az árak leszállításáért folytatott küzdelmüket minden túlkapás nélkül tovább folytassák és a természetes gazdasági törvényekbe való erőszakos beavatkozást kerülve; céljául főleg a telhetetlen spekuláció üldözését, a szükségtelen közvetítők kiküszöbölését, a termelés költségeinek csökkentését és a termelés megélénkítését tekintse;

felhívja a központi bizottságot ennek a mozgalomnak a tartományok fasciói titkárságával való keresztülvitelére.

A háborús rokkantak és frontharcosok érdekében.

A nemzeti tanács, tekintetbe véve, hogy a volt front-harcosok munkanélküliségének kérdése közelről érinti a nagy háború embereinek jogaiért folytatott fasiszta küzdelmet és hogy a nemzeti hála kötelessége azokról a löszereitekről való gondoskodás, akiknek még nem sikerült a termelésben méltó módon elhelyezkedniök, bűnös kormányok nemtörődömsége és azok hálátlansága folytán, akik a kereskedelem és ipar terén éppen az ő felszabadító áldozathozataluk folytán élvezhettek nagy hasznot és tőkájük megvédését;

elhatározza:

hogy felkéri a fasiszta parlamenti csoportot, hogy a legrövidebb időn belül ebben igazságot szolgáltatson és hogy a fentiek és családjaik megélhetéséről a szükséges intézkedések megtétesse, megfelelő törvényes rendeletek hozatalával.

A szent ügyben való energikus közbelépésre hívja fel Olaszország összes fascióit.

BÉKEKÖTÉS A SZOCIALISTÁK ÉS FASISZTÁK KÖZÖTT.

A fasiszták nem akarták a békét. Mussolini kikényszerítette. Mint Mussolini összes rendeleteit, ezt a legfájdalmasabbat is a sokaság fegyelmezetten fogadta.

A fasiszta kisemberek nem értették meg Mussolini politikai szándékát; az országnak, melyet a gyakori, véres vasárnapok folytonos rémületben tartottak, világosan meg kellett mutatni saját harci módszerünket. Tekintve, hogy a vörös elnyomástól megdermedt és a feketeingesek iránt bizalmatlan közvéleményt könnyű volt félrevezetni, a fasizmus meg akarta mutatni egészséges hősiességét, fiatalságát és nagylelkűségét. Szükséges volt, hogy mindenki

megtudja, hogy abban a forgatagos időben melyik oldalról vetnek tört.

Mussolini aláírta pártjával a békeegyezményt, mert biztos abban, hogy a vörösök meg fogják azt szegni és ezzel egy- és mindenkorra kimondják maguk felett az ítéletet és a legkegyetlenebb megtorlást teszik jogossá.

És akkor a fasizmus minden skrupulus nélkül folytathatja küzdelmét a győzelemért.

A szerződés szövege.

A politikai pártok és gazdasági szervezetek normális életének visszaállítása céljából a mai napon on. Enrico de Nicola, a képviselőház elnökének elnöklete alatt összegyűltek: a Harcos Fasciók Nemzeti Tanácsának, a fasiszta parlamenti csoportnak, a szocialista párt vezetésének, a munka konföderációjának képviselői. Ezen tanácskozásra a kommunista parlamenti képviselők direktóriuma, a Popoláre párt parlamenti csoportjának képviselője és a köztársasági párt képviselői is meghívtak, akik azonban a tárgyalásokban nem vettek részt.

1. Az öt fenti képviselőt kötelezettséget vállal, hogy haladéktalanul oda fog hatni, hogy a fenyegetések, tetteges erőszakoskodások, megtorlások, bosszúk, represszáliák, kicsikarások és mindennemű más egyéni erőszakoskodások azonnal megszűnjenek.

2. Mindkét párt megkülönböztető jelei, emblémái és jelvényei tiszteletben tartatnak. Ez alkalommal a nyilvános épületeken kitűzött zászlókat illetőleg követelésekkel állottak elő, de az elnök ezt a kérdést a kormány és a parlament kizárólagos hatásköre alá tartozónak látja, melyet politikai pártok közötti megegyezés meg nem oldhat.

3. A felek kölcsönösen kötelezik magukat gazdasági szervezeteik tiszteletben tartására.

4. Minden jelen kötelezettséget és megegyezést megszegő tettet vagy magatartást a szerződő képviselők előre is elítélnék.

5. A szocialista párt kijelenti, hogy az „arditi del popolo“ nevű szervezettől távol áll, amint ez a jelzett szervezet gyűlésén, ahol ezek magukat az összes pártokon kívül állóknak hirdették, ki is tűnt.

6. E pontok megszegése azonnal döntőbírák elé terjesztendő, akik elfogulatlanul fogják a felelősséget megállapítani és az ítéletet közzé tenni.

7. Ebből a célból mindkét fél politikai és gazdasági szervezetei hozzájárulnak a döntőbírák kollégiumának minden tartományban való felállításához és szocialista részről két, fasiszta részről szintén két megbízottat küldenek ki, közös megegyezéssel választott személy elnöklése alatt, vagy ennek hiányában, a képviselőház elnöke által kinevezett személy elnöklésével. Amennyiben tizenöt nap letelte után a felek döntőbírájukat ki nem neveznék, a kinevezést az itt aláírt képviselők fogják eszközölni.

8. Az összes helyi jellegű megegyezések, melyek nem felelnek meg teljesen a jelen megegyezés vezérelveinek, ezennel érvénytelennek nyilvánítatnak.

9. A szervezetek kötelezettséget vállalnak, hogy nem fejtenek ki erőszakos ellenállást oly köztisztviselők újra betöltésénél, melyeket törvényes intézkedésekkel rendeltek el, mindazon esetekben, amikor a tisztviselők azt állítják, hogy erőszakkal kényszerítették őket közhivatalaikról való lemondásra.

10. A felek kölcsönösen felelősséget vállalnak, hogy a szervezetek és az egyes károsultak tulajdonát képező vagyontárgyakat visszaszolgáltatják.

11. Alulírottak felhívják pártjuk politikai sajtóját, hogy jelen egyesség irányelveihez, a célok könnyebb követhetése érdekében, alkalmazkodjon.

Ezt a megegyezést a sajtó útján hozzák a közönség tudomására, abban a biztos reményben, hogy mindkét részről, amint azt az óra súlyossága megköveteli, a béke megkötését méltányolják és tiszteletben tartatják.

1921 augusztus 3.

A FASIZMUS PÁRTTÁ ALAKUL.

A fasiszta harmadik kongresszusára készül.

Ez alkalommal a fasiszta párttá szervezkedik.

A fasiszta kongresszus közeledtével szükséges azokat az alapvető pontokat lefektetni, amelyeket a fasiszták túlnyomó része, vagy egyhangú összessége követel.

Az első ilyen alapvető pont: a párt. Túlzás nélküli becslés állapította meg, hogy a fasiszták nyolcvan vagy még több százaléka a párttá való átalakulás mellett foglalt állást. Ez bizonyítja, hogy az idevonatkozó javaslat niem elhamarkodott.

Azonban már most meg kell állapítanunk, hogy mozgalmunknak párttá való átalakulása nem fog említésre méltó következményekkel járni, sem a testvér pártokra, sem az ellenség! pártjaira. A harcok fasciák továbbra is megtartják nevüket; a csapatokban való megszervezettségén semmit sem fogunk változtatni, tekintetbe véve, hogy az állam gyöngének látszik a nemzetellenes elemek megfékezésére; de a pártot belsőleg fogjuk átszervezni, egyszóval a fasiszmust megfosztjuk személyi vonatkozásaitól és ennek én különösképpen örülök. Nem egy fej többé, hanem tíz vagy húsz. Nem egyéni felelősség, hanem kollektív felelőség. A párt, ez a borzasztó szó, azt jelenti, hogy a fasiszta alkotmányt szerez magának. Lesz egy nemzeti tanács, minden tartományban megbízottal és ez a tanács annyiszor hívatik össze, ahányszor az szükségesnek mutatkozik; lesz egy nemzeti direktórium, mely a félsziget valamelyik fontos pontján fog székelni; a fasiszta képviselők csoportja, a tartományok föderációi, a fasiszta sajtó és a fasiszta minden más megnyilvánulása pártfegyelemnek lesz alávetve. így a párt főleg a fasiszta mozgalom belső szabályozását és megrendezését jelenti.

Egy másik alapvető pont: a pártprogram. Ennek célkitűzésein itt-ott egy kevésbé változtatni kell, de általában a pártprogram megfelel a fasiszta politikai tevékenysége céljainak. De hogy a quarnerói alkotmány egy élő párt programjául szolgálhatna, mely egy adott történelmi valóság irányában mozog, kétségbe kell vonnunk.

Megértjük, hogy az olasz fasizmusnak ez az új orientációja egy kissé bosszantja azokat, akik azt remélték, hogy a fasizmust a végtelenségig kihasználhatják. Biztos, hogy sok liberális és agrárius nem szívesen látja, hogy a fasizmus párttá alakuljon át. Ezeknek alkalmazkodniuk kell az új helyzethez. Nem lesznek többé liberális, nacionalista, demokratikus, vagy papi párti fasiszták: ezentúl csak fasiszták vannak.

A PÁRT HARMADIK KONGRESSZUSA.

1921 november 7-én nagy ünnepek között megnyílik a fasciók III. kongresszusa. 2200 fasció képviselői vesznek részt benne 320.000 tag képviselésében. A kongresszus kimondja a P. N. F., a Nemzeti Fasiszta Párt megalakulását és negyvenezer feketeinges impozáns felvonulásával zárul.

A végrehajtó-bizottság jelentése.

A duce. 1919. év májusában egy olasz férfi megérezte, hogy még nem az összes nemzeti értékeket rombolta szét az állami és utcai demagógia és hogy a lövészárkokból visszatérő ifjak lelkében nem halt még ki az a hit, amely őket titáni harcra ösztönözte. Ez a férfi egyesíteni akarta a háborút túlélő legszebb energiákat és megfújta a gyülekezőt, melynek ezek a nagylelkű fiatalok kisszámában, de annál nagyobb lelkesültséggel engedelmessé váltak. Ez az ember Benito Mussolini volt.

A fasizmus eredete. A fasizmus első hónapjai súlyosak voltak. Részben a megszervezett erők kicsisége, részben a politikai és pénzügyi nehézségek folytán, melyek a megszervezés munkáját egyaránt megnehezítették és amely nehézségeket éppen azon osztályok bizalmatlansága súlyosbította, amelyeknek leginkább kötelessége lett volna a fascizmussal támadó új energiákat értékelni.

Az 1919 októberében Firenzében megtartott első nemzeti kongresszuson 17.000 taggal rendelkező 56 fasció

vett részt. A szervezés és a propaganda munkáját most olyképpen erősítettük, hogy a Milánóban megtartott második kongresszuson, 1920 májusában, már kitűnő eredményt mutathattunk fel: 30.000 fasisztát, mely 100 fascióban volt beszerelve. Ebben a korszakban a nemzetellenesek és defetisták, a nemzet létét fenyegető offenzívát indítottak meg, úgyhogy joggal lehetett félni, hogy az állam gyávasága, az uralkodó osztályok tehetetlensége és a vezéreitől megrészegett tömeg fennhájázása hazánkat a tönk szélére juttatja, mert az úgynevezett testvérnemzeteink részéről is folytonos aknamunkának volt kitéve, mely Itália gazdasági életét mind kínosabbá és súlyosabbá tette.

Éppen a szocialista erőszakoskodások e hónapjában történt, hogy Itália minden tartományában százával keletkeztek a harcoss fasciók, hogy a lázongó (de nem forradalmi) szennyes áradatot visszaszorítsák, mely a polgárság életét és vagyonát fenyegette, bár a polgárság túlnyomó többsége az utca erőszakával szemben passzív maradt.

A fasciók számbeli izmosodása oly erősen haladt, hogy ma már 320.000 taggal rendelkező 2200 fasciót mutathatunk fel, melyek nagy és kis városainkban vannak szétszórva.

Politikai események. 1920 májusától kezdődőleg számos súlyos esemény rendkívüli határozatok hozatalára készítette a központi bizottságot. Sok általános sztrájk sőtétítette el országunk életét. A végrehajtó bizottság a gyárak megszállása idejében permanensen ülésezett, minden esetlegességre készen. Egyik percről a másikra félni kellett a forradalom kitörésétől és a végrehajtó bizottságnak nagy gondokat okoztak az ebből előálló súlyos bonyodalmak, sohasem mulasztotta el a háborúskodó feleknek az igazságos megoldást felajánlani, hogy így hazánkat a végveszélytől megmentse. E súlyos konfliktusnak inkább politikai, mint gazdasági céljai voltak és véres epizódok után békés megegyezésben végződött, bár biztos, hogy a nemzeti iparnak és közgazdaságnak súlyos károkat okozott, amint valószínűleg gyógyíthatatlan válságba sodorta a be nem váltott ígéretektől csalódott munkástömeget is.

Nem célunk ezeket a munkásmozgalmakat részletesen magyarázni, de megjegyezni kívánjuk, hogy a végre-

hajtó bizottság mindig semleges álláspontot foglalt el és az egyes fascióknak semleges magatartást tanácsolt minden esetben, amikor a bonyodalmak tisztán gazdasági területre szorítkoztak.

Propaganda és statisztika. 151.644 fasiszta adataiból a következő felállítást készítettük:

Kereskedők és iparúzők 13.878, gyárosok 4269, szabad foglalkozást űzők 9981, államihivatalnokok 7209, magánhivatalnokok 14.989, tanítók 1780, diákok 19.783, tengeri és kikötőmunkások 1506, ipari munkások 23.418, földmunkások 36.847, földbirtokosok (kisgazdák és bérlők beleértve) 18.084.

VÉGE A FEGYVERSZÜNETNEK! A VÖRÖSÖK KEZDEMÉNYEZÉSÉRE A POLGÁRHÁBORÚ ÚJBÓL MEGKEZDŐDIK.

A római sztrájk a szokott törbecsalással végződik. Baldini milánói fasisztát meggyilkolják. Más fasisztákat halálosan megsebesítenek. Mindez a békeszerződés után!

Meghalt és eltemettetett. Íme, ez a szerződés vége, mely szembetűnő módon mutatta meg a vörösök gyilkos dühe és az igazságos és szükséges fasiszta erőszak közötti alapvető stíluskülönbséget.

Az ország lakosságára vár az ítélettel. Most, hogy a fegyverszünet lezárul, újból megkezdődik a harc. A fasizmus nemcsak pártja győzelmét kívánja, hanem ha a fasizmus győz, a nemzet győz.

A FASIZMUS AZ ÁLLAMHATALOM ÁTVÉTELÉRE KÉSZÜLŐDIK.

A harmadik fasiszta nemzeti kongresszus kitűnően sikerült. Hiába kísérelték meg Róma szociál-kommunistái, hogy egy, a kongresszus tartama alatt proklamált sztrájkjal, amelyet már régebben kigondoltak és előké-

szítettek, annak kimenetelét agyonszabotálják. A kongresszus minden tekintetben kitűnően sikerült: elsősorban a kiküldött delegátusok számát illetőleg, mely az összes pártok közeli és távoli időben tartott kongresszusainak létszámát felülmúlja. Egy négyezer embert számoló kongresszus precedens nélküli az olasz politika történelmében. Sikerült a kongresszus a vitatkozások rendjét és fegyelmét illetőleg is; ha a megjelentek nagy számára gondolunk és hogy a résztvevők nagyrésze vitatkozásokban járatlan fiatal, belátjuk, hogy a viharos jelenetek elkerülhetetlenek voltak; azonban a fasiszta kongresszuson nem fordultak elő olyan tettlegességek, amilyenekről más kongresszusok krónikái beszélnek.

A kongresszusnak három főtárgya volt: a múlt likvidálása; a fasiszmus programjának leszögezése; a fasiszmus párttá átalakítása. Mindez végrehajtást nyert. A kongresszus óriási szótöbbséggel a fasiszmusnak párttá való átalakítása mellett foglalt állást.

A Nemzeti Fasiszta Párt tehát megvalósult. Most alkotmányát és alapszabályait kell megszerkeszteni és ez a legrövidebb időn belül meg fog történni. A párt, ha nem is formailag, de valójában már meg volt alkotva. A párt ellenesei azonban időkérdést csináltak belőle és ha elvileg nem is ellenezték annak megalkotását, de még korainak ítélték azt.

Ezen ellenvetéseket a kongresszus és Massimo Rocca erőteljesen visszautasították és majdnem egyhangúlag érettnak nyilvánították a fasiszmust, hogy párttá alakuljon: egy párttá, mely valószínűleg a létezők közül semelyikhez se fog hasonlítani; egy párttá, mely egyúttal polgári hadsereg, milícia.

Aki a főváros utcáin a fasiszták hatalmas körmenevét elvonulni látta, tisztába jön azzal, hogy a párt nem csupán politikai, hanem bizonyos értelemben katonai szervezet is. Amikor a fasiszták katonai keretekbe vannak tagozódva, nem vitatkoznak többé politikáról, mert engedelmeskedniük kell és bámulatraméltó fegyelemmel engedelmeskednek is.

Mozgalmunknak a pártba való bekeretezésétől azonnali eredmények nem várhatók; a fasiszmus továbbra is megmarad negatív erőnek, azaz mindig készen áll a nemzetellenes pártok elleni erőszakos küzdelemre, de egyben

meg fogja kezdeni a politikai előkészítés munkáját is, mely a fasizmust a nemzet kormányzásának részben vagy egészben való átvételére fogja megérlelni.

Maga az a tény, hogy egy hipotetikus fasiszta állam megalakítása nem látszott távoli ábrándképnek, már vizsgáló bizonyíték, hogy a fasizmusban meg van az ország irányításához szükséges képesség.

Most a fasisztákra vár szervezetüknek egész Olaszországban való tökéletesítése, az egymás közötti bajtársi kapcsolatok megerősítése, az erőszaknak gazdaságosabb alkalmazása, minden vak és felelőtlen garázdálkodás nélkül, nagygyűlésünk eszméinek és célkitűzésének mindeütt való terjesztése. Egyben azonban a fasisztáknak be kell látniok, hogy a fasizmus minden célkitűzésének megvalósítása nemi hárulhat a fasiszta parlamenti frakció szükségképpen korlátozott tevékenységére.

Én biztosan hiszem és a feketeingesek felvonulása Róma utcáin azt bizonyítja, hogy a párttá alakult fasizmus nem fogja elveszíteni jellegzetes vonásainak egyikét sem: megtisztul ellenben salakjától, és ez nagyon helyes; ki kell magából választania és az útszélien hagyania az erőszakot erőszakért öncélúan gyakorlókat: a bizonytalan elemeket, akik nem akartak párt és párt között választani és főleg azokat, akik itt is, ott is a fasizmus-hoz csatlakoztak, mivel ettől várták személyi érdekeik megvédését. A kongresszus ülésein a fasizmus e politikai és gazdasági kihasználói ellen a panasz és lázadás szavai hangzottak el. Ami pedig a felforgató elemeket illeti, hiába reménykednek, hogy bűnös cselvetéssel az olasz fasizmus gránittömbjét szétrepeszthetik.

Ha a jövőben is az olasz fasizmus erős és bölcs marad, a nagyság és a lehetőségek minden útja megnyílik előtte.

Éljen a Nemzeti Fasiszta Párt!

1921 november 16.

AZ ÁLLAM MEGHÓDÍTÁSA FELÉ.

A párt új direktórium a olaszokhoz intézett kiáltványban hirdeti ki a fasiszta forradalom elveit és jogait.

A Nemzeti Fasiszta Párt új direktóriuma tegnap Milánóban ülést tartott és a következő kiáltványt bocsáj-totta közzé:

Most, mikor a Nemzeti Fasiszta Párt igazgatását kezünkbe vesszük, üdvözljük nagy Halottainkat, üdvözljük hadseregünk katonáit, üdvözljük Olaszország nagyságában hívő összes olaszokat.

A Rómában összegyűlt Harcos Fasciók képviselőinek egyetértő akaratából politikai párttá átalakult fasiszta mozgalomnak nincs mit mártírjai vérével megszentelt és áldozatokkal teli történelmében megtagadnia.

A párttá való átalakulás arra irányzott törekvés, hogy zászlóaljainkban szolgáló katonákat szigorú fegyelemnek vessük alá; az ország újrafelépítésének erőteljesebben megnyilvánított akarata; annak szükségessége, hogy az állam kormányzására törekvő sok mozgalom és párt között határozott programmal különböztessük meg magunkat.

Ma, mint tegnap, a fasizmus fennen hangoztatja létezésének jogcímét, a minden tettét sugalmazó magatartást: *a nemzet szolgálatára készenálló önkéntes népkatonaság vagyunk, az állammal és az államért küzdünk* mindazokban az esetekben, mikor az a nemzeti hagyományok, akarat és érzés védelmére lép fel, elszánva arra, hogy akaratát mindenáron érvényesíti.

Az állam helyébe lépünk mindazokban az esetekben, amikor az a nemzeti összetartás alapjait bomlasztó okok és egyének ellen képtelen elnézés nélkül szigorral fellépni.

Az állam ellen lépünk fel, ha ez az ország nyugalalmát fenyegetők és szétrombolók kezeibe esne.

„Itália mindenek előtt, Itália mindenek felett“, ez volt tegnapi célkitűzésünk: és ez lesz a ma és a holnap célkitűzése is.

Éljen Olaszország, éljen a Fasizmus!

A P. N. F. direktóriuma:

Mussolini, Grandi, Dudan, Sansanelli, Bolzon, Calza Bini, Bastianini, Rocca, Postiglione.

Michele Bianchi, vezértitkár.

A PÁRT ALKOTMÁNYA.

A párt 1921 november 23-án közzéteszi alkotmányát és alapszabályait. Az olasz fasiszta társadalom embrionális alkotmánya ez.

A milícia zászlóaljainak hatásköre és működése határozott formát nyer.

Olaszországnak van már nagy pártja és hadserege.

A központi bizottság és a Nemzeti Fasiszta Párt direktóriuma milánói ülésükön az alanti alkotmány- és alapszabálytervezetet fogadták el:

Alapelvek.

A Nemzeti Fasiszta Párt a nemzet szolgálatára készenálló, népkatonaság (milícia). Működésének három alapja van: rend, fegyelem, rangfokozati tagozódás.

A P. N. F. céljainak elérésére szervezetét a következőképpen alkotta meg:

- a) igazgató szervek,
- b) párt alosztályok,
- c) szakcsoportok,
- d) harcos zászlóaljak,
- e) tartományi szövetségek,
- f) kerületi szövetségek,
- g) parlamenti csoport.

Igazgatószervek.

A P. N. F. igazgatószervei a következők:

- a) nemzeti tanács,
- b) központi bizottság,
- c) pártigazgatóság,
- d) pártfőtitkárság.

Nemzeti tanács.

1. A párt nemzeti tanácsát a központi bizottság tagjai alkotják.

2. A nemzeti tanács összessége a fasciók nemzeti szervezetének ellenőrző szerve.

3. A nemzeti tanács normális körülmények között hat hónaponként tartja üléseit és rendkívüli esetekben annyiszor, ahányszor a pártigazgatóság azt szükségesnek tartja.

Központi bizottság.

1. A központi bizottság tagjai Olaszország minden kerületének egy-egy megbízottja és a pártigazgatóság tagjai.

2. A központi bizottság tagjait a nemzeti kongresszus választja meg és a megbízatás tartama két kongresszus közötti időre szól. (A nemzeti kongresszus rendes körülmények között két évenként egyszer tart ülést, kivéve, ha a központi bizottság ettől eltérő intézkedéseket tenne, vagy a szabályszerű tagigazolvánnyal ellátott fasiszták kétharmadrésze követelné a kongresszus megtartását.)

3. Demisszió vagy pedig határozathozatal lehetetlensége esetében az egyes kerületek fasciói neveznek ki új megbízottat.

4. A központi bizottság a pártot irányító szervezet és a pártban megszervezettek akarátának egyenes kifejezője.

A központi bizottság hatáskörébe tartozik:

a) a pártalosztályok tevékenységének, politikai és gazdasági irányzatának felülvizsgálása;

b) a párt közhivatalokra kinevezett tagjaival és főleg a parlamenti csoporttal egyetértésben a jelzett tagok magatartását és tevékenységét illető irányelveknek meghatározása ;

c) saját tagjai és a tőle függő más szervek ellen szükségesnek mutakozó fegyelmi eljárás megindítása;

d) egyes tagjainak úgy egyéneként, mint bizottságokban, a teljhatalom és a különleges megbízatások osztása.

5. A központi bizottság tagjaira vár a kerületi szövetségek közötti összeköttetés és az azok feletti felügyelet végrehajtása.

6. A központi bizottság az egyedüli illetékes szerv olyan új irányelvek kitűzésére, melyek a kongresszus által kitűzött politikai programot hasznosan kibővítik, vagy a kongresszus határozatainak gyakorlati megvalósítását elősegítik; azon esetleges módosításokat is meghozhatja a központi bizottság, melyeket az események időközben szükségessé tennének.

7. Rendes körülmények között a központi bizottság három havonként ül össze és rendkívüli esetekben mindannyiszor, ahányszor tagjainak kétharmadrésze, vagy a pártigazgatóság azt szükségesnek tartja. A bizottság ülésének helye esetről-esetre állapítatik meg.

8. Megbízatainak gyors kiviféléhez a központi bizottság a pártigazgatóságot és a főtitkárságot veszi igénybe,

Pártigazgatóság.

1. A pártigazgatóság tizenegy tagból áll és jogszerint a főtitkár is tagja.

2. A pártigazgatóság, melynek tagjait a nemzeti tanács választja, résztvesz a központi bizottságban és tisztsége az egyik kongresszustól a másikig tart.

3. A pártigazgatóság ellenőrzi a szervezetek működését és kötelessége az összes megszervezetteket a kongresszus által alapelveiben és a központi bizottság által részleteiben kitűzött politikai irányzat szigorú szemmeltartására kényszeríteni; kivéve olyan politikai irányelvek szemmeltartását, amelyeket nem a központi bizottság tűzött ki, azonban a sürgősség méltányos esetei ezeknek kitűzését szükségessé tették; a központi bizottság azonban ez új irányelvek becikkelyezésére azonnal összehívandó.

4. Az intézőbizottság és annak titkára kezeli a párt vagyont.

5. A pártigazgatóság rendes körülmények között egyszer havonként ül össze és rendkívüli esetekben mindannyiszor, ahányszor tagjainak kétharmadrésze, vagy a pártfőtitkár azt szükségesnek tartja.

Pártfőtitkárság.

1. A pártfőtitkárságot a főtitkár, legalább két politikai helyettesítkár, egy adminisztratív titkár és tőlük függő segédhivatalnokok alkotják.

2. A pártfőtitkárt a pártigazgatóság jelölésére a központi bizottság választja meg. A pártfőtitkár kinevezése után és vele egyetértésben a központi bizottság, a pártigazgatóság által jelölt többi titkár kinevezését hajtja végre.

A segédhivatalnokokat a pártfőtitkár véleményének meghallgatása után, a pártigazgatóság nevezi ki.

3. Az összes hivatalnokok fizetését a pártigazgatóság szabályozza.

4. A pártfőtitkár közvetlenül a központi bizottságtól és a pártigazgatóságtól függ; a nemzeti mozgalom fölött őrködik, a célkitűzések megvalósítását szervezi meg, a pártigazgatóság és a központi bizottság tagjaival fenntartja az összeköttetést, utasításokat ad a tartományi, kerületi és pártalosztályok titkárainak, a pártigazgatóságnak propagandisták és tanulmányi bizottságok kinevezésére tesz javaslatot és a személyzet rendjéért és feyelmezettségéért felelős.

5. A pártfőtitkár a központi bizottság és a pártigazgatóság összes ülésein határozati szavazattal vesz részt és a parlamentális csoport ülésein véleményező joga van.

6. Az adminisztratív titkár a pártigazgatóságtól függ; a pártalapok gyűjtését vezeti és ellenőrzi, azonkívül erre vonatkozólag irányelvekkel szolgál.

7. Az adminisztratív titkár határozati szavazattal vesz részt a pártigazgatóság összes olyan ülésein, amelyeken adminisztratív és pénzügyi kérdéseket tárgyalnak meg és véleményező joggal mindazon más üléseken, amelyekre meghívást nyer.

Költségvetési és ellenőrzőbizottság.

1. Költségvetési és ellenőrzőbizottság állítatik fel. Három, a központi bizottság által, kebeléből választott tag alkotja.

2. Ezen bizottság kötelessége a párt adminisztrációjának és könyvvitelének felülvizsgálása és a pártigazgatóságnak és a központi bizottságnak való erre vonatkozó jelentéstétel.

Pártalosztályok.

1. Minden oly helységben, ahol legalább húsz fasiszta lakik, a P. N. F. egy alosztálya állítható fel.

2. Oly helységekben, ahol a húszas szám nem érhető el, egy alszekciót alakítanak, mely a legközelebbi alosztály vezetőinek van alávetve.

3. Minden alosztály megkapja a maga harci zászlóját.

4. Az alosztályokat egy direktórium, vagy egy politikai titkár igazgatja.

5. Minden alosztály vezetőségének a pártigazgatóság által előírt politikai és adminisztratív irányvonalakat a legpontosabban kell követniök és a párt vezetőihez a legfeltétlenebb fegyellemmel ragaszkodniök.

6. Minden alosztály köteles megalakulását a pártfőtitkárságnak és a tartományi szövetség titkárságának jelenteni, közölve a direktóriumát alkotók és politikai titkárja nevét. Alakuló gyűlésén a pártvezetőség vagy a tartományi szövetség egy kiküldöttjének jelen kell lennie.

7. Az alosztály a pártfőtitkárságtól kéri be a szükséges tagigazolványokat, ennek díját előre beküldve.

8. Minden tartományban az alosztályoknak tartományi szövetséggé kell alakulniök, hogy a kerületükben működő fasiszta alakulatokat egységes szervezetbe foglalhassák.

Szakcsoportok.

1. Az egyes fascióknak külön névjegyzéket kell vezetniök mindazon tagjaikról, akik — szakmunkások vagy szakemberek lévén, vagy mesterségüknél és tanultságuknál fogva — a közmunkákat illetőleg különleges gyakorlattal, vagy a nemzet, tartományok és községek gazdasági és közigazgatási tevékenységét illetőleg szakismerettel bírnak. Ezen névjegyzék az illetékes tartományi és kerületi szövetségekhez és a pártigazgatósághoz megküldendő.

2. A közszolgáltatások legfontosabb ágaiban (mint vasutak, villamosvasutak, gázgyárak, posta és távíró, villamostelegek, ivóvízszolgáltatás, orvosok és gyógyszerárak), — mindegy, hogy ezeket testületek, vagy magánosok vezetik — működő fasiszták, valamint azok az alkalmazottak és munkások, akik fentieknek segédkezetet nyújtani tudnának, minden fasció kebelében speciális műszaki csoportokká kell, hogy alakuljanak, ha a fasció direktóriuma a helyi szükségletnek számukat megfelelőnek tartja. Ellenkező esetben ezeknek a meg nem felelő létszámú műszaki csoportoknak egy, a tartományi szövetségtől függő tartományi műszaki csoporttá kell alakulniuk.

3. Ugyanazon hivatást vagy mesterséget űzők, ha számuk a fasció kebelén belül elég nagy, a helyi fasciók elhatározására külön mesterségbeli csoportokat alkothatnak, tekintet nélkül megelőző rendelkezésekre, vagy a nemzeti szindikátusok létezésére, melyekbe ezek a mesterségbeli csoportok tartozhatnak.

4. A műszaki csoportok közszolgálatban való alkalmazása, együttesen az őket védelmező harcászólóaljakkal, valamint a szakcsoportokra bízandó tanulmányok elrendelése, a helyi fasciókat, a tartományi szövetséget vagy a pártigazgatóságot illeti, aszerint, hogy ezen közszolgálatok és tanulmányok tárgya a község, a tartomány vagy a város. Azonban a pártigazgatóságnak, a tartományi és kerületi szövetségeknek jogukban van az egyes fascióktól a műszaki csoportok és szakemberek, az illető fasciók székhelyén kívüli pontokra való kirendelését is kérni, amennyiben az általános viszonyok ezt szükségessé tennék.

Harcos zászlóaljak.

1. Minden alosztály köteles harcászólóaljakat felállítani, melyek az ellenfél erőszakának ellenszegülnek és amelyek, a pártvezetőség felhívására, a nemzet legmagasabb érdekeinek védelmére sietnek.

2. A harcászólóaljak tagjai önkéntesen jelentkező fasiszták és a zászlóaljak mindegyikének meg van a maga „fiamma“-ja.

3. Minden harcászólóaljak kebeléből egy parancsnokot választ, egyetértésben az alosztály direktóriumával.

4. Oly helységeken, ahol több zászlóalj tartózkodik, a parancsnokok a hivatalos kinevezésre illetékes alosztálya direktóriumnál egy főparancsnokot jelölnek.

5. A harcászólóaljak politikai tekintetben direktóriumuktól, fegyelmi tekintetben parancsnokuktól függenek, ezek pedig, ott, ahol több zászlóalj tartózkodik, a főparancsnok alá tartoznak.

6. A harcászólóaljak a pártfőtitkárság mellett felállított főfelügyelőség parancsainak vannak alávetve.

7. A zászlóaljak az alosztályokkal összetartozó és azoktól elválaszthatatlan egésznek képeznek, ezért elítélendő minden autonóm csoportok létrehozására vagy hatalmi térfoglalásra irányuló törekvés.

Tartományi szövetségek.

1. A tartományi szövetséget a tartományba tartozó és a P. N. F.-be szabályszerűen beiratkozott alosztályok alkotják.

2. A tartományi szövetségek az őket alkotó alosztályok hozzájárulásaiból tartják fenn magukat.

3. A tartományi kongresszus legalább egyszer évenként tartatik meg.

4. A napirend letárgyalása után, a kongresszus a tartományi választmányt és a politikai titkárt választja meg: A szavazás alapjául a képviselők számaránya szolgál. Úgy a tartományi bizottságnak, mint a politikai titkárnak az illető tartomány lakosainak kell lenniök legalább hat hónap óta; ez alól kivétel a politikai titkárt illető pártfőtitkári engedély.

5. A tartományi bizottság kötelezettsége az egyes tartományi alosztályok politikai és adminisztratív tevékenységeinek ellenőrzése; hatásköre kiterjed az összes, a tartomány területére eső fegyelmi ügyekre.

6. A tartományi titkár köteles havonként a végzett munkáról a párttitkárságnak és a kerület a központi bizottság kebelébe kiküldött képviselőjének jelentést küldeni; a pártvezetőség tagjainak és a kiküldött tagoknak, ha erről értesítést kap, rendelkezésére kell állania.

Kerületi szövetségek.

1. A tartományi titkárok és a központi bizottság kerületi képviselője alkotják a kerületi szövetség intézőbizottságát.

2. A kerületi szövetség kötelessége, a pártvezetőség utasításai szerint, a kerület politikai életét megszervezni és fejleszteni.

Parlamenti csoport.

1. A fasiszta parlamenti csoport a párt parlamenti politikai képviselője.

2. A parlamenti csoport és a pártvezetőség közötti viszony a következő:

a) a parlamenti csoport titkára avagy más kiküldött megbízottja jog szerint részt vesz a pártigazgatóság ülésein és véleményező joga van.

b) a pártfőtákar a parlamentáris csoport ülésein jog szerint részt vesz és véleményező joga van;

c) a fasiszta parlamenti csoport kötelessége, hogy a pártigazgatóság meghallgatása után, a parlamenti politikai helyzettel szemben elfoglalandó álláspontját megállapítsa;

d) a központi bizottság hatáskörébe tartozik, hogy a parlamenti csoport meghallgatása után döntsön a csoportnak a hatalomban való esetleges részvételét illetőleg.

A részvétel melletti döntés esetén a jelölést a parlamenti csoport hajtja végre.

3. A fasiszta képviselőjelöltek kiválogatása az illetékes választói körzetnek hatáskörébe tartozik. Azonban a pártigazgatóság jóváhagyása az egyes jelöltekkel előzetesen bekérendő.

A képviselőjelölteknek legalább egy év óta a párt tagjainak kell lenniök.

MILÍCIA.

A Párt összes alosztályainak!

Az összes harcos zászlóaljoknak!

A napilapok a kormánynak a fasizmus elleni közeli általános offenzívájáról beszélnek. Hogy ezen hír-

nek mennyi alapja van, nincs módunkban megállapítani. Ha a következetesség kormányzóink irányelve lenne, ezt az eshetőséget eleve kizártnak kellene tartanunk; alig néhány napja, hogy on. Bonomi, a minisztertanács elnöke, a képviselőházat a háború utáni évek arra a legnehezebb korszakára emlékeztette, mikor a láthatáron fenyegetően közeledett az ország végromlása és „az olasz társadalom nem tudott többé az állam szerveinek segítségével talpraállani, elleniben a harcos fasciók támogatásával visszanyerte erejét“.

Akárhogyan álljanak is a dolgok, az olasz fasizmus készen áll létének, szervezetének, módszereinek és propagandájának védelmére.

Pártalosztályok és harcos zászlóaljok egy szétválaszthatatlan egységet képeznek, 1921 december 15-től kezdődőleg. Az alosztályok mindén tagja egyúttal tagja a harcos zászlóaljaknak is, amelyek, mint a párt alkotmányában olvasható, abból a célból állítottak fel, hogy „az ellenfél erőszakának ellenszegüljenek és a pártvezetőség felhívására a nemzet legmagasabb érdekének védelmére siessenek“.

Ezért a harcos zászlóaljok feloszlatása mindaddig kivihetetlen marad, míg a kormány a nemzeti fasiszta pártot egészében a törvényén kívül állónak ki nem jelenti.

Várjuk a további eseményeket, a haza és jövője iránti odaadással.

A pártfőtitkár: Michele Bianchi

A FASIZMUS NEMZETIES KÜLPOLITIKÁT KÖVETEL.

A P. N. F. vezetősége, tekintetbe véve a nemzetközi helyzet váratlan súlyosbodását, mely a cannesi konferencia félbeszakítására vezetett és genovai konferencia becsületének kockára tevésével fenyeget, a kormánytól oly külpolitikát követel, mely habár hozzájárul a béke fenntartásához és az Európa és Itália gazdasági újrafelépítéséhez annyira szükséges európai egyensúly fokozatos visszaállításához, mégis képes a nemzet méltóságát, helyzetét és érdekeit megvédelmezni. Megvédelmezni győztes,

vagy legyőzött nemzetek iránti kérkedés vagy gyöngeség nélkül, a nemzetet elszigetelni akaró minden törekvés és veszélyes kontinentális fennhatóság újrafeltámadása ellen.

Az elv első alkalmazásaképpen, tekintetbe véve azon eshetőséget, hogy a helyzet fejlődményei a Duna és az Égei-tenger mentén, viszhangra lelnének, fölhívja a kormányt, hogy Kisásziában támasztott igényeit újból megismételje és a Duna mentén bármilyen formában szláv nagyhatalom kialakulása ellen Olaszország ellenzését hirdesse;

és egyben kívánja, hogy a Dalmáciában még megszállva tartott Zárának nélkülözhetetlen harmadik zóna kiürítése megtagadtassék már csak azért is, mert ez a félszigetünk legegységibb megvédéséhez a veszélyes közepső Adria mentén okvetlen szükséges, annál is inkább, mivel a jugoszláv kormány mindeddig vonakodott a rapallói szerződésben a dalmátok részére kijelölt biztosítékokat megadni;

egyben a pártnak, a vezetőktől a legkisebb emberig kötelességévé teszi, hogy legszigorúbb fegyelmet tartsanak és az ország jövőjébe vetett hitük meg ne rendüljön, meri ez az előfeltétele annak, hogy az olasz külpolitika tisztelettel fogadtassék és sikereket érhessen el a külföldön.

A FASISZTA SZAKSZERVEZETEK MEGALAPÍTÁSA.

1914-től kezdődőleg, majd pedig 1919-ben, a fasciók nemzeti mozgalmában nagyszámú baloldali ember vett részt, tiszta szindikalisták, köztársaságiak, individualisták, egyszóval a proletariátus szellemi színe-virága, melyek az elpolgáriasult szocializmus hivatalos államfelforgatóival elégedetlenek voltak.

Ezek a csoportok, kezdetben forradalmi fasciók, aztán 1919-ben fasiszta előörs, megtudták őrizni extrémista fiatalságukat és a forradalomba vetett

őszinte hitüket. Mussolini mindig a fasiszta forradalom apostolainak tekintette őket.

Telítve vannak Mussolini iránti rajongással, jobban mint a tömegek.

Győznek, amikor 1922 január 24-én a párt megalkotja a fasiszta szakszervezetek testületének szövetségét, mely tegnap még a materializmus világszemléletébe süllyedt munkát újra a megillető méltóságra emelte, mint a művelődés hajtóerejét, mint a nemzeti élet morális elemét és egyúttal mint a kollektivitás és a hatalom tényezőjét.

A szakszervezetek a fasizmusnak másik oldalát építik ki: a korporációk államát.

1922 január 24-én Bolognában megtartott szakszervezeti gyűlés megállapítja mindazon szakszervezetek nemzeti testületekben valló megszervezésének szükségességét, amelyeknek programja és tevékenysége alapján a P. N. F. programjához és alkotmányához alkalmazkodik és amely nemzeti testületek az olasz korporációk szövetségének központi szervei lesznek.

Hogy ezen új szindikalista testület jellegét és céljait pontosan meghatározza, a gyűlés a következő alapelveket szögezi le:

1. A munka a legfenségesebb jog, mely az ember teljes és szükségszerű állampolgárságát a társadalmon belül biztosítja.

2. A munka az ember anyagi, erkölcsi és szellemi jólétének megteremtésére, tökéletesítésére és növelésére irányuló harmonikus törekvések alapja.

3. Munkásoknak tekintendők kivétel nélkül mindazok, akik törekvésüket a fenti céloknak szentelik; ezért a szindikalista szervezetnek alkalmas alosztályok megteremtésével és csoportjainak sokféleségével törekedniük kell mindannyiunk demagógikus túlzások nélküli magábfoglalására.

4. A nemzet, a fái összes anyagi és lelki értékeinek az egyének, kategóriák és osztályok feletti szintézise. Az egyének, kategóriák és osztályok azok az eszközök, melyeket a nemzet nagysága eléréséhez felhasznál.

Az egyes kategóriák és osztályok egyénei és annak érdekei azon feltétel mellett nyerhetnek törvényességet, ha a magasabb nemzeti érdekek kereteiben helyet tudnak foglalni.

5. A szakszervezet, vagyis a munkának a parazitizmus ellen irányuló védő és hódító eszköze, megszervezettségében kell, hogy a szindikalista testületbe való beilleszkedés öntudatát fejlessze ki, a társadalmi viszonylatok bonyolult hálózatát megvilágítsa és tanítsa, hogy az osztály fölött ott van a haza és a társadalom.

Az olasz korporációk szövetségének központi szervei a következők lesznek:

- a) az ipari munka nemzeti korporációja;
- b) a földművelés nemzeti korporációja;
- c) a kereskedelem nemzeti korporációja;
- d) a középosztályok és intellektuális osztályok nemzeti korporációja;
- e) a tengeri munkások nemzeti korporációja.

Napirend.

A szakszervezetek bolognai nemzeti kongresszusa a Nemzeti Szakszervezetek Általános Szövetségét megalakultnak jelenti ki; ez magába foglalja azon összes kézi, műszaki, intellektuális és szabad hivatású tevékenységeket, amelyek erkölcsi és anyagi felemelkedésük jogát (mely akarat és rátermetség, nem pedig elvont követelések eredménye lehet) egyesíteni tudják az állampolgároknak a nemzet iránti kötelességével.

Április 2 1-e, Róma alapításának évfordulója lesz
a Munka olasz ünnepe!

A fasiszta szervezetek képviselői és a velük rokonszenvezők bolognai első nemzeti kongresszusukon elhatározták, hogy április 21-ét, Róma alapításának évfordulóját, avatják a Munka ünnepévé.

ERŐS KORMÁNYT OLASZORSZÁGNAK!

A fasizmus hatalmasan megnövekedett politikai és lelki ereje már követelheti az olasz válság fasiszta módra való megoldását.

A diktatúra a leggyökeresebb megoldás! És Mussolini, kit a nemzet épsége foglalkoztat, nem tétozódik a diktatúrát követelni, amelyet senki, ismétljük, senki, még vasmarkú férfiak se mertek kiáltani.

Diktatúra felé?

Bolognában néhány száz fiatal tüntető, nagyrészt fasiszták, a Prefektúra ablakai alatt „le a parlamenttel“-t, a hadtestparancsnokság előtt pedig „Éljen a katonai diktatúrá“-t kiáltottak.

A napilapok erről az epizódról, habár mindenféle hírek bőkezűen nyitják meg oszlopaikat, mélyen hallgattak. Kétségkívül ez az esemény, felületes szemnek, nem emelkedik ki a vidéki napihírek tömegéből. De szellemi jelentősége egyszerűen óriási. Első nyilvános kinyilatkoztatása — és ezt újabbak is követhetik — a jelenlegi parlamentáris uralom mindinkább növekedő utálatának, és a lakosságnak az őt kormányozni tudó kormány utáni széleskörű és már nem titkolt óhajának.

Elsőnek hívtam én fel a figyelmet a parlament padjain egy katonai diktatúra lehetőségére és következményeire. De hozzá tettem volt, hogy ezen a területen a legnagyobb óvatosság kívánatos, mert a diktatúra kártyája az utolsó kártya, melyet ha kijátszottunk, vagy teljesen rendbejövünk, vagy a káosz zűrzavarába zuhanunk. De ma, új politikai és parlamentáris események hatága alatt, a diktatúra lehetőségét komolyan tekintetbe kell venni.

A tragikus valóság a következő: a nemzet, azaz a nemzet legjava, amelyik nem toródik el balfelé, a demagógikus szakadék felé, mint azt a Montecitorio sarlatánjai vélik, hanem jobbfelé, a rend, a fegyelem, a rendfokozati tagozódás felé, a nemzetnek ez a legjava három éve követel egy kormányt. Ez a fohászokodás többé vagy

kevésbé szenvedélyes vagy elkeseredett volt, a körülményeknek megfelelőleg; de mindig hiába volt. A kormány nem jött, és most sincs. A jelenlegi krízis a képviselőház tehetetlenségét jelenti, tehetetlenséget, amely még holnap sem fog tudni kormányt adni a nemzetnek.

Az is lehetséges, hogy a fasiszta tüntetők bolognai kiáltása holnap az egész nemzet hatalmas és ellenállhatatlan kórusává dagad.

1922 február 12.

A FASIZMUS ÉS AZ ADRIAI PROBLÉMA.

Az 1922 április 3-án Milánóban összegyűlt Nemzeti Fasiszta Tanács, az adriai kérdést megvizsgálva:

megindultsággal üdvözli mindazon halottakat és frontharcosokat, akik március 3-án véráldozatuk árán hangoztatták az olaszok jogát Fiumében;

Újból hirdeti a rapallói szerződést, illetőleg annak tárgyalásakor hangoztatott véleményét, annál is inkább, mivel a történelem már évek óta és napról-napra világosabban mutatja ki annak lehetetlenségét és alkalmazásának nehézségeit;

követeli az olasz kormánytól, hogy Zanella uralomra jutását akadályozza meg és Fiume természetes sorsának beteljesülésére való várakozásban haladéktalanul gondoskodjon Fiume városának és kikötőjének, valamint Zára városának és kikötőjének szükséges felvirágoztatását célzó gazdasági intézkedésekről; a N. F. Tanács a pártnak és a parlamenti csoportnak kötelességévé teszi, hogy a harmadik zóna kiürítését akadályozzák meg; tekintve, hogy Jugoszlávia még mindig késik az Olaszországra kedvező klauzulák végrehajtásával és a szerződést vezérlő szellem szerinti magatartással;

fölvívja Giurati, de Stefani, Giunta képviselő urakat, hogy Balbóval és Bastianinival egyetemben sürgősen könyvet írjanak meg, amelyben részletesen és okmányokkal támogatva, a Fasizmus 1922-iki fiumei eseményekben való részvételét világítsák meg.

A FIRENZEI FASCIÓ FELOSZLATÁSÁNAK BECIKKELYEZÉSE.

A nemzeti tanács április 4-iki ülésén a fasciók szigorú katonai fegyelmét hangsúlyozza, mikor is a firenzeiek ellen a legszigorúbb rendszabályokat lépteti életbe és a párt megbonthatatlan egységét minden bomlasztó törekvéssel szemben határozottan hangsúlyozza.

A nemzeti tanács, a párt összes tagjait, kivétel nélkül, figyelmezteti a fegyelem és a rangfokozati tagozódottság elvének könyörtelenül pontos betartására; az illetékes szerveket a fegyelmi szabályok legszigorúbb alkalmazására szólítja fel.

Helyesli és elfogadja a pártigazgatóság által a firenzei fasció ellen hozott intézkedéseket; tudomásul hozza, hogy könyörtelenül kizáratnak a pártból mindazok, akik az úgynevezett önálló fasciók felállításával a fasizmus nagyszerű egységét megbontani próbálják és kifejezi abbeli óhaját, hogy a firenzei fasiszták ismét visszatérjenek a fegyelem kereteibe és a fasiszta erők ezen tömbje, mely a közös jóért már annyi munkát és áldozatot hozott, ismét egységessé forrjon.

A SZAKSZERVEZETI KORPORÁCIÓK ELSŐ SEREGSZEMLÉJE.

Hatalmas egységek válnak le a régi politikai és szociális alakulatok testéről, hogy a fasizmus tisztító tüzeben megújuljanak. A fasiszta szindikátusok első kongresszusa hatalmas pörölycsapás az ellenségek reményeire.

A korporációk gyűlésén 52 tartomány képviseltette magát. A többi tartományok csatlakozásukat sürgönyileg közölték.

A képviselők száma 473, a szakszervezetek száma 2176, a megszervezettek száma 458.284,

ezekből:

a földművelés nemzeti korporációja	277.084
az ipari munka nemzeti korporációja	72.000
a tisztviselők nemzeti korporációja.....	31.000
szellemi munkások nemzeti korporációja	6.300
a szállítóipar, vasút, hajózás és kikötők munkásainak nemzeti korporációja.....	43.000
a színház nemzeti korporációja	5.000
műszaki vezetők nemzeti szakszervezete.....	8.200
közmunkák szakszervezete	10.700
különböző szakszervezetek	5.000

1922 június 6.

A FASIZMUS ALAPJAI.

Mussolini leszögezi forradalma történelmi indító okait és az új állam alapelveit.

Tagadjuk, hogy csak két osztály létezne, tagadjuk, hogy a világtörténelem tartalma az osztályharc jelensége lenne, mert az ember nem csupán gazdasági állat; állítjuk, hogy az osztályharc, valamint az osztályok együttműködése csupán percei a történelemnek, állítjuk, hogy ameddig emberek lesznek a földön — a szocialisták kánaáni ígéreteinek cáfolatául — mindig lesznek egyének, kategóriák, osztályok, nemzetek, fajok közötti küzdelmek, mert ez az emberi nem sorsa.

Ezért teljesen kizártnak tartjuk, hogy az osztályharcot a magántulajdonnak a munkások, a polgárok, az emberek összességének való átadásával megszüntetni lehetne. Szocialista Uraim, felkérem Önöket, hogy fogalmazzák meg szabatosan mondanivalójukat. Mondják meg, hogy a magántulajdont az összességnek akarják-e átengedni? Ennek a következménye: a magántulajdon az állam kezébe, az állam pedig egy pártnak és alkalmazottainak kizárólagos birtokába jut; az állami gazdálkodás a végső lehetőségekig megvalósíttatik és ez szükségszerűen az állam minden hozzátartozója szolgátságát, nyomorát és anyagi romlását idézi elő; a munkásokat éppúgy, mint a polgárokat.

Előttünk a tények és tapasztalatok. Tudjuk, hogy mi történt Oroszországban, hogy a magántulajdonnak az öszszesség kezeibe jutása egy zsarnoki, központosító elefántiázisban szenvedő állam létrejöttét hozta magával. A magántulajdon, miután államosított, *egy* későbbi korszakban visszatért az egyének és csoportok kezébe. Ugyanez érvényes az üzemek ügyvitelét illetőleg is, mely kollektív alapokról egyéni kézbe tér vissza, az ilyen visszaállítás összes kísérő jelenségeivel.

Mily ellentmondásokkal teli a szocializmus sorsa! A világháború lerombolja elméleti és gyakorlati építményét; aztán az orosz forradalom, az első kommunista jellegű forradalom, a szocializmus teljes tehetetlenségét bizonyítja be, hisz a társadalmat visszavezeti a kapitalizmus állapotába. Ez azonban természetesen nem akadályozza még a szocializmus hivatásosait abban, hogy továbbra is az internacionalizmus, az osztályharc, a kollektivizmus dicséretét zengjék.

De az élet folyama már messzi tőlük sodródik előre és ebbe a folyamba torkollik be és vegyül el a fasizmus, minden tévedésével, hiányaival és minden kísérletezésével, mely a fiatalok és erők kiváltsága. Kísérletezni, kockáztatni, újból kezdeni:, ezek a szocialista szótárból származott szavak, amióta a szocializmus, megszűnván mint hit, előbb egyházzá lett és az egyházból aztán ülő-életmódúak, seftelők és szélhámósok egyházi egyesületévé, amely most azon dühöng, hogy a fasizmus leleplezte és elsodorta.

A FASISZTAELENES SZTRÁJK ELLEN.

Semmilyen ellenforradalom sem tudja már a feketeingesek rohamát megállítani.

Az általános fasisztaellenes sztrájk meg fog bukni. Nem a reakció fogja megbuktatni, hanem egy mozgalom, amelyben hétszázezer munkás küzd és amely nem ismeri el a sztrájkot, mint forradalmi fegyvert, hanem a nemzet kárára gyakorolt zsarolásnak tartja.

Íme a fasiszta nemzeti párt kiáltványa:

Fasiszták! Olaszok!

Rágalmak és ostoba hazugságok azon aljas hadjárata után, melyben a demagógikus pénzarisztokrácia bizonyos elemei és az olasz fölforgatás összes árnyalatai — melyeket főleg szakszervezeti és szövetkezeti rendszerük bomlása gyötör és ejt kétségbe — testvéri segédkezet nyújtottak egymásnak, s most egy általános antifasiszta ellentámadás bontakozik ki. Ilynemű kísérlet Novarában meghiúsult. A Marche-ban csúfosan fölsült, Campaniában szónoklati gyakorlatozás maradt, Lombardiában és Piemontban csupán a városok munkásainak egyrészét tudta zászlói köré gyűjteni. A nagy közüzemek tovább működtek és minden fejvesztett sürgetés dacára a proletariátus nem engedelmeskedett és ezzel bebizonyította a nemzeti eszményre való megérettségét.

Olasz Fasiszták!

A nagy bolsevista hajótörés életbenmaradt szélhámosai nem a dolgozó tömegeknek az úgynevezett fasiszta mozgalomtól való megmentéséért rendezték az általános munkamegszakítást. Nem, a fasiszmus már 100.000 valódi olasz munkást gyűjtött össze szakszervezeteiben és nyert meg tanainak. A sztrájk nem más, mint tucatnyi, a proletariátus egy részének hátán élőködő szektának egymás közötti versengése, melyek közül mindegyik magának köve* teli a munkásság képviselőjét. Ezen belső okból kifolyólag a sztrájk előhívóinak lesz kárára és politikai, erkölcsi bukásukat fogja előidézni.

Fasiszták!

Tevékenységünk összpontosítása szükségessé vált. Vezetőségünk jóváhagyása kérendő ki a helyi kezdeményezésekhez, hogy mindennemű energiapazarlás elkerültesse és hogy erőnket gazdaságosan használhassuk fel. Ha ellenséges oldalról jövő kihívással állunk szemben, (ellentámadásunknak villámszerűnek és könyörtelennek kell lennie. A fasiszmusnak ne okozzon túlságos gondokat s ne siettesse tevékenységében a jelenlegi kormányválságból kivezető út keresése.

Munkások, kik ennek a hiábavaló sztrájkfelhívásnak, mely nemtelen pártspekulációt takar, engedtetek, térjete vissza munkátokhoz; fasiszták, vezéritek parancsát vár-

játok azzal a vasfegyelemmel, amely kiváltságotok és büszkeségetek. Mindenféle hitek és osztályok olaszai, fenn-
 nen hirdetjük, hogy a fasizmus nem szolgál és sohasem
 szolgált egyesek vagy osztályok önző érdekeinek; hogy
 nem gyakorol és sohasem gyakorolt terrort a dolgozó tö-
 megek ellen; hogy egyetlen legyőzhetetlen szenvedély
 tölti el: a Haza nagysága és fellendülése.

Éljen Olaszország!

Éljen a fasizmus!

A Nemzeti Fasiszta Párt Vezetősége.

1922 július. 22.-én/

ULTIMÁTUM A KORMÁNYHOZ.

Úgy látszik, mintha a küzdelem csupán a fasiz-
 musra és a szocialista csoportokra szorítkozna. Való-
 jában ez csak a küzdelemnek egy része. A küzdelem
 egésze az állam ellen irányul.

Az állam beismeri tehetetlenségét, mert egy-
 részt makacsul tartja az uralmat, másrésztől a
 fasiszta megoldást visszautasítja. Mussolini, mialatt
 a nemzetellenesek elleni küzdelmet szervezi, tudtára
 adja a felelős hatalmaknak, hogy a forradalomnak,
 mely már megindult, Olaszország kormányzására be-
 bizonyítottan joga van.

A sürgősen összehívott párt a Popolo augusztus
 1-i számában kihirdeti a nemzetellenes sztrájk elleni
 általános fasiszta mozgósítást.

Olasz Fasiszták!

A nemzetellenes pártok párbajra hívták ki a fasiz-
 must és a nemzetet. Az általános sztrájk, melynek ma
 éjjel meg kell kezdődnie, hiábavaló és nyomorult dolog,
 mert nem a munkástömegek fasizmustól való megszaba-
 dítását szolgálják — ami lehetetlen és hiábavaló, mert a
 munkások tekintélyes része zászlóink alatt gyülekezett,
 — hanem az úgynevezett baloldali minisztérium uralomra
 hozását.

A fasizmus a kihívást azonnal viszonozza. Ettől a pillanattól kezdve minden olasz fasiszta, az Alpoktól Szicíliáig mozgósítva van és vasfegyelmünk alá vetve várja a felelős fasiszta vezetők parancsait, kik eltökéltek, hogy a vörös demagógia ezen végletes kísérletét letörik.

Olasz Munkások!

Tagadjátok meg az elvetemedett politikusok csalárd-ságainak való engedelmességet, kik a bőrötökön játsszák kisdied parlamenti játékaikat. Fasiszta vasutasok és postások és távírdászok! Maradjatok a helyeiteken és végezzétek nyugodt öntudattal kötelességteket. A nemzet há-lás lesz nektek érte. A fasizmus meg fog titeket védelmezni.

Negyvennyolc órát engedélyezünk az államnak, hogy az összes alkalmazottaival, valamint a nemzet életére tör-rökkel szemben tekintélyének meghallgatást és tiszteletet szerezzon. Ez időpont elmúltával a fasizmus élni fog mozgásszabadságával és az Állam helyére lép, mely ismét bemutatatta teljes tehetetlenségét.

A SZOCIALISTÁK ÉS KOMMUNISTÁK ZSARNOK-SÁGA ELLEN A PROLETARIÁTUS FELLÁZAD.

Az elkeseredett harcot Mussolini vezeti. Biztató szavakat oszt mindenfelé és győzelmet ígér millió és millió olaszt felvillanyozó erőteljes vezércikkében.

Olaszország nem tágít.

Nem tágít és nem is fog tágítani. A kalmárok, a gyöngék, a bizonytalanok, az ingadozók, a lusták és a konokok álljanak el az útból! Kényszerítjük őket erre. Szívességet tesznek vele. Miután mi csupán ezt kívánjuk: szabad teret! Hogy élhessünk, szenvedhessünk, győzhessünk vagy helyesebben, diadalmaskodhassunk.

És diadalmaskodni is fogunk! Mert innen egy lépést se előre! Innen egy tapodtat se előre! Senki sem!

Senkit se engedünk tovább, egy tapodtat sem!

Mert baromi. Mert hiábavaló. Mert a legnagyobb örület.

A mai sztrájknak nincs értelme. Nincs igazolása.

Mit akarnak? Mi a céljuk velem?

Hadd beszéljenek a szocialisták.

De a szocialisták távol vannak és hallgatnak.

A szervezők meglógnak (gyávák), a szervezeti titkárok meglógnak (gyávák és ravaszok!), a képviselők (óh, a képviselő urak!) bezárkóznak a parlament hegyén, ott ütnek sátozt!

Proletárok, ez a színjáték érettetek van, a „tiétek“. Egészen! Élvezzétek! És tapsoljatok... a pásztoroknak. A megváltóknak. A gondolkozóknak. A költőknek.

De gondolkozzatok.

Ha csalatkoztatok, szálljatok magatokba. És ha nem... ébredjétek fel! És rúgjátok ki a hamis prófétákat. És átkozzátok őket meg. Minthogy ők ellenetek vannak — és kihasználnak benneteket — Olaszország ellen vannak.

A gyűlölet — mint az osztályharc — ő tőlük jön. És tőlük a bosszú, a halál!

Mert a gyűlölet velük van.

Meg akarnának törni bennünket. De mi nem fogunk tágítani. Le akarnának bennünket győzni. És mi fogunk győzni.

Mert mi — mi, csakis mi — hirdethetjük, hogy Olaszország vagyunk, amelyet nem lehet megtörni és amely győzni fog; Olaszország, amely megtöri.. mely megtöri az ellenségeit, bármilyen iskolához, bármilyen párthoz tartoznak is és megváltja és — miért nem? — ha szükséges, még bátorítja és vigasztalja is őket!

A Popolo d'Italia 1922 augusztus 2-iki számából.

A FASISZTAELENES MANŐVEREK BUKÁSA UTÁN A FASIZMUS A HELYZET URA.

A fasizmus az egész vonalon győz, A sztrájk félbeszakad, Olaszország ünnepli a szabadító feketeingeseket. Állampolgárok milliói húzódnak a Littorio zászlói alá, a még vörös tömegeket pedig megtöri a csalódás.

A párt az olasz állam kimúlását hirdeti kiáltványában, megállapítja a szocialista államfelforgatók

összeomlását és a bohóckodó sztrájkolás végét, és tiszteletével adózik az elesett fasisztáknak.

A P. N. F. Vezetősége megindult szívvel köszönti halottait, kik ezekben a napokban megnövelték Itália hőseinek új ezredét és a nemzet és párt bámulatát különösen felhívja Foriáni vasúti fűtő példájára, Castellamare Adriatico fasciójából, aki a fasiszta és olasz kötelesség mártírjaként, mozdonyán halt meg.

A P. N. F. vezetőségének kiáltványa.

Olasz Fasiszták!

Az általános sztrájk csúfosan és nyomorultul megbukott.

Nem sikertelenséggel, hanem óriási méretű katasztrófával állunk szembeni Az ellenállhatatlan fasiszta mozgalom elleni lázadás részleges és kedvetlen munkamegszakítássá zsugorodott, mely Itáliának kevés tartományára szorítkozott. Munkások egész kategóriái tagadták meg az engedelmességet ellenségeink piszkos politikai spekulációinak.

Vasutasok és postások, a nemzeti korporációk munkásai, feketeingesek és triariusok, a fasizmus vezérei és párthívei, mind a helyzet magaslatán voltak. A szociálkommunisták szórványos hátbatámadásait megtoroltuk. Sok munkáskamarán és városházak balkonjain a fasiszták által kitűzött háromszínű zászló lobog; Itália száz városa fel van lobogózva.

A bűnös kísérlet nem sikerült. De nem szabad és nem kell elfelejteni a vezetők felelősségét, különösen a jobboldali szocialistavezérekét, akik nagyobb jezsuiták és aljasabb söpredék a többieknél. A proletariátus hamis pásztorainak ily megalázó helyzete következtében a Munka Szövetsége elhatározta az általános sztrájk megszakítását, mely vagy nem is tartatott meg, vagy rövid és dicsőtelen haldoklás után már mindenütt megbukott.

Ne álltassuk magunkat, hogy az olasz államfelforgatók pártjának sarlatánjai elismerik borzasztó vereségüket, ők rosszhiszeműek és hazugságból élők. De millió és millió állampolgár, az egész nemzet tanúskodhatik amellett, hogy a legnagyobbszerű antifasiszta kísérlet az olasz fasizmus politikai és erkölcsi győzelmével végződött.

Olasz Fasiszták!

A véglegesnek mondható vereséget szenvedett vörös csőcselék méltó párja a tehetetlen olasz államnak. A fasiszmus nélkül a nemzeti élet válsága kimondhatatlanul súlyosabb lett volna, mert a kormány nem tudta megelőzni a sztrájkot és nem volt képes szökevény alkalmazottait szigorúan megbüntetni.

A liberális állam kishitúsége ismét bebizonyult és a fasisztáknak technikailag és politikailag ezen örökké felkészületlen, ingadozó és akaratnélküli állam helyébe kellett állnia.

Fasiszták!

Ezen utósó nevetséges és bűnös, a haza egysége éa jóléte ellen irányuló merénylet letörésével ismét érdemekeket szereztek a nemzet szemében.

Éljen Olaszország! Éljen a fasiszmus!

AZ EGÉSZ NEMZET FORRADALMA.

Az utolsó események alkalmával tanúsított fasiszta magatartás és a teljes szocialista vereség¹ nem jelentik azt, mintha a szindikalizmus osztályharc jelleget venne fel.

A forradalom a népé és nem egy osztályé.

Szindikalizmus.

A római demokrácia napilapjai — így az Il Mondo és L'Época — ismét foglalkoztak a fasiszta szindikalizmussal és felvilágosításokat kérnek. Nem lenne szükséges, hogy mi ezeket megadjuk, mert álláspontunk számos írott és szóbeli közleményben eléggé megvilágított; de azért nem fog ártani ha mindezt kitartóan megismételjük.

A demokratikus újságok álláspontja a következő: a fasiszmusnak, amint szakszervezeteket alkot, azaz szindikátusokba és testületekbe gyűjti össze a munkások mindinkább növekvő tömegét, idővel erőnek erejével osztály-

politikát kell csinálni és a végén a fekete vagy háromszínű Littorio-zászlók alatt gyülekező munkások sokasága magával fogja sodorni a fasiszmust. Csupán a címke változik és nem a lényeg, a háromszínű szindikálizmusnak a vörös nyomain kell járnia.

Ezen következtetésük támogatására különböző olyan esetet sorolnak fel, amikor fasiszták, habár más célok szolgálatában, a vörösök módszereivel egyenlő, vagy ahhoz hasonló módszereket alkalmaztak. Ezen esetek azonban szórványosak és túlságos jelentőséget is tulajdonítottak nekik. Akárhogy is van, mi nem tagadjuk, hogy ezen tömegek súlya itt vagy ott alapelveinket kissé változtathatja. Sok idő fog kelleni, míg a fasiszta szindikalista mozgalom kiegyensúlyozódhatok és elemeit teljesen beolvaszthatja magába. Súlyos és hálátlan folyamat lesz ez, de annál dicsőbb a nemzet és a fasiszmus céljaira. Ha mindezt elismerjük is, ostoba dolog a fasiszta és a vörös szindikálizmus hasonlóságáról beszélni. Valójában *mély* szakadék választja el őket egymástól. Ennek bebizonyítására elég ez a megállapítás: a nemzeti szindikálizmus semmi esetben sem engedi meg a közüzemek megszakítását.

Az első május és az utolsó általános sztrájk közel-múlt eseteiben az egész nemzet megfigyelhette, hogy a közüzemeket illető sztrájkellenes álláspontunk nem csupán platonizmus volt, mert a munka folytatásának kézzel fogható bizonyítékával szolgált ugyanakkor, mikor a vörösök sztrájkoltak.

A kétfajta szindikálizmus közötti különbségtételhez elég ennyi is, de nem hiányoznak más, nem kevésbé mély választvonalak, például az osztályharcot illetőleg, mely a szocialisták tanainak egyik főpillére, részünkre, azonban csupán epizód, mely a történelem bizonyos eseményeit „magyarázza meg: az osztályharc, mely a szocialistáknak szabály, nekünk kivétel. Az érdekes az, hogy a gyakorlatban maguk a szocialisták sem tagadhatják, hogy a céhérekeken túl ott vannak még a termelés, a műszaki erők, a nemzet érdekei is.

Hogy aztán a L'Época a bérek dolgában tett szemrehányásaira feleljünk, elég, ha megmagyarázzuk, hogy álláspontunk nem a bérek leszállítására irányul, hanem lehetőséget akar magának biztosítani ennek végrehajtására

is, ha ezen parancsoló szükségesség felmerülne. A fasiszmus nem ígérhet és még kevésbé vállalhat felelősséget a bérek végtelenségig való emeléséért, mert ez gazdaságellenes s ezért lehetetlen. Azonban a fasiszmus nem fogad el olyan bérleszállítást, amelyet a munkaadó szeszélye vagy önzése idézett elő; de elfogadja azt — amit maguk a szocialisták is a szerencsétlen kimenetelű sztrájkok után elfogadtak —, amikor az ipar általános krízise kényszerít a bérek leszállítására, mely a termelés megmentésének elkerülhetetlen előfeltétele. Jó időkben lehetséges a béremelések ígérete, de nem a jelenlegi időkben: most arról van szó, hogy mindkét oldalon egyformán áldozatokat hozzanak és a fasiszta szindikálizmus ezzel egyetért.

Egy más pontban is különbözik a vörös szindikálizmustól. Nem dogmatikus. Nem követ távoli célokat, nem törekszik bizonyos társadalmi vagy gazdasági formák elérésére. A fasiszta szindikálizmus célja az ipari és mezőgazdasági termelés lehető leggazdaságosabbá és legjövődelmesebbé való átalakítása. A termelés emelésével emelkedik a fogyasztásra rendelkezésre álló javak tömege és ezzel emelkedik az általános jólét. A termelő folyamat a munkások és munkaadók legszorosabb együttműködését kívánja. A fasiszta szindikálizmus kiválasztó: nem keresi a tömegeket, de nem is utasítja őket vissza, ha azok önként jönnek feléje. A fasiszta szindikálizmus nem hízeleg a proletariátusnak, nem díszíti fel azt az összes éreynyekkel, mint a szocialisták, kik mindig hajlandók a dolgozó tömegek tömjénezésére. A fasiszta szindikálizmus nem tagadja, hogy a nem távoli holnapban a termelők szervezetei, új gazdasági rendszer alapsejtjei lehetnek; de tagadja, hogy a proletariátusnak ma ereje lenne a maga civilizációjának formáját megteremteni. A fasiszta szindikálizmus nem vall katasztrófikus hitet, azaz nem hiszi, hogy az európai kapitalizmus képtelen lenne a jelenlegi válságból való kijutásra. Mindenesetre, ha Európát a kapitalista osztályok nem tudják megmenteni, még kevésbé tudják a munkásosztályok és legkevésbé a szocializmus különböző pártjai.

Folytathatnánk ezt a felsorolást, de úgy hisszük, hogy ennyi már elegendő volt annak kimutatására, hogy

a szindikál izmusról vallott elveink különböznek, vagy el-
lentétesek a szocializmus elveivel. A gyakorlati megvaló-
sítás még hátra van. De minden lehető megteszünk arra,
hogy a megvalósítás megfeleljen elveinknek, még ha a
tömegek el is hagynának bennünket. Nem kerestük őket.
Nem is pusztulunk bele elvesztésükbe.

A Popolo d'Italia 1922 szeptember 2.-iki számából.

IV.

A GYŐZELMES FORRADALOM

AZ UDINEI BESZÉD.

A duce 1922 szeptember 20-án Udinében tartott beszéde sok tekintetben már előjátéka a Nápolyban elhangzott forradalmi felhívásnak.

Ezzel a beszédemmel eltérek attól a szabálytól, melyet magamra parancsoltam: hogy ékesszólásom megnyilvánulásait a lehető legrövidebbre fogom korlátozni. Óh, ha lehetséges lenne, amint azt egy költő tanácsolta, a szóbő, terjengős és következetlen demokratikus ékesszólást, mely annyi ideig tévútra vitt, egy és mindenkorra megfojtani! Ezért biztos vagyok benne, vagy legalább is azzal a reménnyel hízelgek magamnak, hogy ti nem vártok tőlem más beszédet, mint kiválóképpen fasisztát, azaz vázlatosat, nyíltat, rideget és keményet.

Ne várjátok tőlem szeptember 20-ika emlékbeszédét.

Kétségtelen, hogy ez a tárgy hízelgő és kísértő, bőséges anyagot nyújt annak átgondolása, hogy mily mérhetetlen erővel és az emberek és nemzetek mily áldozatain át érhetette el Itália mostani, még nem teljes egységét, mert teljes egységről addig nem beszélhetünk, míg Fiume és Dalmácia és a többi területek nem tértek vissza birtokunkba, beteljesítve ezzel a szellemünket izgató büszke álmokat.

Hanem fölhívom figyelmeteket arra, hogy az olasz Risorgimentóban is, mely Nolában a könnyű lovassági osztály felkelésével kezdődött és 1870-ben a Porta Piával végződött, két erő lépett föl: egyik a hagyományos erő,

a fenntartás, a konzerváció ereje, a piemonti és sabaudi hagyományok ereje, egy kissé merev és maradi erő; a másik a lázadó és forradalmi erő, mely a nép és a polgárság legjavából ered és csupán ezen két erő megbékülésével és kiegyensúlyozásával volt lehetséges a haza egységének megvalósítása.

Ehhez hasonló folyamat megy végbe úgy látszik, ma is és erről később beszélni akarok.

De miért, kérdezhetitek, miért foglalja egybe a Róma szó és szimbólum a haza egységét? Szükséges, hogy a fasiszták elfelejtsék — mert ha nem tennék, úgy kicsinyesek lennének — a Rómában a múlt év októberében észlelt többé vagy kevésbé kedvezőtlen fogadtatást és meg kell, hogy legyen a bátorságunk annak beismerésére, hogy a történekeérti felelősség egyrésze a mai embe-reinkre hárul, akik nem voltak a helyzet magaslatán. De ha Mazzini és Garibaldi háromszor kísérelték meg a Rómába való jutást és ha Garibaldi vörösingeseit ama tragikus válaszut elé állította, hogy „vagy Róma, vagy a halál“, ez azt jelenti, hogy az olasz Risorgimento legjobb emberei szemében Rómának lényeges és elsőrangú szerepe volt az olasz nemzet új történelmében. Nézzünk tehát tiszta és neheztelésnélküli lélekkel Róma felé, mely a világ kyszámú szellemi központjának egyike, mert Rómának a történelemtől oly súlyos hét dombja között a történelem egyik legnagyobb szellemi csodája ment végbe, azaz egy egyetemes vallás változtatott formát és más arculattal vette át és kormányozta tovább azt a birodalmat, melynek határait Róma konzuli légioi a föld széléig tolták ki. Mi Rómát szellemünk székhelyévé akarjuk tenni, várossá, mely, miután megtisztítottuk az őt beszározó és bomlasztó elemektől, az általunk álmodott birodalmi Itália dobogó szíve és lelkes szelleme lesz.

Valaki azt az ellenvetést is tehetné: „méltók vagytok ti Rómára, tüdőtök, izmaitok, inaitok eléggé erősek, hogy az impérium dicsőségét és eszményeit örökölhessétek és tovább folytathassátok?“ és ilyenkor a gonosz kritikusok semmit sem mulasztanak el, hogy fiatal és túláradó erejű szervezetünkben a gyengeség jeleit fedzhessék fel.

A fasiszta autonómizmusról beszélnek; azt felelem a fasisztáknak és polgároknak, hogy ez az autonómizmus semmi jelentőséggel sem bír. Ez nem eszmék vagy irány-

zatok autonómiája. A fasizmus nem ismer irányzatokat. Az irányzatok régi pártok szomorú kiváltságai, melyek gyűlésező társulatok és tekintve, hogy semmi mondani-vagy alkotni valójuk nincsen, Bizánc papjaihoz hasonlóak, akik a világ problémáin tanakodtak, mialatt városuk elpusztult. A fasiszta autonóm törekvések elszórt kísérleteit felszámoltuk, mivel személyi törekvések megnyilvánulásai voltak. Most beszéljünk másról: a fegyvelemről. Én a legszigorúbb fegyvelem híve vagyok. A legnagyobb vasfegyvelemnek kell magunkat alávetnünk, mert különben nem kérhetünk fegyelmet a nemzettől. És csupán a nemzeti fegyvelmezetség fogja az olaszok tekintélyét a nemzetek tanácsában visszaadni. A fegyelmet el kell fogadni. Aki elfogadni nem akarja, arra rá kell kényszeríteni. Visszautasítjuk a demokratikus tanítást, hogy többé vagy kevésbé liberális beszédekkel és prédikációkkal kell hatni az emberekre. Bizonyos pillanatokban szükséges, hogy a fegyvelem uralmi és parancsoló tetteben fejeződjék ki. Olaszország minden fasisztájától egyetlen egy dolgot követelünk és ez legyen az egyetlen dogmájuk: fegyvelem! Csupán engedelmeskedve, csupán az engedelmeskedés szent alázatával nyerjük el a parancsnokolás jogát. Csak miután szellemünkben kiforrott az eszme, kényszeríthetjük ezt a többiekre. Előbb nem. Ezt Itália összes fasisztái meg kell, hogy jól gondolják. A fegyelmet nem mint a vezetőknek a nyáj fellázadásától való félelmét kell magyarázniuk. Nem, mert mi nem vagyunk olyan vezetők, mint a többiek és mert embereinket nem nevezhetjük nyájnak. Mi népkatonaság vagyunk és éppen mivel ezt a különleges alkotmányt adtuk magunknak, kell a fegyelmet életünk és tetteink alapjává tenni.

Most az erőszakról beszélek. Az erőszak nem erkölcs-telen. Az erőszak néha erkölcsös. Mi megtagadjuk ellenségeinknek a jogot arra, hogy erőszakunk miatt panaszkodjanak, mert ahhoz, amit az 1919-es és 20-as években elkövettek és az orosz bolsevikiek gyilkolásához képest, akik kétfélmillió embert végeztek ki és másik kétfélmilliót dobtak tömlöcbe, — a mi erőszakunk gyerekjáték.

Másrészt azonban, ha az erőszak döntő erejű, mert július végén és augusztusban negyvennyolc óra harc és rendszeres erőszakával elértük azt, amit negyvennyolc év propagandájával és szónoklataival sem érhattünk volna el. Tehát ha a mi erőszakunk egy rákfenés helyzetet fel-

old, erkölcsös, szent és szükséges. De, óh fasiszta barátaim, akikhez beszélek, szükséges, hogy a mi erőszakunk sajátosan fasisztajellegű legyen! Tíz ember erőszakát egy ellen vissza kell utasítani és el kell ítélni. Olyan erőszakot, melynek magyarázatát adni nem tudjuk, el kell, hogy ítéljünk. Van szabadító és leláncoló erőszak: és erkölcsös és ostoba és erkölestelen erőszak. Szükséges az erőszakot a pillanat szükségletéhez alkalmazni és nem iskolát, tant vagy sportot csinálni belőle. Szükséges, hogy a fasiszták jól vigyázzanak, hogy elszórt, nem okadatolt és egyéni erőszakoskodásokkal augusztus 1-ének ragyogó győzelmét el ne homályosítsák. Ezt lesik ellenségeink, akik bizonyos — valljuk csúnya — esetek után, mint a tarantói, azt gondolhatják vagy remélhetik, vagy azzal áltathatják magukat, hogy az erőszak, mely második lényünké vált, miután már nem lesz több célpontunk, amelyen gyakoroljuk, saját magunk ellen fog fordulni és azt saját magunkon vagy a nacionalistákon fogjuk gyakorolni. Most a nacionalisták tőlünk bizonyos kérdésekben elválnak, de meg kell mondani az igazat: minden csatában oldalunkon álltak.

Lehetséges, hogy van néhány vezetőjük, kik a fasizmust nem a mi szempontunkból nézik, de el kell ismerni és hirdetni, hogy a kékingesek Genovában, Bolognában és Milanóban a feketeingesek oldalán (harcoltak. Ezért a tarantói eset igen kínos és azt kívánom, (hogy a fasizmus vezetői oda hassanak, hogy elszigetelt epizód maradjon, melyet a helyi kibékülés és a kölcsönös rokonszenv hangsúlyozása mielőbb elfelejtetnek.

Ellenfeleink reményeinek egy más szempont is adhat tápot: a tömegek. Jól tudjátok, hogy én nem imádom az új istenséget: a tömeget. A demokrácia és a szocializmus szülötte. Azért, mert sokan vannak, igazuk kell, hogy legyen?

Szó sincs róla. Gyakran éppen az ellenkezője történik, azaz a szám ellenkezik a belátással. Mindenesetre, a történelem is bizonyítja, hogy a kezdetben csekélyszámú kisebbségek idézték elő az emberi társadalom gyökeres átváltozásait. Mi nem imádjuk a tömeget, még ha tenyerén és agyvelején ott vannak is az imádandó tyúkszemek, ellenben az olasz helyzetben új tényeket és szemléleteket veszünk tekintetbe. Mi nem utasíthattuk vissza ezeket a tömegeket. Felénk jöttek. Rúgásokkal kellett volna fo-

gadni őket? Őszinték? Meggyőződésből vagy félelemből jöttek hozzánk? Vagy pedig, mert tőlünk remélik annak elérését, amit a szocialistáktól nem kaptak meg? Ennek kutatása hiábavaló, mert nem láthattunk be a lelkekbe. Szindikálizmust kellett csinálnunk. Csinálunk. Azt mondják: „szindikálizmusotok a végén mindenben a szocialista szakszervezeti mozgalomhoz fog hasonlítani; erőnek erejével osztályharcot kell, hogy csináljatok“.

A demokraták, a demokraták egy része, melynek egyedüli gondja zavarcsinálás, ebben az értelemben folytatják hadműveleteiket.

Szakszervezeti mozgalmunk azonban a vörösektől abban különbözik, hogy számunkra a közüzemek munkamegszakítása semmi esetben sem lehetséges. Az osztályok együttműködése mellett foglalunk állást, különösen a jelen súlyos gazdasági válságában. Ezeket az igazságokat akarjuk bevésni szervezetünknek elméjébe. Ellenben ugyanilyen őszinteséggel a nagyiparosokat és munkaadókat figyelmeztetnünk kell, hogy a munkást ki ne zsákmányolják, mert bizonyos határon túl nem lehet már menni és a nagyiparosoknak és munkaadóknak, egyszóval a polgárságnak, számot kell vetnie azzal, hogy itt van a nép is, a tömeg, mely dolgozik és nem gondolhatunk a nemzet nagyságára, ha a dolgozó tömegek nyugtalanok és munkátlanok; a fasizmus kötelessége, hogy a nemzettel a tömegeket egygé forrassza, hogy holnap, amikor a nemzetnek szüksége van rá, rendelkezésére állhasson, mint a művésznek a nyersanyag, melyből remekműveit alkotja. Mi csupán egy, a nemzet életébe és történelmébe beillesztett tömeggel gyakorolhatunk jó külpolitikát.

E pillanatban rendkívülien időszerű kérdéshez jutottam. Kétségen felül áll, hogy a háború befejeztével nem tudtak jó békét kötni. Két lehetőség volt: vagy a kard békéje, vagy megvalósítható igazságossággal kötött béke. Ellenben, a demokratikus gondolkozásmód bomlasztó hatása alatt, sem a kard békéjét nem vívták ki, Berlin, Bécs és Budapest megszállásával és nem kötöttünk békét a lehetséges és megvalósítható igazságosság keretein belül sem.

Emberek, kik nem ismerték a történelmet és földrajzot (úgy látszik, hogy ezek a kitűnő szakemberek annyit tudnak földrajzból és történelemből, mint a gazdáik és mégis szétrakták és újra összerakták Európa politikai

térképét) azt mondták: „Minthogy a törökök alkalmatlanok Angliának, tüntessük el Törökországot. Minthogy Olaszország Földközi-tengeri hatalmasság kezd lenni és ehhez szüksége van az Adriai tengerre mint belöbölre, ne adjunk helyet Olaszország jogos adriai követelésének“ Mi történik? Hogy a leggyöngébben megszerkesztett szerződés a többiek előtt hull szét. De minthogy minden ezen szerződések megszerkesztésében merül ki, melyek alapján egy nép a többiekkel kapcsolatokba kerül, a sèvres-i szerződés széthullása magával; hozza a többi szerződések hasonló végének lehetőségét is.

Angolország, véleményem szerint, nem rendelkezik többé a helyzet magaslatán lévő politikai osztállyal. Valóban, láthatjátok, hogy tizenöt éve egy ember testesíti meg az angol politikát. Mindeddig nem volt lehetséges felváltani. Lloyd George, mindazok szerint, akik őt közelről ismerik, közepes ügyvéd és mégis több, mint tíz esztendeje képviseli az angol világbirodalom politikáját! Angolország ebben az esetben is tanújelét adja a birodalom kalmár gondolkozásmódjának, mely járadékaiból él és amelyik minden megerőltetéstől és minden véráldozattól irtózik. Hivatkozik a domíniumokra, Jugoszláviára és Romániára. Másrészről, ha a dolgok ebben az értelemben fejlődnek tovább, az örök és elpusztíthatatlan orosz kozák ismét fel fog bukkanni, mert ennek csak a neve változott meg, de lelke nem. Ki fegyverezte föl Kemálpasa Törökországát? Franciaország és Oroszország. Ki fegyverezhetné fel a holnap Németországát? Oroszország. Külpolitikánknak végeredményében nagy szerencséje, hogy a hadseregen kívül, melynek dicsőséges hagyományai vannak, a nemzeti hadseregen kívül, van még a fasiszta hadsereg is.

Szükséges lenne, hogy külügyminisztereink ezt az ütőkártyát is ki tudják játszani és a zöld asztalra dobva így szólnának: „figyelmeztetek benneteket, hogy Olaszország szakít a gyávaság és lemondások politikájával, akármibe kerüljön is!“

Mint mondtam, már más államokban is és külpolitikai szempontból is, tisztában kezdenek lenni az olasz fasiszmus által képviselt erővel; csupán a mi minisztereink maradnak meg továbbra is az alárendelt és legyűrt emberek magatartásában. Kérdezik programmunkat. Erre a kérdésre már megfeleltem Levantóban, harminc

vagy negyven fasiszta előtt tartott kis beszédben és nem hittem volna, hogy családias körben tartott szónoklatomnak ily nagy visszhangja lehessen.

Programmunk egyszerű: kormányozni akarjuk Itáliát, kérdezik: „és programm?” Programm van elég. Nem a mentőprogrammok hiányoznak Olaszországban, hanem az emberek és az akarat! Nincs olasz, aki ne érezné, hogy a nemzeti élet leggyötrőbb kérdéseinek megoldásához szükséges módszerek valamelyikének birtokában van. De úgy hiszem, hogy ti mindnyájan meg vagytok győződve arról, hogy a mi politikai vezetőosztályunk elégtelen. A liberális állam válsága ezen hiány és elégtelenség bizonyítéka. Az egyéni és kollektív hősiesség szempontjából nagyszerűen verekedtük végig ezt a háborút. Miután katonák lettek, 1918 olaszai harcosokká lettek.

Fölhívom figyelmeteket erre a lényeges különbségre.

Uralkodó politikai osztályunk azonban a háborút úgy vezette, mint valamely közönséges adminisztratív teendőt. Ezen férfiak, kiket mi mindnyájan ismerünk s kiknek fizikai képét szemünk előtt látjuk, most már elintézeteknek, legyőzötteknek, holtfáradtaknak látszanak. Tiszta tárgyilagossággal nem tagadom, hogy ennek a polgárságnak, melyet egy összefoglaló szóval giolittistának nevezhetnénk, nem lennének meg a maga érdemei. Megvanak a maga érdemei. De ma Olaszország forr a venetói győzelemtől, ma Itália túlrad az erőtől, a szenvedélytől, a lendülettől, úgyhogy ezek az emberek, akik mindenekelőtt a parlamenti ügyeskedésekhez vannak szokva, nem látszanak többé az események színvonalának magasságán. És így szükséges a következő kérdésre választ adni: „Miként lehetséges ezt a politikai osztályt, mely az utolsó időkben a szocializmussal szemben a lemondás politikáját folytatta, helyettesíteni?”

Úgy gondolom, hogy ez a helyettesítés szükséges és mennél gyökeresebb, annál jobb. Minden kétségen felül áll, hogy a fasizmus, ha holnap kezébe veszi a nemzet (negyvenmillió, sőt negyvenhétmillió olasz) sorsának intézését, rettenetes felelősséget vállal magára. Előrelátható, hogy sokan csalódottak lesznek, mivel csalódottak mindig vannak.

Barátaim! Mint az egyén, úgy a nép élete is bizonyos kockázattal jár. Bizonyos; pillanatokban szükséges, hogy emberek és pártok megtalálják a bátorságot, hogy

a nagyvonalú politika nagy felelősségeit magukra vállalják és hogy izmaikat próbára tegyék. Lehetséges, hogy sikerül nekik. Lehetséges, hogy megbuknak.

Én Nápolyban akartam erről beszélni, de úgy gondolom, hogy Nápolyban más mondanivalóim lesznek. Ne tétovázzunk tovább és térjünk az uralom kényes és veszedelmes kérdésére. Lehetséges-e — ez a kérdés — politikai rendszerünk mély átalakulása a monarchia intézményének bántódása nélkül? Milyen a fasizmusnak a politikai intézményekkel szemben elfoglalt elvi álláspontja? A politikai intézményekkel szemben elfoglalt álláspontunk semilyen tekintetben sem kötelező. Alapjában véve, a tökéletes kormányzati rendszerek csupán a filozófusok könyveiben olvashatók. Úgy gondolom, hogy a görög városok szerencsétlenül jártak volna, ha Plató tanait szóról-szóra alkalmazzák. Egy nép, amely kitűnően érzi magát köztársasági formák között, sohasem kíván magának királyságot. Egy nép, amely nincs hozzászokva a köztársasági államformához, a monarchiához való visszatérés után fog epekedni. Megpróbálták a németek négyszögletű fejére a frigiai sapkát húzni; de a németek gyűlölik a köztársaságot és az a tény, hogy a köztársaságot az entente kényszerítette rájuk, a németek köztársaság iránti ellenszenvét még fokozza.

Tehát a politikai formákat nem lehet „sub specie aeternitatis“ elítélni vagy elfogadni, hanem szükséges az illető nép mentalitásának, gazdasági helyzetének, szellemi erejének ezekhez a politikai formákhoz való viszonyát megvizsgálni.

Ez mind elvi álláspont. Már most, úgy gondolom, hogy a rendszer gyökeresen átváltoztatható, a monarchikus intézmény érintése nélkül. Alapjában, maga a köztársasági Mazzini, a republikánus tanok mestere sem tartotta tanait az olasz egység elérésére irányuló, monarchistákkal való szerződéssel összeférhetetlennek. Elszenvetted és elfogadta a monarchiát. Nem volt eszménye, de eszményeinket nem mindig érhetjük el.

Mi tehát kitérünk a monarchia intézményének kérdése elől, mivel úgy gondoljuk, hogy Olaszország nagyrésze gyanúval nézne olyan kormányváltozást, mely eddig a pontig menne. Ma sokan közömbösek a monarchiával szemben, de holnap már rokonszenveznének vele és szá-

mos érzelmi tényezőt találnának védelmére, hogy a fasiszmust támadhassák.

Alapjában, úgy gondolom, hogy a monarchiának semmi érdeke a fasiszta forradalomnak nevezett jelenséget megtámadni. Nem áll érdekében, mert ha ezt tenné, célpontunkká kell, hogy legyen és így nem lesz módunkban őt megkímélnünk, mert ránknézve ez élet és halál kérdésévé válik.

Miért vagyunk köztársaságiak? Bizonyos szempontból, mivel látunk nem eléggé uralkodó uralkodót. A monarchia a nemzet történelmi folytonosságát jelenti. Gyönyörű feladat, felbecsülhetetlen értékű történelmi feladat.

Másrészt szükséges megakadályozni, hogy a fasiszta forradalom mindent kockára tegyen. Kell, hogy bizonyos szilárd támpontokat meghagyjunk, hogy a nemzetnek ne legyen az a benyomása, hogy minden összezuhan, hogy mindent előlről kell kezdeni, mert akkor az első órák lelkesüléseit a pánik órái követnék, melyek lassanként az első órák hatását eltörölnék. Most minden világos. Célunk a szocialista és demokratikus fölépítményt lebontani.

Egy államot fogunk alkotni, mely így fog fiaihoz szólni: „az állam nem képvisel egy pártot, az állam a nemzet összességét képviseli, magábazár, oltalmaz mindenkiket, fölötte áll mindenkinek és bárki sértené is meg fenységét, meglakol érte“.

Az állam, melyet a venetói győzelem fog alkotni magának, nem ad igazat az erősebbnek; ezzel az állammal nem történhetik az, ami a liberális állammal történt, amely ötven év alatt nem szerelt fel magának egyetlen nyomdát, hogy lapját a nyomdászok általános sztrájkja alkalmával megjelentethesse; egy állam, amely nem áll egyetlen mindenható párt hatalmában, amilyen teljhatalom volt például a szocialista párt uralma. Az állam egész arzenálja összedől, mint egy ócska operettszínházi díszlet, ha tisztviselőiben nincs meg kötelességük hite. Ezért akarjuk az államot közgazdasági hatáskörétől megfosztani. Elég volt a vasutas, postás és biztosító államból. És elég volt az olasz adófizetők bőrén dolgozó üzemtulajdonos államból, mely az állam kimerült pénzügyeire oly súllyal nehezedik: de megmaradna a rendőrség a tisztességes emberek védelmére; megmaradnának az új nemzedékek nevelői; megmaradna a hadsereg, mely a haza sértetlenségét biztosítsa és megmaradna a külpolitika.

Polgárok, összefoglalóan kifejtettem nektek gondolataimat.

És ha ezek az alapelveink nem elégítenék ki a hallgatóságot, itt van a mi mindennapi tevékenységünk, melyet nem tagadunk meg, ha ügyelünk, hogy ne essen túlzásokba és ne károsítsa ily módon a fasizmust. Ezeket a szavakat szándékkal mondom, mert ha a fasizmus csupán egyike lenne a sok mozgalomnak, akkor az egyén vagy csoport gesztusa csak viszonylagosan lenne fontos. De a mi mozgalmunkért sok bíborpiros vér hullott. Gondolnunk kell a tegnapi halottaira. Meg kell gondolnunk, hogy autonómista törekvések és fegyelmetlenségek a szociálkommunista fenevad aljas ösztöneit izgathatják, mert ez le van ugyan győzve és ki van merülve, de titokban tervezi még a hatalom visszahódítását, melyet mi összefogásunkkal és tisztán megőrzött kardpengével fogunk megakadályozni. Alapjában véve, igazuk volt a rómaiaknak — „ha békét akarsz, mutasd, hogy készen állsz a háborúra“. Aki nem mutatja a harcra való felkészültségét, annak nem lesz nyugalma sem.

Mozgalmunk még őskorszakában van, még a fejlődés kezdetén áll és igazi történelme holnap kezdődik. Az, amit a fasizmus mindeddig végzett, negatív munka. Most szükséges, hogy építsen.

Barátaim, bizonyos vagyok, hogy a fasizmus vezetői megteszik kötelességüket. De bízom abban is, hogy a közemberek szintén megteszik a magukét. Mielőtt nagy céljaink megvalósítására elindulnánk, rostáljuk meg könyörtelenül sorainkat. Nem akarjuk, hogy közöttük sok legyen a megbízhatatlan elem.

MUSSOLINI MILANÓI BESZÉDE.

Mussolini milanói beszéde egyike annak a három beszédnek, melyet az októbervégi akció megkezdése előtt tartott és annak mintegy szellemi előjátéka.

Az általános várakozást véve tekintetbe, mely az olaszok lelkét valamely közlő esemény előérzetével tartja feszültségben, nem akartam elmulasztani az alkalmat, hogy álláspontomat bizonyos kérdéseket illetően tisztázam; jelen viharos időkben ez a tisztázás szükséges.

Sokszor, mikor a fasiszták tűzzel és vassal rohamozták meg a szociál-kommunista gonosztevők fészkeit, nem találtak csak futamodó hátakat. De most a milánói fasciók zászlóaljai az „Avanti“ megostromlására úgy indulták, mintha osztrák lövészárkot kellene bevenniök! Át kellett mászniok a falakon, drótsövényeket szétrombolniuk, kapukat bedönteniök és izzó ólommal és a megtámadottak fegyvereivel szembeszállniok. Ilyen az erőszak, amit én helyeslek és dicsőítek! És ezt az olasz fasizmus magáévá kell, hogy tegye.

Nem az egyéni, elszórt, gyakran hiábavaló erőszakot, hanem a döntő órák nagy, gyönyörű és könyörtelen erőszakát!

A halott hősök barátaink voltak! Emlékezzünk rájuk; meg fogjuk őket bosszulni! Nem fogadhatjuk el a humanitárius erkölcsöt, a tolsztoji erkölcsöt, a rabszolgák erkölcsét. Háborús időkben mi Szókratész elvét valljuk: jóban a barátokat, rosszban az ellenségeket felülmúlni!

A történelmi válság korszakát éljük, mely minden nap meggyorsítja ütemét. Az általános sztrájk, melyet a fasiszták véráldozata szakított meg, az általános válság egyik fejezete.

A nemzet és az állam között hasadás állott be. Itália nemzet. Itália nem állam. Itália nemzet, mivel az Alpeseektől Szicíliáig fajunk alapvetően egynemű; alapvetően egységesek nyelvünk és vallásunk, az 1915-től 1918-ig végigküzdött világháborúban ezen egységesség vérről szenteltetett meg és ha ezen hatalmas egységek elegendőek egy nemzet jellemzéséhez, úgy az olasz nemzet él: és teli van erőforrásokkal, a dicsőséges jövő felé való lendülettel.

De a nemzetnek meg kell, hogy legyen az ő állama és ez az állam sehol sincs. Ma az olasz liberalizmus újságja — a legelterjedtebb olasz újság, amely igen káros hatást gyakorolt, amikor sokszor lehetetlen elveket vallott — megállapította, hogy Olaszországban két kormány van és amikor kettő van, egy közülük fölösleges. A liberális kormány és a fasiszta kormány. A tegnap Állama, és a holnap Állama. „Szükség van egy kormányra“, írja ma a Corriere della Sera. Egyetértünk. Egy kormányra szükség van.

Ezen utolsó napokban két jellemző tünetről számolhatunk be, melyek jól bizonyítják, hogy a fasiszta állani a liberális államnál hasonlíthatatlanul jobb és hogy a fasiszta állam méltó a liberális állam örökségének átvételére. Két eset: egyikben a könyörület, másikban a törvény játssza a főszerepet.

San Terenzióban, Spezia mellett, hogy a halottakat mind eltemették, hogy a sebesülteket mind kórházba szállították, hogy a vidéket a füstölgő romoktól megtisztították, hogy a bútorokat és értékárgyakat megóvhatták az emberi sakálók pusztításaitól, hogy az élelem idejében osztatott ki a katonáknak, hogy San Terenzió tovább élhet, ez mind a fasiszta állam érdeme. És Lerici polgármestere — akiről megállapítottuk, hogy nem fasiszta — nem Facta miniszterelnöknek küldi hálálkodástól túláradó sürgönyét, hanem Mussolininek, amint azt a Popolo d'Italiában olvashattátok.

Ez az emberi könyörület, a nemzeti és emberi együttérzés esete.

Ugorjunk át Bolzanóba. Itt olasz törvényről és jogokról van szó. Ki védelmezte meg őket? A fasizmus. Ki érvényesítette az olasz érzelmeket egy városban, amelynek olasznak kell lennie? A fasizmus! Ki száműzte Perathonert, aki négy éven át öt olasz minisztert tartott sakkban? A fasizmus, amely az olaszok részére iskoláról és templomról gondoskodott, mely biztosította a Felső-Étsch olaszainak önérzetét! Ki helyezte a király mellszobrát a tanácskozóterembe? (a király Bolzanóban megfélekedezett erről: úgy látszik, nem fektetett súlyt rá!). A fasizmus!

A németek elcsodálkozva és meglepve látják a fasiszta ifjúságot, mely fizikailag szép és erkölcsileg kiváló és mintha ezek a németek, kik jogellenesen népesítenek be olasz területet, ezt kérdeznék: „melyik Olaszország ez?” És mi azt feleljük: „Ti, németek a defetista és rossz béke kormányai után egy más Olaszországhoz voltatok szokva, most *meg* kell szoknotok a venetói győzelem Olaszországát, mely az erély, erények és képességek Olaszországa, és amely így szól hozzátok: „a Brenneren állunk és ott maradunk! Nem akarunk Innsbruckig menni; de ne reméeljétek, hogy Németország és Ausztria visszatérhetnek Bolzanóba (Bozen)!“. Ilyen a fasiszta állam, a

napi krónika két jellemző esetében, a San Terenziói szerencsétlenség és Bolzanó fasiszta megszállásának esetében.

Ha a Corriere azt mondja: „sietnünk kell!“, mi is ezen a véleményen vagyunk! Egy nemzet nem élhet két állammal, két kormánnyal kebelében, melyek közül az egyik tényleg, a másik formailag van uralmon. De mily módon lehetséges a nemzetnek egy kormányt adni? Két módon Uraim: ha Rómában nem lettek mindannyian agyalágyultak, össze kell hívniok a kamarát november elejére, megszavazniuk a módosított választótörvényt és a nemzetet december hónapon belül az urnákhoz hívni. Tekintve, hogy a Facta-kormányválság, amint a Corriere sóhajtja, nem változtatna a helyzeten.

Juttassátok az olasz parlamentet mai erőbeosztásával harmincszor válságba és Facta úr harminc reinkarnációjával fogtok találkozni. Ha a kormány, óh uraim, nem fogadja el ezt a megoldást, úgy kényszerít minket, hogy a másik megoldást válasszuk. Mint látjátok, nyílt kártyákkal játszunk, másrésről, ha arról van szó, hogy az állam megdöntésére rohamozunk, nem lehetséges többé a kis összeesküvés, melyet megkísérlünk az utolsó percig titokban tartani. Nekünk sok százezer embernek kell parancsot adni. És azt mondjuk: „itt áll egy új Olaszország, amelyet ti, liberális kormányzóink többé meg nem értetek. Meg nem értetek maradi gondolkozásmódokat, merev vérmérsékletetek folytán, meg nem értetek, mert a parlamentáris politika szellemeteket elszikkasztotta. A lövészárkokból feltámadt Olaszország erős indulatokkal és tettel teli Olaszország“.

A tegnap Itáliája és a ma Itáliája között a tragikus ellentét nyilvánvaló és az összeütközés elkerülhetetlennek látszik. Most reánk vár értékeink, erőink kifejlesztése, törekvéseink célirányos egymásmellé rendelése, hogy ezen összeütközés győzelmünkkel végződhesse. Különben is, harcunk kimenetele nem lehet kétséges.

A liberális állam álarc, mely mögött nincs többé arc. Egy deszkaépítmény s mögötte nem állnak falak. Rendelkezésére állanak még erők, de ezeket az erőket szellem nem élteti. Mindnyájan, akik ezen állam támaszai kellene, hogy lennének, érzik, hogy államuk a nevetségesség, tehetetlenség és gyalázat határán áll. Másrésről azonban, Mint azt Udinében már mondtam volt, mi nem akarunk

mindent egy kártyára feltenni, mert mi nem mint az emberi nem megváltói jelentkezünk és az olaszoknak semmi különlegeset nem ígérünk. Sőt lehetséges, hogy az olaszokra még szigorúbb fegyelmet kényszerítünk. A proletariátusnak lakolnia kell, de aztán meg kell, hogy adjuk nekik a föltámadás lehetőségét; van azonban egy polgárság, mely minket éppen így gyűlöl, mely megkísérli soraink megzavarását, mely a fasisztaellenes rágalmozás összes újságjait pénzeli; egy polgárság, amely tegnapig aljas módon a nemzetellenes erők lábaihoz vetette magát; egy polgárság, mely iránt könyörtelenek leszünk.

Ellenségekkel vagyunk körülveve: nyílt és titkos ellenségekkel. Nyílt ellenségeink“ a fölforgató pártokhoz tartoznak és a lesből való rajtaütés gyilkos módszereiben tükélyre tettek szert.

De vannak alattomos ellenségeink is, akik a háromszínű zászló árnyékában kísérelik meg a fasiszta mozgalom megsebzését, soraink közé való beszivárgást és álmozgalmakat indítanak, hogy mozgalmunkat épp abban az időpontban gyöngíthessék, amikor legnagyobb szükség lenne a zárt egységre.

Ami minket a demokráciától elválaszt, nem a választási csalafintaságok. Az emberek szavazni akarnak? Tegyéek azt! Szavazzunk a meghülyülésig! Senki se akarja az általános választójogot elnyomni.

Az olaszokat három kategóriába osztjuk. A közömbös olaszok, akik házaikban maradhatnak és várhatnak, a rokonszenvezők, akik szabadon jöhetnek-mehetnek és végül az ellenséges olaszok, akik nem járhatnak-kelhetnek szabadon. Nem adhatunk szabadságot azoknak, akik ezt meggyilkolásunkra használnák fel. Ebben áll a liberális állam ostobasága, mely szabadságot ad mindenkinek, azoknak is, akik ezt leverésére használják fel. Mi nem adjuk meg ezt a szabadságot. Még ha ezen szabadság követelése a halhatatlan princípiumok elavult lapjára lenne is írva.

A fölforgató pártoknak bealkonyodott. Egyszer élt a szocializmus. Ma négyféle is van és mindegyikük azt gondolja, hogy az igazi szocializmust ő képviseli. A proletariátusnak szét kell züllenie. Elvesztette bizalmát és a vezérek magatartása undorítja. Mondtam már, hogy a szocializmus nem csupán mint párt hanyatlik: hanem mint filozófia és tanítás is. Olaszok és általában nyugati

népek logikájuk és bírálatuk tüivel fölszurkálják a nemzetközi szocializmus furcsa puffadtságait.

Történelmi távlatból nézve, alapjában mintha ez Nyugat és Kelet küzdelme lenne: a kaotikus és lemondó Kelet és a mi nyugati népünk között, akik nem hagyjuk magunkat túlságosan a metafizika szárnyaitól elragadni és kézzelfogható kemény valóságokra vágyakozunk.

Az olasz fasizmus a demokratikus hóbort visszahatása, mely mindent szürkévé, középszerűvé tett és mindent kiegyenlített, amelyben az államfőtől a törvényszéki szolgáláig mindenki az állam tekintélyének elrejtésére, gyöngítésére és átmenetivé való tevésére törekedett. A túlságosan demokratikus királytól az utolsó államtisztviselőig mindnyájan megszenvedtük ennek a téves felfogásnak a következményeit. A demokrácia azt hitte, hogy a nép tömegei megbecsülik és nem értette, hogy a nép megveti azt, aki nem mer az lenni, aminek lennie kellene. Mind ezt a demokrácia nem értette meg. A demokrácia megfosztotta a népet életstílusától. A fasizmus visszahozza a stílust a nép életébe: színt, erőt, festőiséget, meglepetés-szerűt és rejtélyest: egyszóval mindazt, ami a tömegek lelkének kell. Mi az összes húrokon játszunk: az erőszak-tól a vallásig, a művészettől a politikáig. Politikusok vagyunk, harcosok vagyunk. Szakszervezeti mozgalmat csinálunk és utcai ütközeteket is. Ilyen a fasizmus, ilyennek terveztük és ilyennek valósítottuk meg, főleg Milanóban.

Szükséges, óh barátaink, hogy a fasizmust az erő és bölcsesség ez irányában vezessük tovább. Tartózkodjunk az utánzástól; mert ami például földművelő vidéken, egy adott pillanatban, egy adott környezetben lehetséges, nem lehetséges Milanóban; itt a helyzet nem annyira a természetes megérés, hanem a férfiak és dolgok erőszaka folytán fordítottatott meg.

Igen lehetséges, majdnem biztos, hogy holnap egy modern állam felépítményének egész súlya nehezedik majd vállainkra. Nem csupán egy pár ember vállaira: az egész olasz fasizmus vállaira.

Millió és millió, sokszor rosszindulatú szem fog ránk a határokon túlról is nézni. Látni akarják majd, hogy működik rangfokozati tagozódottságunk: hogy működik az igazságszolgáltatás a fasiszta államban, milyen a külpolitika, hogy oldják meg- az iskola, az expanzió, a hadsereg kérdéseit. És mindenki, aki hibát követ el, szégye-

nével az állam és ezzel a fasizmus rendjeit is szégyenbe hozza.

Tisztában vagytok, óh barátaim, a ránk váró súlyos feladattal? Szellemileg elő vagytok-e készülve erre az átmenetre? Azt hiszitek, elég lesz lelkesültségtek? Nem lesz elég! De mégis szükséges, mert a lelkesültség az emberi szellem alapvető és ősi ereje. Nem lehet semmi nagyot véghezvinni odaadó szenvedély vagy vallásos elragadtatás nélkül. De ez nem elegendő. Az érzelem mellett ott van az agy okoskodása és megfontolása is. Én hiszem, hogy a fasizmus, a nemzet erőinek ez általános váltságában rendelkezik az uralom átvételéhez szükséges követelményekkel. Nem a demagógia, hanem az igazság jogán.

És akkor, a nemzetet jól kormányozva, megindítva azt dicsőséges jövője felé, az osztályok érdekeit kibékítve, az olaszokat —mint egyetlen egységet — a nagyvilág feladatai felé lendítve, a Földközi-tengert tavunkká téve, szövetkezve azokkal, akik a Földközi-tengeren élnek és elkergetve azokat, akik rajta élőködnek: ezt a súlyos, türelmes, óriási vonalú művet végrehajtva, mi valóban az olasz történelem nagyszerű korszakát fogjuk megnyitni.

Bízom bennetek, Barátaim! Ti bíztok bennem! Ezen az őszinte kölcsönös megállapodáson nyugszik győzelmünk biztosító és bizonyossága! Éljen Olaszország! Éljen a fasizmus! Tisztelet és dicsőség vértanúinknak!

A NÁPOLYI BESZÉD.

Az olasz fasizmus Nápolyban gyűl össze és Nápolyból indul Róma ellen. Senki se mondotta, hogy így kell tenni, de ez a tömeg akarata, mely ezer zászlóval üdvözli a felszabadító Mussolinit, ugyanazzal a szenvedéllyel, amellyel Nápoly egyszer Garibaldit üdvözölte.

Fasiszták! Polgárok! Lehetséges, sőt bizonyos, hogy ékesszólásom bennetek bizonyos csalódottságot vált ki, bennetek, akik ékesszólástok gazdag és leleményes áradatához vagytok szokva. De én, amióta észrevettem, hogy az

ékeszszólás nyakát nem lehet kicsavarni, elhatároztam, hogy legalább lényeges alapvonalaira fogom leegyszerűsíteni.

Egy évvel ezelőtt, Rómában, alattomos ellenség és gyűlölet vett körül bennünket. Ma, hogy Olaszország minden tartománya egyesült itt Nápolyban, örülök, hogy ez a város, melyet a nemzet egészsége nagy tartályának nevezek, olasz, és férfiszívünknek jóleső őszinte és friss lelkesültséggel fogad bennünket. Ezért azt kívánom, hogy a legkisebb zavaró esemény se bontsa meg jelen gyűlésünket; követelem, hogy ennek bevégzése után az összes nem nápolyi fasiszták a legteljesebb rendben hagyják el a várost. Egész Olaszország figyeli ezt az összejövete-lünket, mivel — hadd mondjam ezt minden hamis szerénység nélkül, mely néha az ostobák védőpajzsa — nincs a háború utáni Európában vagy a világon érdekesebb, eredetibb, hatalmasabb jelenség, mint az olasz fasizmus.

Emlékezhettek, hogy Lupi barátommal az olasz képviselőházban föl tettem a nem csupán fasiszta, hanem olasz válaszkérdést: törvényesség, vagy törvényenkívüli-ség, parlamenti hódítás, vagy fölkelés? Mily úton-módon jut a fasizmus hatalomra? Mert mi az államot magunk-nak akarjuk! Azonban október 3-án én már megoldottam a helyzetet.

Hogy én választásokat követeltem, még pedig rövid időn belül, hogy én az új választótörvény alapján kértem a választásokat, mindenki előtt világossá tette, hogy már megtaláltam az utat és követelésem sürgőssége azt bizonyítja, hogy a szellemem munkája végső határára jutott. Ennek megtalálása az olasz politikai válság megtalálását vagy meg nem találását jelentette. Ezen követelés tőlem származott, de egy párttól is, mely hatalmas módon egyesíti magába a tömegeket és amely Olaszország összes új nemzedékeit, Olaszország szellemileg és testileg legkiválóbb ifjait egyesíti és amelyet a közvélemény széles uszálya követ.

Aztán ezen követelést a bolzanói és trentói események másnapján adtuk elő, melyek szemmel láthatólag bebizonyították az olasz állam tökéletes benuultságát és másik oldalról a fasiszta állam tetterejét.

Tehát, mindezek után a Rómában székelő gyöngé kormány, ahol Facta körül az antifasiszta visszahatás három fekete embere áll — Taddei, Amendola és Alessio

urakra célzok —, ez a kormány a mi válaszkérdésünket a közbiztonság és a közrend területére tolja át! A kérdés ezen beállítása végzetesen elhibázott. Politikusok megkérdeznék, hogy mit óhajtunk. Nem vagyunk izgatott és bonyolult ,elmék. Nyíltan beszélünk, jók vagyunk a jókkal és rosszak a rosszakkal szemben. Mit kívántok, fasiszták? Mi egyszerűen azt feleltük: ennek a képviselőháznak feloszlatását, a választójogi törvény megreformálását, rövid időn belüli választásokat. Követeltük, hogy az állam hagyjon föl furcsa semlegességével, melyet a nemzeti és nemzetellenes erők közepette megőrzött. Pénzügyi jellegű szigorú intézkedéseket követeltünk, követeltük a dalmát zóna kiürítésének elhalasztását és öt miniszteri tárcát és a léghajózási államtitkárságot.

Magunknak kértük a külügyminisztériumot, a hadügyminisztériumot, a tengerészeti minisztériumot, a munkaügyi minisztériumot és a közmunkák minisztériumát. Biztos vagyok abban, hogy egyiketek sem ítéli túlzottnak ezen követeléseket. És hogy teljes képet nyújtsak, hozzáteszem, hogy ezen jogrenden belüli megoldásnál az én egyenes részvételem a kormányban ki volt zárva és ennek okát is adhatom, mert ha meggondoljátok, beláthatjátok, hogy nekem a faszizmus mozgalmának kezembentartásához széles és rugékony mozgásszabadságra van szükségem, polémiái és sajtószempontból is. És ők mit feleltek erre? Semmit! Sőt ennél is rosszabbat, nevetséges feleletet adtak. Mindezek ellenére Olaszország politikai embereinek egyike se lépett ki a Montecitorio kapuján, hogy szemével lássa az ország helyzetét. Erőink kicsinyes összeomlása után tárcanélküli miniszterségről beszéltek, mintha ez, a háború többé vagy kevésbé gyászos tapasztalatai után, nem lenne az emberi és politikai lehetetlenségek teteje. Mi, fasiszták, nem akarunk az uralomhoz cselédlépcsőn át jutni; mi, fasiszták, nem kívánunk hatalmas szellemi elsőszülöttségünkről egy nyomorult tál miniszteri lencséért lemondani! Mert mi a kérdést történelmi látószögéből látjuk, míg ők csak parlamentáris látószögéből.

Nem arról van szó, hogy egy többé vagy kevésbé életképes kormányt alakítsunk: hanem, hogy a liberális állam véredényrendszerébe — mely már összes feladatait megoldotta volt és amit nem felejtünk el neki — az új olasz generációk friss vérével vezessük.

Ez nem csupán az állam szempontjából, hanem a történelem és a nemzet szempontjából is lényeges.

Így az eszme, melynek történelmi jelentőségét nem értik meg, erőkérdéssé változik át. Különbösen is minden esetben, midőn a történelemben erős eszmei és érdekellentétek ütköznek össze, végül is mindig az erő dönt. Ezért gyűjtöttük magunk köré és kereteztük be vasfegyellemmel a mi légióinkat: hogy ha az összeütközés az erők mezején döntődne el, a győzelem minket illessen. Mi méltók vagyunk a győzelemre, mert a múlt parazitalerakódásai el kell, hogy tűnjenek, különben a jövőt megölnék.

Így aztán könnyen meg lehet érteni, hogy Róma urai keresve keresik a félreértéseket; hogy megkísérlik a fasiszmus egységét megbontani, hogy nagy problémák elé állítanak bennünket. Ezek a problémák: monarchikus államforma, hadsereg, belső béke.

Minden kétségen felül áll, hogy az egységes olasz élet biztosan támaszkodhat a Savoja-uralkodóházra. Épp így kétségen felül áll, hogy az olasz monarchia eredete és történelmének fejlődése folytán nem akadályozhatja meg a nemzeti fejlődés új irányait. Nem szegült ellen, amikor az alkotmányt adta, nem amikor az olasz nép — illetőleg annak akaratos és intelligens kisebbsége — a háborút kérte és akarta. Mi oka lenne hát arra, hogy ma ellenünk legyen, ha a fasiszmus nem szándékszik uralmát a maga maradandó formáitól megfosztani?

Ellenségeink hiába törekednek a félreértések állandósítására. A parlament és a demokrácia egész szertára semmi kapcsolatban sem állnak a monarchia intézményével. Aztán, mi nem akarjuk a nemzetet játékszerétől megfosztani (a parlamenttől). Játékszert mondok, mert az olasz nép nagyrésze annak tartja. Meg tudnátok mondani például, hogy van az, hogy tizenegymillió választó közül hatmillió füttyül választói jogára? Lehetséges azonban, hogy ha holnap valaki játékszerüket összetörné, elégedetlenkednének. A mi módszerünk az, ami minket alapjában a demokráciától elválaszt. A demokrácia azt hiszi, hogy az alapelvek változhatatlanok, azaz minden időben, minden helyen és minden esetben alkalmazhatók.

Mi nem hisszük, hogy a történelem megismétlődne, nem hisszük, hogy a történelemnek kötött menetrendje

lenne, nem hisszük, hogy a demokráciát szuperdemokráciának kell követnie!

Ha a demokrácia nemzetünknek a XIX-ik században hasznos volt, lehetséges, hogy a XX-ik században más politikai forma lesz az, mely a nemzeti társadalom közösségét jobban fokozza.

Ami pedig más intézményeket illet, melyekben az uralmi rendszer megtestesül, tudja meg a hadsereg, hogy mi, maroknyi merész férfi, megvédtük őket, amikor a miniszterek a tiszteknek azt tanácsolták, hogy összetűzéseket elkerülendő, polgári ruhát viseljenek!

Mi megteremtettük a magunk mítoszát. A mítosz hit és szenvedély. Nem szükséges, hogy valóság legyen mögötte. Valóságnak csak annyiban valóság, hogy ösztökélés, remény, bátorság. A mi mítoszunk a nemzet, a mi mítoszunk a nemzet nagysága! És ennek a mítosznak, ennek a nagyságnak, melyet mi valósággá akarunk tenni, minden továbbit alárendelünk.

Nekünk a nemzet főleg szellemi valóság és nem csupán területi egység. Léteztek államok, melyeknek óriási területeik voltak és amelyek semmi nyomot sem hagytak a világtörténelemben.

A nemzet nagysága abban áll, hogy szellemi erejét valósággá tudja változtatni. Róma nagy lett, amióta kis paraszt-demokráciájával lassanként egész Itáliát magába fonta és lassanként a római sasokat a föld szélső határáig vitte; a római világbirodalom a szellem akarásának alkotása.

Mi a nemzet nagyságát akarjuk, a szó anyagi és szellemi értelmében. Ezért vagyunk szindikálisták. És nem azért, mert azt hisszük, hogy a tömeg, mint szám, mint mennyiség, valami tartóssat tudna a történelem számára alkotni. A szocialista irodalmároknak ezt a regéjét visszautasítjuk. De a munkástömegek a nemzet tekintélyes részét alkotják, nélkülözhetetlenek a nemzet szempontjából háborúban és békében. Nem lehet őket visszautasítani és nem is kell. Nevelni is lehet őket és kell is; érdekeiket is kell védelmezni. Aminthogy én voltam az első, aki megkíséreltem köztünk és a fölforgató pártok között hidat verni és békét kötöttem legutóbb is, hogy a belső béke helyreállítását elősegítsem. Azonban nem áldozhatjuk fel jogainkat, a nemzet érdekét és jövőjét a belső béke követelményeinek, melyet mi jóhiszeműleg

ajánlunk fel, amelyet azonban az ellenpárt nem fogad el ugyanilyen jóhiszeműséggel. Béke mindazokkal, akik valóban akarják a békét, de mindazokkal, akik cselet szőnek ellenünk és a nemzet ellen, csak a győzelem után beszélhetünk békéről!

És most, Nápoly fasisztái és polgárai, megköszönöm nektek a figyelmet, mellyel beszédemet követtétek. Jó, hogy az ország minden részéből idejöttünk, hogy megismerjünk benneteket, hogy lássuk, milyenek vagytok, milyen a népetek. Én látom a jövő nagy Nápolyát, Földközi tengerünk igazi fővárosát (a földközitengerieknek Földközi-tengert!), látom Barival és Palermóval együtt az erő és termelőképesség hatalmas háromszögévé alakulni és látom, amint a fasizmus energiáit összegyűjti és egymásmellé rendeli, bizonyos környezettől kitisztítja, bizonyos embereket félretol, másokat zászlói alatt gyűjt össze.

Olaszország összes fascióinak zászlósai, emeljétek föl lobogóitokat és üdvözljétek Nápolyt, a Dél fővárosát, a Földközi-tenger királynőjét!

A NÁPOLYI GYŰLÉS UTÁN.

1922 október 25-én reggel kezdődik a nápolyi nagygyűlés.

Aurelio Padovani, a IX. zóna felügyelője napiparancsot ad közzé, melyben a gyűlés megkezdését jelenti be. Ez hamar lezárul, mert a feketeingesek oszlopai már Róma felé fordulnak.

RÓMA FELÉ!

A mozgalom ellenállhatatlanul és könyörtelenül halad előre. A minisztériumok, a parlament, az antifasizmus Rómáját mindinkább szűkülő acélprés szorítja körül. Meg kell adnia magát és ez meg is történik: a forradalomnak Róma kell, hogy ott hirdesse ki és kezdje meg uralmát.

Mussolininek a „Popolo d'Italia“-ba írt cikke már nem vezércikk, hanem hadszíntéri jelentés.

A vezér akarata és fegyvertársainak biztos hite győzedelmeskedik.

A helyzet.

A helyzet a következő: Északolaszország nagyrésze teljesen a fasiszták hatalmában van. Középitáliát — Toszkána, Umbria, a Marche, a Felső Lazio — a f eketeingesek tartják megszállva. Ahol a rendőrfőnökségeket és prefekturákat nem foglalták még el rohammal, ott a fasiszták a postahivatalokat és állomásokat szállották meg, amelyek a nemzeti élet nagy ideg-gócpontjai. A politikai hatóságok — egy kevésbé meglepetve és nagyon megrémülve — nem voltak már képesek a mozgalommal szembe szállni, mivel hasonló mozgalmat nem lehet megállítani és még kevésbé szétmorzsolni. A győzelem hatalmasan kezd kibontakozni a nemzet majdnem egyhangú helyeslése közepette. De a győzelmet nem csonkíthatjuk meg utolsó órában létrejött megegyezésekkel. Hogy a Salandra-féle kibontakozást elfogadjuk, ezért ugyan nem lett volna érdemes mozgósítani. Az új kormánynak tisztán fasisztának kell lennie.

A fasizmus nem fog győzelmével visszaélni, de nem akarja, hogy ez a győzelme megrövidíttessék. Ezt vegye mindenki tudomásul. Semmi se zavarja tettünk szépségét és lendületét. A fasiszták csodálatot érdemeltek és érdemelnek. Nagy áldozatot hoztak és ezt nagy és tiszta győzelemnek kell megkoronáznia. Minden más megoldást visszautasítunk. Értsék meg Róma urai, hogy itt az ideje, vessük el az ezerszer megismételt formalításokat, amelyeket kevésbé súlyos alkalmakból is lábbal tiportak, értsék meg, hogy a jelen pillanatig a válság megoldható a legortodoxabb alkotmányosság keretein belül is, de hogy talán holnap már minden késő. Bizonyos római politikusok lelkiismeretlensége néha a kikerülhetetlen sorsszerűséggel, néha a nevetségesen groteszkkal határos. Határozzanak! A fasizmus a hatalmat akarja és el is fogja nyerni! Popolo d'Italia 1922 október 28,

A FORRADALOM GYŐZELME.

A forradalom napjai izzóak és drámaiak. A feketeinges hadsereg győzelmesen bevonul Rómába. A régi világ, kettézúzva, a földön hever; de a fasizmus nem tűri a szürke és felemás helyzeteket. Mussolini a forradalomnak követeli az ország teljes irányítását. És elnyeri azt.

A nép a dúcét mint megmentőjét ünnepli. A fasizmus pedig hűen várja parancsait. A kormányzat gyeplője kezeiben van.

A forradalom győz. Az olasz fasiszta-állam 1922 októberével kezdi meg történetét.

A fasiszta-éra első esztendeje megkezdődik.

Az ellenállhatatlan fasiszta győzelem.

A Quadrumvirek kiáltványa.

Fasiszták!

Olaszok!

A döntő csata órája elérkezett. Négy évvel ezelőtt a nemzeti hadsereg ezekben a napokban indította meg a végső nagy offenzívát, mely a győzelemhez juttatott bennünket: ma a feketeingesek hadserege újból megerősíti és talpraállítja a megcsontított győzelmet, Róma ellen szegzi és a Campidoglio győzelmi piacára visszavezeti. Ma Hercegek és triáriusok egyként mozgósítva vannak. A fasizmus által hirdetett ostromállapot érvénybe lép. A Duce parancsára a katonai, politikai és közigazgatási hatalom egy titkos Négyestanácsra (Quadrumvirátusra) ruháztatik át, diktátori teljhatalommal.

A hadsereg, mint a nemzet erőtartaléka és legfelsőbb oltalma, nem kell, hogy a küzdelmekben résztvegyen. A fasizmus ismételten kifejezi hódoló bámulatát a Vittorio Veneto hadserege iránt. A közhatalom hivatalnokai és ügynökei ellen se masíroz fel a fasizmus, hanem a gyávákából és félkegyelműekből alkotott politikai osztály ellen, amely a termelő polgárságon uralkodik. Tudjuk mindnyájan, hogy a fasizmus egységes fegyelem alá akarja egyesíteni az egész nemzetet) és az összes erőket sza-

baddá tenni, hogy a gazdasági expanziót és az általános jólétet fokozhassák. A munka emberének, a mezőkön és gyárakban nincs mit félnie a fasiszta uralomtól. Az ő jogos érdekét becsülettel védjük meg. Nagylelkűek leszünk a védtelen ellenféllel, de irgalmatlanok a többiekkel. A fasizmus kirántja kardját hüvelyéből, hogy a sok csomót, mely a mai olasz életet megbéklyózza és elszomorítja, egycsapással keresztülvágja. Tanúul hívja az Egek Urát és ötszázezer szent halottunk szellemét, hogy csak egyetlenegy akarás hajt minket előre. Egyetlenegy lendület forraszt minket össze, egyetlenegy szenvedély gyűjt ki mindnyájunkat: a haza megmentésében és naggyátételében közreműködhetni!

Egész Olaszország fasisztái!

Ősrómai virtussal feszítsétek meg erőiteket és szellemeteket. Győznünk kell. Győzni fogunk.

Éljen Olaszország! Éljen a fasizmus!

A Quadrumvirátus.

A HATALOMRA JUTOTT FASIZMUS.

A „Popolo (Italia“ közli az első hivatalos közleményeket.

A Popolo d'Italia szerkesztőségéből.

Főszerkesztőnk az alábbi nyilatkozatot teszi közzé:

Mától kezdődőleg a Popolo d'Italia szerkesztését Arnaldo Mussolininek adtam át. Köszönetemet fejezem ki és üdvözlöm testvéri szívvel szerkesztőit, munkatársait, levelezőit, alkalmazottait, egyszóval mindenkit, aki kitartással és hűen dolgozott oldalamon e lap életéért és a haza sorsáért.

Róma, 1922 október 30.

Mussolini.

A miniszterelnök körlevele a prefektusokhoz.

Őfelsége a király bizalma az ország és a kormány élére hívott, melynek irányítását a mai naptól kezdődőleg magamra vállalom. Kívánom, hogy az összes tisztviselők, a legelsőtől a legutolsóig, kötelességüket értelemmel és azzal az odaadással végezzék, melyet a haza magasztos eszméi megkívánnak. Magam fogok erre példát adni.

A minisztertanács elnöke és belügyminiszter

Mussolini.

Diaz tábornok üdvözlete a hadsereghez.

Az új hadügyminiszter, Diaz generális, alábbi napi-parancsot küldi a hadsereghez:

Mai nappal magamra vállaltam a hadügyminiszteri tisztet. Az üdvözlő szó, melyet a hadsereghez intézek, hadd zengjen hódolatot legnemesebb hagyományaihoz: a változatlan hadierényhez, a király iránti föltétlen odaadáshoz, a haza nagy jövőjébe vetett hithez.

Kívánom, hogy a kötelességek tettekké váljanak, a szívek, erők és akaratok tartós összeforrásában.

A fasiszta főparancsnokság római kiáltványa. Fegyelmet! Engedelmisséget! Rendet!

A fasiszta főparancsnokság közli:

A fasiszta uralom immár belépett a törvényes rend kereteibe és mindenekelőtt rendet és vasfegyelmet kíván látni soraiban. Ez a fegyelem a fasizmus legszebb és legmagasabb erkölcsi tőkéje és csupán a rend betartásával lehet a nagy célok felé törni, melyekért a fasizmusnak küzdenie és amelyeket a haza érdekében elérnie kell, mert a haza java mindnyájunké. A fasiszta sereget, amely a haza nevében szerveződött, — inkább az erkölcsi szempontok tartják össze, mint rendszabályok avagy parancsok. Minden indulatos tett, minden fegyelmezetlenség, minden a vezérek parancsaival ellentétben álló akció a legsúlyosabb

bűn, mely azonnal és legszigorúbban büntetetik meg.

A fasiszták vigyázzanak jól és ne adjanak hitet mindenféle ravasz híresztelésnek, agent provocateurök, vagy felelőtlen elemek híreinek, hogy a külvárosi negyedekben feketeingeseket megtámadtak volna. Egész Róma ma velünk és értünk van. Sőt, a fasisztáknak kötelessége a lakosság túlnyomó részének lelkes fogadtatását olyan magatartással fogadni, mely küldetésünk biztos tudatáról tanúskodik.

A fasiszták és a hadsereg ma egy egység, melyet a haza és a király iránti szeretet köt együvé. A legszebb forradalom, melyet valaha is nép végigharcolhatott, most beteljesült. Ma minden fegyvercső nyílásába virág tűzesék és ezen szelíd jelkép fejezze ki az összes lelkek békeóhaját. Olaszország megmentésének és nagyságának ellenségei megértették, hogy a fasizmust lebírhatatlan energiák töltik el, melyek a néplélek sajátos tulajdonságaiban gyökereznek.

Egyébként a fasiszta katonaság mindig készen áll, hogy vezérei parancsát végrehajtsa, bárhol is szükség mutatkozna további hadmozdulatokra. Ez a fasiszta milícia a fegyverbe szállott nemzet igazi kifejezése, az, amit vággyal, de hitetlenül kívánt és óhajtott mindenki. A soknapi várakozás, a sok akolban töltött éjszaka, az előkészület napjainak ideges feszültsége, fáradalma és eső alatti menetelések ellenére a fasiszta csapatok még változatlanul erejük és vidámságuk teljében vannak, a szabadcsapatok nagyszerű példaképeiül, a garibaldista hősköltevény dicsőséges ragyogását egy még hatalmasabb és izzóbb ritmusban újítva meg.

A lelkek elkerülhetetlen izgatottságának ma egy derűs és nyugodt csendben kell megbékélniük. Semminemű túlkapásnak nem szabad ma nagyszerű erőinknek tiszteletparancsoló színjátékát megzavarnia, a fékezhetetlen akarás és vasfegyelem színjátékát, melyet a fasiszta miliciánk nyújtott. Óvakodni kell agent provocateuröktől, akik félreértéseket és okatlan dulakodásokat próbálnak előidézni és résen kell lenni, hogy semminemű olyan akció ne történjék, melyet a fasiszta erők főparancsnoksága előbb nem adott ki parancsban, mert ennek kizárólagos hatáskörébe tartozik a hírek átrostálása és eredetük megvizsgálása, hogy gyorsan elrendelhessen mindent, ami szükségesnek látszik.

A város lakosságának, a maga bölcs ítélőképességével és biztos meglátásával minden felmerült vagy felmerülhetõ zavaró incidens felelõségét a hamis hírek terjesztõire és az agent provocateurökre kell hárítania, akik közül számosnak már sikerült kilétét megállapítanunk. Sõt, a város lakossága fel is szólíttatik, hogy a fasiszta fõparancsnokságot ebben támogassa és a hatóságot mindazok nyomára vezesse, kik most a sötétben rejtõzködnek és alattomos eszközökkel próbálnak bajokat okozni.

KIÁLTVÁNY A NEMZETHEZ.

A történelem ítélkezik az emberek és tetteik felett. A történelem mindig igazolja a forradalmakat.

Mussolini a maga teljességében átérzi az óra irtózatosságot felelõségét és a november 4-én az országhoz intézett kiáltványában mindenkitõl fegyelmet, munkát és egyetértést követel a fasiszmusra váró nagy megvalósítások kiviteléhez.

A duce intelme a nemzethez.

Az olaszokhoz!

Fegyvereink nagy gyõzelmére való emlékezéssel és ennek megünneplésével a nemzet térjen magába, találja meg önmagát és tudatával alkalmazkodjon a pillanat kemény szükségességéhez. A kormány kormányozni és vezetni akar és fog is! Minden erejével a belsõ béke biztosítására s a nemzet tekintélyének külföldön való emelésére fog törekedni.

Csupán munkával, fegyelemmel és egyetértéssel küzdheti ki magát a haza a jelen válságból és indulhat el a nagyság és jólét korszaka felé.

A kormány nevében:

Mussolini.

MUSSOLINI ELSŐ MINISZTERELNÖKI BESZÉDE A KÉPVISELŐHÁZBAN.

November 16-án a kormányfő első beszédét intézi a kamarához. A beszéd a képviselőházból kizug a nemzethez. A parlamentarizmus alkonya bontakozik ki benne, föltáruznak az olasz népnek nyíló új utak és a fasizmus misztikus hite lángol fel (Istent hívja a fasizmus vezére) és Mussolini oszlopos alakja tornyosodik fel mögüle, hogy ezentúl magának kérje egészen az élő olasz történelmet.

Beszéd a képviselőkhöz.

Uraim,

első, mai tettem e falak között, hogy az önök iránti tiszteletemet formálisan lerovom és ezért nem kérem há-lájuk különleges kifejezését. Sok, sőt túlsók éven át minden kormányválságot a kamara oldott meg, többé vagy kevésbé bonyolult manőverekkel és csel fogásokkal, úgy-hogy minden válságot útonállóknak támadásához és a kor-mányt döcögő postakocsihoz lehetett hasonlítani. Most egy évtizeden belül másodszer történik, hogy az olasz nép — és pedig annak jobbik része — fölébe kerekedett egy kormányzatnak és kívülről állított fel magának rendszert, minden parlamenti párton kívül és minden párt ellenére. Az évtized, amelyről szólok, 1915 májusától kezdődik és magába zárja 1922 októberét. Az alkotmányosság szomorú túlbuzgóinak hagyom, hogy ezen többé vagy ke-ve-sbé siránkozó hangon elmélkedjenek. Azt állítom, hogy a forradalomnak megvannak a maga jogai. És hogy min-denki tudja, hozzáteszem, hogy a feketeingesek forradal-mát a legteljesebb mértékben védeni és fokozni fogom, a nemzet történetébe mint egyensúlyozó, továbbfejlesztő és kiegyensúlyozó erőt kapcsolva be azt. Nem akartam a győzelem poharát utolsó cseppjéig kiinni, pedig megte-hettem volna. Határokat jelöltem ki magamnak (mond-tam magamnak), hogy a bölcsességek legnagyobbja az, amelyik nem hagy el a győzelem után. Háromszázezer tökéletesen felfegyverzett ifjúval, kik mindenre elszánva,

parancsomra misztikus odaadással figyeltek, megfenyíthettem volna mindazokat, kik a fasiszmust sárbarántani és rágalmazni próbálták. Ezt a süket és szürke termet egy század táborhelyévé tehettem volna: elreteszelhettem volna a parlament kapuit és alkothattam volna kizárólagosan fasiszta kormányt, Alkothattam volna; de nem alkottam, mert legalább is ebben az első időben nem akartam.

Az ellenfelek búvóhelyeiken lapultak meg: most nyugodtan előjöhetnek és visszanyerték szabad mozgásukat, ezt fel is használják arra, hogy Carteban, Udinéban, Bergamoban, Muggiában mérgezzék a hangulatot és bajt keverjenek. Koalíciós kormányt alkottam és nem azzal a gondolattal, hogy parlamenti többségre szert tehessek, mert enélkül kitűnően meg tudnék lenni, hanem, hogy a fuldokló nemzet mentésére minden pártbeli árnyalaton túl egyesíthessem mindazokat, akik a nemzetet akarják megmenteni. Szívem mélyéből köszönetet mondok munkatársaimnak, minisztereimnek és miniszteri titkáraimnak, kormánytársaimnak, hogy velem együtt e súlyos éra felelősségét magukra vállalták és nem hallgathatom el mindazokat, akik a fasiszta mozgalmat aktív, vagy passzív csatlakozásukkal erősítették. Úgy hiszem, hogy ennek az egész gyülekezetnek és valószínűleg az olasz nép nagy többségének gondolatát tolmácsolom, mikor Őfelségének mély hódolatomat fejezem ki, aki az utolsó órák hiábavalóan reakciós kísérleteit visszautasította és így elkerülhettük a polgárháborút s lehetővé tette nekünk, hogy a parlamentáris állam elernyedtvé véredényrendszerén keresztül hajthassuk a friss fasiszta vért, mely a háborúban és győzelemben tisztult meg.

Mielőtt ezt a helyet elfoglaltuk, minden oldalról programot sürgettek tőlünk. Sajnos, nem a programok azok, amelyek Olaszországban hiányoznak; hanem az emberek és az akarás, amely ezeket a programokat valósággá tudja tenni. Az olasz életnek minden kérdése, ismétlem, mindegyik, a fehér papíron már megoldatott; de hiányzott az erő, amely ezeket tetté valósította volna. Ez a kormány ma ennek az erőnek és akarásnak a kifejezője.

A külpolitika az, mely bennünket ebben a pillanatban különösképen foglalkoztat és nekünk gondot okoz. Először erről fogok beszélni, mert úgy hiszem, hogy minden, amit

mondani fogok, sok aggodalmat fog eloszlatni. Nem fogom megtárgyalni az összes felmerülhető kérdéseket, mert ezen a téren is elsőbbséget adok a tettek a szavakkal szemben. Külpolitikánk alapelvei a következők: A békeszerződések, jók vagy rosszak legyenek is, ha egyszer aláírtak és becikkelyeztetek, végre lesznek hajtva. Egy állam, amelyik megbecsüli magát, nem vallhat más elveket. A szerződések nem örökkévalók és nem is jóvátehetetlenek: a történelem fejezetei és nem a történelem zárószavai. Végrehajtásuk azt jelenti, hogy kipróbáljuk őket. Ha a kivétel alatt lehetetlenségük bizonyul be, ez új helyzet előállítását jelentheti, mely a meglévő helyzet újabb átvizsgálásának a lehetőségét nyitja meg. Ügy a rapallói szerződés, mint a s.-margheritai egyezmény, amely az előbbinek következménye, a képviselőház elé lesznek terjesztve.

Miután megállapítottam azt, hogy a szerződések, mihelyt be vannak cikkelyezve, tiszteletben tartandók, külpolitikánk másik alapelveire térek át, a rekonstrukcionista ideológia visszautasítására. Mi nem ismerjük el, hogy Európa gazdasági életében bizonyos egység, vagy helyesebben mondva bizonyos kölcsönös összefüggés lenne. Elismerjük, hogy ez a lezüllött gazdaság kell, hogy visszaállíttassák, de kizártnak tartjuk, hogy az eddig alkalmazott módszerek a cél eléréséhez közelebb hoznának. Sokkal jobban használnak Európa gazdasági újjáépülésének a kölcsönös kereskedelmi szerződések, melyek két-két fél között jönnek létre, melyek inkább alapjául szolgálhatnak a népek közötti legkiterjedtebb gazdasági összeköttetéseknek, mint a bonyolult nagy konferenciák, melyeknek szomorú kimenetelét mindnyájan ismerjük. Ami pedig speciálisan Olaszországot illeti, mi a nemzeti hasznosság és méltóság politikáját kívánjuk követni.

Nem engedhetjük meg magunknak a képtelen önzetlenség politikáját, vagy mások céljainak való teljes odaadást. *Do ut des.* A ma Olaszországa számít a világban és ennek megfelelőleg kell, hogy súlya legyen. Ezt most már a határokon túl is kezdik elismerni. Nem követjük el azt az ízléstelenséget, hogy túlozzuk hatalmunkat, de ugyanakkor nincs szándékunkban, hogy ezt túlzott és hiábavaló szerénységből kicsinyítsük. Az én formulám egyszerű: semmit se adjunk ingyen (*niente per niente*), aki barátságunknak kézzelfogható bizonyítékait akarja

látni, a barátságnak ugyanilyen kézzelfogható bizonyítékait kell adnia. A fasiszta Olaszországnak épp úgy, mint ahogy nincs szándékában a szerződéseket összetépni, úgy nincs szándékában a háborús szövetségeseket elhagyni, sok politikai, gazdasági és normális okból. Róma egyvonalban áll Paris és London mellett, de Olaszországnak helyét tartania kell és szövetségeseinek azt a szigorú és bátor lelkiismereti kérdést kell feltennie, melyre azok a fegyverszünettől mind a mai napig elmulasztottak feleletet adni. Van-e még entente a szó valódi értelmében? Mi ezen entente-nek helyzete Németországgal, avagy Oroszországgal szemben, továbbá egy orosz—német szövetséggel szemben? Aztán milyen Olaszország helyzete ezen az entente-on belül, azon Olaszországé, mely nem csupán kormányainak gyöngesége következtében az Adriai és Földközi tengereken erős pozíciókat veszített el; miközben alapvető jogainak egynéhánya ismét vita tárgyává tétetik, azé az Olaszországé, amelyik nem kapott se gyarmatokat, se nyersanyagokat és amelyet a szó legszorosabb értelmében megnyomorítanak azok az adósságok, melyeket a közös győzelem eléréséért vett volt fel? Feladatomma teszem, hogy Franciaország és Angolország miniszterelnökeivel tartandó megbeszéléseken teljes világossággal megtárgyalom az entente bonyolult problémáját és azokat a problémákat, melyet Olaszországnak az entente-on belül elfoglalt jelenlegi helyzetéből következnek. Ebből a megtárgyalásból két lehetőség következhet: vagy megoldván belső ellentmondásait és aggodalmait, az entente valóban kiegyensúlyozott és homogén tömbbé válik, hol az erők igazságosan oszlanak el — ugyanazon jogokkal és ugyanazon kötelességekkel —, vagy pedig ütni fog utolsó órája és Olaszország mozgásszabadságát visszanyerve, becsületesen új politikai irányzatról gondoskodik, hogy érdekeit megvédhesse. Azt óhajtom, hogy az első lehetőség valósulhasson meg; tekintetbe véve a Kelet erjedését és a növekvő orosz—német—török barátságot. De hogy ez megtörténhessen, szükséges végre egyszer és mindenkorra a konvencionális frázisokat feladni: egyszóval szükséges a diplomatikus kibúvókról lemondani, amelyek minden egyes konferencián megisméltődnek és megisméltetnek és a történelmi tettek mezejére lépni, azaz oly szférába, ahonnét lehetséges ilyen, vagy olyan értelemben az. eseményeknek lendületet

adni. Egy olyan külpolitika, mint a mienk, a nemzeti célszerűség politikája, a szerződések tiszteletbentartásának politikája. Olaszországnak az entente-ben elfoglalt helyzetének tisztázását akaró politika, nem állítható be úgy, mintha a szó közönséges értelmében való kalandorpolitika, vagy imperializmus lenne. Mi békepolitikát akarunk követni: de nem az öngyilkosság politikáját. Hogy a sötétben látókat, akik a faszizmus hatalomrajutásától katasztrófális eredményeket vártak, érveiktől megfoszszuk, elég lesz, ha Svájjal való rendkívül barátságos viszonyunkat említjük meg és az ezzel kapcsolatos kereskedelmi szerződést, mely most készül és amely aláírva ezt a viszonyt még erősíteni fogja; teljesen rendezett viszonyunkat Jugoszláviával és Görögországgal, jó viszonyunkat Spanyolországgal, Csehszlovákiával, Lengyelországgal, Romániával, a Balti államokkal, ahol Olaszország új és nagy rokonszenvet ébresztett ezekben az utóbbi időkben és amelyekkel tárgyalunk kereskedelmi szerződéseket illetőleg és említjük a többi államokkal fennálló jó viszonyunkat.

Ami pedig Ausztriát illeti, Olaszország kötelezettségeinek továbbra is eleget fog tenni, valamint nem fogja elmulasztani, hogy Magyarország és Bulgária érdekében gazdasági érdeklődést fejtsen ki. Azt tartjuk, hogy Törökországot illetőleg Lausanneben el kell ismerni a már kész és változhatatlan helyzetet, a szorosok hajózását illető szükséges biztosítékok fenntartásával, az érdekelt európai hatalmak és a keresztyén kisebbségek jogainak biztosításával. A Balkánon és az Izlámnál előállott új helyzetet élesen szemmel kell tartani. Ha Törökország megkapta mindazt, ami illeti, nincs joga mást követelni. Egy bizonyos ponthoz érkezve, kell annyi bátorságnak lenni, hogy szemébe mondjuk Törökországnak: „eddig és ne tovább“. Semmi áron se. Csupán az egyenes és erős szóval, — mely annál egyenesebb és erősebb lesz, mennél őszintébb a Szövetségesek magatartása, — lesz lehetséges elkerülni a balkáni bonyodalmak és az ebből következő európai bonyodalmak veszélyét. Ne felejtsük el, hogy negyvennégyezer muzulmán van Romániában, hatszázezer Bulgáriában, négyszázezer Albániában, egy és félmillió Jugoszláviában: egy kis-világ, melyet a félhold győzelme, legalább titokban, fellelkesített.

Oroszországot illetőleg Olaszország úgy véli, hogy érkezett az ideje annak, hogy a maguk reális állapotában vizsgáljuk meg ehhez az államhoz való viszonyunkat, teljesen eltekintve annak belpolitikai állapotától, mint ahogy nem tűrünk külföldi beavatkozást a magunk dolgaiba se; ezért tehát hajlandók vagyunk egy végleges megoldás lehetőségét megvizsgálni.

Oroszország lausannei részvételét illetőleg Olaszország a legliberálisabb álláspontot támogatta és nem adja fel a reményt, hogy ez győzni is fog, habár mindaddig Oroszországot nem hívták meg, hogy a szorosok kérdéséről folytatott tárgyalásban résztvegyen. Az Egyesült-Államokkal való viszonyunk a legjobb és nagy gondot fogok fordítani főleg a kívánatos bensőséges gazdasági együttműködés kiépülésére. Kanadával kereskedelmi szerződést készülünk aláírni. Viszonyunk szívélyes a középamerikai és délamerikai köztársaságokkal, különösképpen Braziliával és Argentínával, ahol sok millió olasz él, akiknek nem szabad lehetetlenné tenni az ottani nyilvános életben való részvételt, ami színvonalukat emelve, nem fogja okét tőlünk eltávolítani, sőt még erősebben fogja őket a szülőföldhöz kötni.

Ami a pénzügyi és gazdasági problémát illeti, Olaszország a közeli bruxellesi konferencián azt az álláspontot fogja elfoglalni, hogy a háborús adósságok és jóvátételek szétválaszthatatlan egységet alkotnak. A nemzeti méltóság és célszerűség politikájának megvalósításához az államtanácsnak központi és periferikus szervekre van szüksége, amelyek eleget tehetnek a felébredt nemzeti öntudat új szükségleteinek és Olaszország külföldön megnövekedett tekintélyének.

A belpolitika vezérelveit ezekben a szavakban sűrítetem össze: Takarékoság, munka, fegyelem. A pénzügyi probléma alapvető elve: A lehető legnagyobb gyorsasággal ki kell egyensúlyozni az állami pénzügyek mérlegét. A zsugoriság (?) életrendje: A költségek okos elosztása, — segítségnyújtás a nemzet összes termelőerőinek, — a háború összes megmaradt csökevényeinek eltávolítása. A pénzügyi helyzetről, mely bár súlyos, de hajlamos a gyors megjavulásra, Tangorra kollégám fog

Önöknek részletesen jelentést tenni. Aki munkáról beszél, a termelő polgárságra és a mezők dolgozó osztályaira gondol. Nem adni kiváltságokat az elsőnek, vagy adni az utolsónak, hanem az összes érdekeket istápolni és a nemzet érdekeivel összhangba hozni! A proletariátusnak, amelyik dolgozik s amelynek sorsával mi törődünk, — persze minden bűnös demagógikus elnézés nélkül, — nincs mit félnie és nincs mit veszítenie, sőt csak nyernivalója van az olyan pénzügyi politikától, amely az állam pénzügyi mérlegét helyrebillenti és elkerüli azt a csődöt, amely a legirtózatosabb módon éppen a nép legalacsonyabb osztályait sújtaná. Kivándorlási politikánknak szakítania kell a túlzott atyáskodással, de az olasz állampolgárnak, aki kivándorol, tudnia kell, hogy hathatós védelmet talál nemzete külföldi képviselői útján. Egy nemzet külföldi tekintélyének növekedése arányos azzal a fegyelemmel, amely belső állapotaiban megnyilvánul. Tagadhatatlan, hogy a belpolitikai helyzet megjavult, de még nem annyira, amennyire óhajtanám. Nem akarom magam könnyű optimizmusba ringatni. A nagyvárosok és általában az összes városok csendesek; önkényes erőszakoskodások ritkák és külvárosokra szorítkoznak, de végük kell, hogy legyen. A polgárságnak, bármilyen párthoz is tartozzon, szabad mozgása nem lesz korlátozva; az összes vallások tiszteletben tartatnak, különösképpen az uralkodó katolikus vallás. Az alkotmányos szabadságokon semmilyen sérelem nem fog esni: a törvényt tiszteletben tartjuk bármi áron is.

Az állam erős és erejét megmutatja mindenkivel szemben, még fasiszta jogellenességgel szemben is, mivel ilyen jogellenesség már felelőtlen és tisztátalan, amely minden alapját elvesztette már. De ki kell jelentenem, hogy a fasiszták majdnem kivétel nélkül a dolgok új rendjéhez csatlakoztak. Az állam senki előtt sem akar meghátrálni. Bárki is szembeszállna az államrenddel, azt eléri a büntetés. Ezt a nyomatékos figyelmeztetésemet az összes polgárokhoz intézem és jól tudom, hogy a fasiszták különösen szívesen hallgatnak reá, hisz azért küzdöttek és győztek, hogy egy államrendet hódíthassanak meg maguknak, amely kötelezően parancsol mindenkinek, ismétlem: mindenkinek, a szükséges könyörtelen eréllyel. Nem szabad elfelednünk, hogy a hivatásos politikát űző kisebbségeken kívül van negyvenmillió kitűnő

olasz, aki dolgozik, szaporodik és folyton felújítja a faj alapzatát, és akik joggal kérik és követelik a krónikus zűrzavartól való megszabadításukat, amely csak kezdete az általános összeomlásnak. De mivel, úgy látszik, a szónoklatok nem elegendők, az állam gondoskodni fog, hogy e fegyveres támogatóerőit megszervezze és tökéletesítse: a fasiszta állam valószínűleg egységes, tökéletesen felszerelt, rendkívül mozgékony és magas erköcsi színvonalú rendőrséget fog szervezni, — míg a hadsereg és a haditengerészet — dicsőséggel teljesek és kedvesek minden olasznak — a parlamentáris politika változandóságától külön lesznek választva, átszervezve és megerősítve, hogy így a nemzet legfőbb erőtartalékát képezhessék, úgy a belföldön, mint a külföldön.

Uraim!

További beszédekből a fasiszta program részleteit fogják hallani, a különböző szakmák szerint felosztva. Ameddig csak lehetséges lesz, nem akarok a kamara ellen és ellenére kormányozni; de a képviselőháznak tudatában kell lennie különleges helyzetének, mely lehetőségessé teszi, hogy két nap vagy két éven belül feloszlattassék. A teljhatalmat kérjük, mert a teljes felelősséget vállaljuk. Önök jól tudják, hogy a teljhatalom nélkül egy lirát sem takaríthatunk meg. Ezzel azért nem zárjuk ki a jóakarátú munkatársakat, jöjjenek azok a szenátorok, képviselők vagy a szakmabeli állampolgárok közül. Mind-egyikünk magában hordozza nagy feladatunk vallásos áhítatát. Az ország vár és bátorít bennünket. Szavak helyett tettekkel szolgálunk. Formális és ünnepélyes kötelezettséget vállalunk, hogy az államháztartást szanálni fogjuk és ez valóban szanálva is lesz. A béke külpolitikáját akarjuk gyakorolni, mely egyúttal a méltóság és szilárdság politikája legyen: és ezt végre is fogjuk hajtani. Feladatul tűztük, hogy a nemzet fegyelmét visszaadjuk: ez meg is lesz. Senki a mai, holnapi, vagy tegnapi ellenfelek közül ne áltassa magát uralmunk rövid tartamával. Gyerekes és ostoba hit, mint annyi más a tegnapiak között. A mi kormányunk alapjai erősen nyugszanak a nemzeti öntudaton és a legfrissebb olasz nemzedékek támasztják alá. Kétség nem férhet ahhoz, hogy ezekben az utolsó napokban a szellemek egyesülése óriás léptekkel haladt előre. Az olasz Haza mégegyszer megtalálta ön-

magát, az Észak úgy, mint a Dél, a szárazföld úgy, mint a nemes szigetek, amelyekről most nem fogunk meg-
feledkezni, a nagyvárosok épp úgy, mint az Atlanti-
óceán és a Földközi-tenger szerény gyarmatai. Ne hábor-
gassák, Uraim, a nemzetet, más, (hiábavaló szóbeszéddel;
ötvenkét hozzászólás e közleményeimhez túlsók lenne.
Dolgozzunk inkább serény s tiszta szívvel és elmével a
haza nagyságának és jólétének emelésén.

Isten segítségét kérem küzdelmes művem győzedel-
mes célhozjutásához!

TELJHATALOM A KORMÁNYNAK.

Mussolini beszéde után a képviselőház megadja
a teljhatalmat a kormánynak és 275 igennel 90 nem
ellenében az alanti napirendi határozatot szavazza
meg:

A kamara, minthogy a nemzet szent érdekei meg-
kívánják, hogy a királyi kormány széleskörű teljhatalom-
mal ruháztassák fel és így módja legyen a parlamentáris
eljárás hosszadalmassága nélkül az államháztartás és a
közigazgatás legégetőbb kérdéseinek megoldására, elfo-
gadja a törvényjavaslatot.

A SZENÁTUSBAN TARTOTT BESZÉD.

November 27-én Mussolini a szenátoroknak tart be-
szédet:

Megtartja a liberalizmus halotti beszédét, kihirdeti
a fasizmus alapvető és életet adó vezérelveit, kifejezést
ad a pártkatonaság alapvetően nélkülözhetetlen és szel-
lemi szempontból is fontos intézménye jogosultságának,
a rezsim és a nemzet megvédésére és felszólít minden jó-
akarátút, hogy a menetelő erők mellé csatlakozzon.

A szenátus zajosan ünnepli.

Eszközök és célok.

Illusztris Szenátorok!

Élénk érdeklődéssel és megfontolt figyelemmel hallgattam e terem falai között az összes elhangzott beszédek, amelyek különböző problémákat vetettek fel. A miniszterek esetről-esetre felelni fognak az őket megillető kérdésekre; én csupán arra fogok szorítkozni, hogy bizonyos állításokat, melyeket általános jelentőségűeknek nevezhetnék, megcáfoljak. Biztos, hogy ha a szenátus szavazása egyhangú lesz, ez nekem örömet fog szerezni, de ne higyjék, hogy az egyhangú megszavazás nekem túlságosan hízelegne. Sokakat azok közül, akik ezekben az utolsó napokban többé, vagy kevésbé hangosan a velem való szolidaritásukat hirdetik, nem sokra becsülök. Emberekről, vagy kis emberkékről van szó, akik arra felé forgatják kabátjukat, ahonnan éppen a szél fúj, kivéve akkor, amikor a szél változásával gyorsan az ellenkező oldalra vetik magukat. A kétes barátok helyett az őszinte és bátor ellenfeleket kívánom.

Ebben az aulában elhangzott beszédek némelyike különös figyelmet érdemel; ezek között Conti szenátor optimista beszéde, mely engem a parlamentben Buozzi képviselő szájából elhangzott optimista beszédre emlékeztet. Jellemző és biztosan jó reményekre jogosít fel az olasz gazdasági helyzetnek ilyen optimisztikus megítélése, főleg a proletariátus egyik vezére és az olasz nagyipar egyik vezetőférfia részéről.

Megkülönböztetett választ érdemel Albertini szenátor beszéde. Bámulom tiszta liberális hitét; de emlékeztetem Albertini szenátort, hogy a liberalizmus két forradalom gyermeke és bátorkodom Albertini szenátort arra is figyelmeztetni, hogy az angolországi alkotmányosság és a franciaországi liberalizmus, egyszóval az eszméknek és tanoknak az az összessége, melyet liberalizmusnak hívunk és amelyek megadják a XIX. század arculatát, a népeknek fájdalmas forradalmi érlelődéséből, származik és e fájdalmas forrongások megtörténte nélkül ma Albertini szenátor valószínűleg nem lenne abban a helyzetben, hogy a tiszta liberalizmus dicséretét zengje.

De hogy és miképpen lehetett volna ebből (a belső vajúdásból kiszabadulni, mely mindennap aggasztóbbá és félelmetesebbé vált?

Egy megegyezésekből előállott, vagy átmeneti kormány nem oldhatta meg többé a vajúdo problémát, legfeljebb elhalaszthatta. Két, vagy három, vagy hat hónappal ezután, az érzelmeknek és az étvágyaknak azzal a gyors változandóságával, mely bizonyos parlamenti köröket úgy jellemez, megint ugyanazon a ponton találtuk volna magunkat a bukott kísérettel, mely a krízist még csak súlyosbította volna. Ezért én, miután mindent hosszasan megfontoltam, miután megláttam államunknak csúfondáros kettősségét, a dualizmust, amely mindinkább szemelláthatóvá vált, bizonyos ponton azt mondtam magamnak, hogy csupán egy sebészeti vágás, amelyet biztos kézzel kell mernem, tud két államból egyet csinálni és a nemzet sorsát meg fogja menteni.

Ne gondolja Albertini szenátor, hogy mindezt ne előzte volna meg hosszas megfontolás és ne gondolja azt, hogy jóelőre már nem képzeltem el magam előtt ez illegális tett összes veszélyeit és összes kockázatait. Elszántan akartam; sőt, merem mondani, hogy makacsul keresztülvittem akaratomat.

Véleményem szerint volt már más mód, mint a forradalom eszköze, legyőzni azt a politikai osztályt, mely bizalmát veszítette vezetőiben és rendkívül fáradtnak látszott.

A tapasztalat megtanított arra, hogy határokat vonjak magamnak. És nem mentem túl a megállapított vonalon, nem ittasultam meg a győzelemtől és nem használtam ki azt.

Ki tudta volna megakadályozni, hogy a képviselőházat bezárjam? És ki tudott volna megakadályozni a diktatúra kikiáltásában, mely két, három, vagy öt személy diktatúrája lett volna? Hol lehetett valakit is találni, aki nekem ellent tudott volna állni, aki ellent tudott volna egy mozgalomnak állni, amely nem háromszázezer tagsági igazolványosnak, hanem abban a pillanatban háromszázezer puskának forradalma volt? Senki.

Én voltam az, aki honszeretetből elrendeltem, hogy a nemzet magasztos céljainak alá kell rendelni a személyes érzéseket, indulatokat és önzéseket és a mozgalom egész lendületét rávezettem az alkotmányosság vágányaira.

A képviselőház összes pártjaiból kiválasztott férfiakból alkottam kormányt és nem tétováztam a régi kor-

mány egy tagját állásában megerősíteni; a technikai és szakismereteket néztem és a politikai címkék kevésbé érdekeltek.

Koalíciós kormányt alkottam, melyet a képviselőháznak bemutattam, bekérve annak szavazatát és ítéletét. Úgy reméltem, hogy a képviselőház, az a képviselőház egy kicsit megváltozott, de amikor észrevettem, hogy harmincnyolc szónok harminchat javaslatot terjesztett elő, mégis beláttam, hogy ha nem is szükséges a parlamentet eltörölni, mégis az egész ország jó néven venné a parlamenti mértékletességet, legalább egy bizonyos időre. Egyszóval nincs szándékomban a kamara intézményét eltörölni, de igen is, mindazt, ami a liberális forradalom eredménye és gyümölcse.

Filozófiai szempontból értékelni tudom mindazt, amit negatívnak neveznék; de a filozófiának el kell hallgatnia kényszerítő politikai szükségességekkel szemben. Gondoljuk csak meg jól, mi is ez a liberalizmus, a liberalizmusnak ez a gyakorlata? Mert ha valaki azt gondolja, hogy a tökéletes liberalizmus azt jelenti, hogy szabadságot kell adni pár száz felelőtlennek, fanatikusnak vagy gazembernek, szabadságot arra, hogy negyvenmillió olaszt tönkreteljen, hát akkor én legenergikusabban megtagadom ezt a szabadságot.

Uraim, nem vagyok fétisimádó és ha a nemzet érdekeiről van szó, nem ismerem az úgynevezett szabadság fétisét sem. Ezért van az, hogy amikor a sajtószabadságról volt szó, én, újságíró létemre azt mondtam, hogy a szabadság nem csupán jog, hanem kötelezettség is, és az, ami ezután bizonyos római újságokban olvasható volt, kitűnően bizonyítja, hogy sokszor bizony elfelejtik, hogy a szabadság kötelezettség is; ebből kifolyólag a kormánynak joga van közbelépni; ha nem tenné, gyenge lenne az első alkalommal és a megismétlődő alkalomnál már öngyilkos is.

Nem szándékozom a törvényeken túllépni, nem szándékozom az alkotmányosságon túltenni magamat, nem szándékozom valami újat rögtönözi; más forradalmak példája éppen arra tanított meg, hogy nem lehet a világegyetemet felforgatni és hogy a népek életében vannak bizonyos alapvető pontok, amelyeket tisztelni kell. De én azt akarom, hogy a nemzeti fegyelem ne legyen többé üres szó, azt akarom, hogy a törvények ne legyenek többé

életlen fegyverek, azt akarom, hogy a szabadság ne fadjulhasson el szabadossággá és nem is akarok kívül állni azokon, akik szeretik nemzetüket, dolgoznak érte és készek magukat érte feláldozni és azokon kívül; akik viszont mindig készek ennek épp az ellenkezőjét tenni.

A rollándizmus, az ízetlen és erőtlen rollándizmus veszítette el a tegnapi kormányát; nem lehet a dulakodáson és a dulakodókon felül állni, mikor a nemzeti társadalom erkölcsi és alapvető értékei forognak kockán; és senki se mondhatja azt sem, hogy egy ily módon értelmezett nemzeti politika reakciós lenne.

Én nem félek a szavaktól, ha holnap szükséges lenne, a reakciósok fejedelmévé nevezem ki magam; nekem mindezek a jobboldali, baloldali, konzervatív, arisztokratikus vagy demokratikus műszavak üresek és iskolások; néha arra szolgálnak, hogy egyikünket a másiktól megkülönböztethessük és gyakran arra, hogy össze-zavarjuk.

Nem fogok proletárelles politikát gyakorolni, se nemzeti szempontból, se más okokból. Mi nem akarjuk a munkásságot elnyomni, alacsony színvonalú és megalázó életkörülmények közé visszakergetni; sőt, anyagilag és lelkileg fel akarjuk emelni, de nem azért, mintha azt gondolnánk, hogy a szám, a névtelen tömeg, a sokaság, a jövő különleges kulturális típusait tudná magából kitermelni; ezt az ideológiát azoknak adományozom, akik e titokzatos vallás felkent papjainak vallják magukat.

Az én okaim, amiért a proletariátus jólétét tűzöm ki politikai célul, ettől alaposan különböznek és a nemzeti gondolat szférájába tartoznak; de a tényleges élet gyakorlati tényei is parancsolják, és az a meggyőződés, hogy nem lehet békés, egyetértő és egygyéforrott nemzet, ha a mi húsz-, vagy harmincmillió munkásunk elégtelen és nyomorúságos életmódra kényszerül és lehetséges, sőt biztos, hogy a mi demagógiaellenes munkáspolitikánk, mely nem tud paradicsomi életet ígérni, mert az nekünk nincsen, — végeredményében a dolgozó tömegeknek inkább javára fog szolgálni, mint az a másik politika, amely elbűvölte és az orránál fogva vezette a munkásságot, a keleties államképek hiábavaló várása közepette.

Mi történik — kérdezik tőlem, — a fascizmus katonai szervezeteivel? Ez a katonai szervezet Rómában nagyszerű példaképet szolgáltatott. Egészen pontosan öt-

venkétezer feketeinges az általam előírt huszonnégy órán belül elhagyta Rómát. Engedelmeskednek; merem állítani, hogy az engedelmesség misztikus hite tölti el őket. Nincs szándékomban ezeket a lüktető erőket feloldani és eltüntetni, nem csupán a fascizmus, hanem a nemzet érdekeinek szempontjából sem.

A fasisztáknak meg fogom parancsolni, hogy vesse- nek véget mindazoknak a kis egyéni és csoportos erőszakoskodásoknak, amelyek egy kevésbé mindnyájunkat megaláznak és amelyek gyakran helyi viszonyoknak a következményei és amelyeket bajosan lehetne egy nagy párt nagy programvonalai közé beiktatni. Biztos vagyok, hogy az úgynevezett fasiszta jogtalankodás, mely ma már igen erősen és biztatóan csökken, tökéletesen meg fog szűnni. Ez a kedélyek lecsillapodásának egyik nélkülözhetetlen feltétele, amelyre Bellini szenátor barátom célzott. De szükséges a kedélyek e lecsillapodásának létrejöttéhez, hogy az ellenpárt is lemondjon a lesbenállásról és a cselvetésekről.

Hálás vagyok a szenátusnak, hogy a külpolitikai kérdésnél nem kényszerített sokáig időznöm. Különösképpen boldog vagyok, hogy az egész fasizmus lelkesedéssel fogadta a szerződések kivitelére vonatkozó elhatározásomat, mert ha a belpolitikában nem tűnök jogtalanságot, még kevésbé tűrhetem azt a külpolitikában; ezzel legyen tisztában mindenki ebben a teremben és azon kívül.

A külpolitikát egy állam fogja irányítani és pedig az, amelyiket én képviselek és kormányzók, mert nem lehetséges a felelőségeknek túlságos bonyolult láncolata és szétfolyottsága és mert a külpolitika túlságosan kényes, súlyos és érzékeny dolog ahhoz, hogy szabad prédája legyen mindenkinek, akinek erre ráérő ideje van.

Barzilai képviselő úrnak azt felelem, hogy magamnak fogom tartani a külügyminiszterséget; alapjában véve a belügyminiszterség rendőrségi minisztérium; örülök, hogy a rendőrség feje lehetek, ezt nem is szégyellem, sőt remélem, hogy az összes olasz állampolgárok elfelejtenek bizonyos hiábavaló atavizmusokat és belátják, hogy a rendőrség a társadalmi együttélésnek, egyik legnélkülözhetetlenebb faktora.

Mindenekfelett olyan külpolitikát akarok csinálni, amely ne legyen se kalandorpolitika, se a lemondásoké; persze ezen a téren ne várjunk csodákat, mert egy fél-

órák megbeszélés, akármennyire is gazdag drámai részletekben, nem tüntetheti el egy politika nyomait, amelyek más előfeltételeknek és más időszaknak az eredményei. Úgy vélem, hogy a külpolitika eszményének a béke megtartásának kell lennie; szép eszmény, különösen a négyéves háború után.

Ezért a mi politikánk nem lesz imperialista és lehetetlen dolgokat akaró; hanem olyan politika, amely nem fogja minden esetben a már előítéletté vált kényszerképzetet álláspontjává tenni, hogy semmilyen esetben sem lehet az erőhöz folyamodni, hogy *egy* helyzetet megoldhassunk. Szükséges, hogy ezt a lehetőséget mindig szemelőtt tartsuk: nem lehet ezt a szempontot a priori kizárni, mert akkor a többi nemzettel szemben fegyvertelenül állnánk.

Nem áltatom magamat könnyű illúziókkal, mert vérmérsékletem elutasítja a könnyű optimizmust; aki mindig rózsásan látja a világot, sokszor megnevetet, sokszor sajnálkozásra bír. Már sikerült is nekem valami és úgy hiszem, nem jelentéktelen dolog és nem kicsi eredményű: sikerült megértetnem a szövetségesekkel és valószínűleg Európa többi nemzetével, akik — úgy látszik — még a középkorias Itália fogalmánál tartanak, a múzeumok és könyvtárak Olaszországánál, — tiszteletreméltó dolgok, — hogy még nem látják tisztán azt az Olaszországot, amelynek körvonalait *én* látom kibontakozni szemeim előtt: *egy* élettől duzzadó Olaszország, amely derűs és szép életstílus kiépítésén dolgozik; Olaszország, amely nem él élősdire a múlt emlékének járadékából, hanem elhatározta, hogy saját erejével, saját vajúadásán, szenvedésein és vértanúságán keresztül építi fel jövőjének nagyságát.

Akár akarják, akár nem, mindezeknek meg kell győződniük arról, hogy Olaszországnak nincs szándékában mások szekere mögött futni, hanem méltósággal akarja jogait visszaszerezni és nem kisebb becsülettel érdekeit megvédeni.

Mindazok, akik ebben a teremben előttem beszéltek, intettek és ilyenféleképpen szólottak hozzám: A felelősség, amit Ön vállal, biztosan súlyos és abnormisan nagy. Igen, én is érzem ezt; néha a felelősség érzete, amelyet sokak várakozásának mély és intenzív súlya mégjobban megnehezít, engem is szétmorzsol és megsemmisít, ilyen-

kor segítségül kell hívnom egész erőmet, akaratom teljes erejét és szemem elé hívni a Haza érdekeit, szükségességeit és jövőjét.

Igen, jól tudom, most nem az én személyemről van szó. Biztos vagyok, hogyha nem sikerül mindez, el vagyok intézve; nem lehet kétszer egy életben kísérletezni; életemet pedig kevésre becülöm. Ha nem sikerülne, úgy ez nem rámnézve lenne súlyos, hanem végtelenül súlyos lenne a nemzetre nézve és ezért én magam akarom a hajó kormányát kezembe ragadni és senki másnak át nem engedni, de nem fogok elzárkózni attól, hogy derék legénységül hajómra vegyem mindazokat, akik velem akarnak jönni, mindazokat, akik velem akarnak majd dolgozni, akik nekem tanácsot és sugalmazást akarnak adni, egyszóval mindazokat, akik hasznos és szükséges munkatársak akarnak lenni.

A képviselőházban Istenhez fohászkodtam, itten — nem keresett szónoki fogásként — az olasz néphez esedezem. Ezzel Mazzinihez csatlakozhatnám, aki Isten és a nép nevéből ikerszót forrasztott össze de ha a nemzet, amint akarom és remélem, fegyelmezett és munkás lesz, büszke erre az ő harmadik és csodálatos újjászületésére, úgy bizton érzem, hogy nem buknom el célom elérése előtt.

A FASIZMUS, MINT A NEMZET HADSEREGE.

1919 októberétől kezdődőleg a forradalomig a fasizmus tulajdonképpen néphadsereg volt. Mint akármely más hadseregnek, neki is meg voltak a maga dalai, egyenruhája, fegyverei, parancsnokai, győzelmei, fegyelme és halottai. Ideális népkatonaság volt, a legteljesebb odaadással telve a haza és a vezér iránt.

A rezsim nem mond le erről a megbecsülhetetlen erőről, mely igaz tartalmát és egyben védelmét jelenti. Ezért katonailag átszervezi a forradalom hadseregét, mely az októberi forradalom vívmányainak biztos őre lesz.

A duce parancsaira a fasizmus, mint a nemzet új történelmének alapja, megkezdi a maga forradalmi megnyilvánulásait és a fasiszta állam alapköveit lerakja.

A Mussolini által óhajtott azonosítás valósággá válik: a fasizmus azonos Olaszországgal. Sőt, Mussolini Olaszországgal!

A nemzet védelmére alakított önkéntes szabadkatonaság (milícia).

A miniszterelnök lefektette az önkéntes milícia megalakításának alapelveit.

Ennek megalakítása az alanti vázlatban összefoglalt pontok alapján fog történni:

1. Felállítatik a nemzet védelmére alakított önkéntes milícia.

2. A nemzeti milícia Isten és az olasz hon szolgálátára áll és a kormányfő parancsa alá van rendelve. Hadtesteivel a közbiztonság fenntartására szolgál és a királyi hadsereggel a belső rend fenntartására; előkészíti és bekeretezi az állampolgárokat Olaszországnak a világban elfoglalt érdekei védelmére.

3. Az önkéntes sorozás 17 évtől 50 évig terjedő korhatárok között hajtatik végre, a fasiszta milíciába való belépést mindenki kérheti, aki a miniszterelnök, vagy pedig a hatóságok ítélete szerint a kellő erkölcsiséggel és képességekkel rendelkezik.

4. A milícia megalkotását és működését illető szervezeti és fegyelmi normákat erre szolgáló rendeletekben fogjuk lefektetni, melyeket az államfő és az általa kiküldött hatóságok a meglévő törvényekkel összhangban fognak megszerkeszteni.

5. A tisztek kinevezése és előléptetése a hadügy- és belügyminiszterek előterjesztésére, rendeletünkkel lesz végrehajtva.

6. Az önkéntes milícia ingyenes szolgálatot teljesít. Ha azonban lakóhelyén kívül teljesít szolgálatot, úgy az állam viseli költségeit.

7. Általános vagy részleges mozgósítás esetén a fasiszta milícia a fegyverben álló hadseregbe és haditen-gerészetbe olvasztatik, mely alkalommal a fasiszta milícia tagjai megtartják a milíciában kiérdemelt rangjukat és kötelezettségeiket.

8. A milícia felállításának és működésének költségeit a belügyminisztérium viseli.

9. E rendelet érvénybelépésétől kezdődőleg minden pártnak katonai jellegű alakulatai megszüntetnek. Az ez ellen vétők a törvény szigorával sújtatnak.

TARTALOMJEGYZÉK.

	Oldal
Augusta Turatinák, a fasisztapárt főtitkárának előszava	8

I.

A háborúba való beavatkozásért folytatott küzdelem a faszizmus előjátéka.

Mussolini az olasz nép forradalmi háborúját követeli	9
A szocializmuson túl, a jövő felé	14
A proletariátus és, a háború	16
A forradalmi fasciók tüntetése a háborúba való beavatkozás mellett	19
Az előjáték: Megindítjuk a háborút	21
A képviselőházi tagok a háborúba való beavatkozás ellen	22
Az eggyéffőrtt nemzet készen áll a nagy megpróbáltatásra	28
A hármasszövetség vége	25
Amikor a krónika történelemmé és a történelem hőskölteményé lesz	26
A szent háború	28
Mussolini levele a háborúból az olaszokhoz	29
Mussolini kisebbsége a defetizmus ellen	30
Az interventista Olaszország győz	33

II.

A harcok-olasz fasciók megalakítása.

Mussolini bejelenti a fasiszták támadó hadjáratát	35
A proletariátus nemzeti szempontjai	37
A március 23-iki milánói nagygyűlés	40
Az izmosodó fasizmus	44

A fasciók a sztrájkokkal való vörös spekulációknak útját állják ,	45
A polgárháború.....	47
A fasiszták Nitti ellen.....	50
Az első nemzeti fasisztagyűlés Firenzében	50
A nittista Olaszország képe.....	51
Népfasizmus.....	55
A fasciók álláspontja a munka problémáját illetően.....	56
Fasciók második nemzetközi kongresszusa.....	57
A fasizmus külpolitikája.....	59
Fasiszta rend.....	59
Ez a fasizmus órája.....	60
A Konchi elleni felvonulás megünneplése.....	61
A fasizmus feladata.....	68
A nemzeti tanács október 12-iki jegyzőkönyvéből.....	64
A hatalom meghódítása.....	64
Nemsokára egyé fogunk forni: a fasizmus és Olaszország	66

III.

Seregszemle.

Az 1921-i választások előtt.....	71
A belső béke helyreállításának kérdése.....	72
Békekötés a szocialisták és fasiszták között	75
A fasizmus párttá alakul.....	78
A párt harmadik kongresszusa.....	79
Vége a fegyverszünetnek! A vörösök kezdeményezésére a polgárháború újból megkezdődik.....	81
A fasizmus az államhatalom átvételére készülődik.....	81
Az állam meghódítása felé.....	88
A párt alkotmánya.....	85
Milícia.....	92
A fasizmus nemzeti külpolitikát követel.....	93
A fasiszta szakszervezetek megalapítása.....	94
Erős kormányt Olaszországnak!.....	97
A fasizmus és az adriai probléma.....	98
A firenzei fasció feloszlásának becikkelyezése.....	99
A szakszervezeti korporációk első seregszemléje.....	99
A fasizmus alapjai.....	100
A fasisztaellenes sztrájk ellen.....	101
Ultimátum a kormányhoz.....	108
A szocialisták és kommunisták zsarnoksága ellen a proletariátus fellázad.....	104
A fasisztaellenes manőverek bukása után a fasizmus a helyzet ura.....	105
Az egész nemzet forradalma.....	107

A győzelmes forradalom.

	Oldal
Az udinei beszéd	111
Mussolini milánói beszéde	120
A nápolyi beszéd	126
Róma felé	131
A forradalom győzelme	138
A hatalomrajutott fasizmus	134
Kiáltvány a nemzethez	137
Mussolini első miniszterelnöki beszéde a képviselőház- ban	138
Teljhatalom a kormánynak	146
A szenátusban tartott beszéd	146
A fasizmus mint a nemzet hadserege	153